

T.C
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ HAMİDİYE KİTAPLIĞI
1186'DA KAYITLI MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR
(vr. 120b-157a) (İNCELEME-METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sevgi KAYA

İstanbul 2024

T.C
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ HAMİDİYE KİTAPLIĞI
1186'DA KAYITLI MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR
(vr. 120b-157a) (İNCELEME-METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ömer ZÜLFE

Hazırlayan
Sevgi KAYA

İstanbul 2024

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
ÖNSÖZ.....	II
ÖZET	III
ABSTRACT	IV
KISALTMALAR.....	V
İŞARETLER.....	VI
ÇEVİRİYAZI ALFABESİ	VII
GİRİŞ.....	1
MECMU' A- İ EŞ' ÂR.....	3
1. Mecmua'nın Dış Özellikleri.....	3
2. Mecmua'nın Muhtevası	4
3. Mecmua'nın 120b-157a Varaklarında Şiirleri Bulunan Şairler.....	5
4. Mecmua'daki Nazım Şekilleri, Şiir Sayıları ve Şairler	7
5. Vezinler ve Bahirleri.....	10
6. Mecmuayla İlgili Bazı Hususlar	13
METİN	16
SONUÇ.....	126
KAYNAKLAR.....	128
EKLER.....	133

ÖNSÖZ

Şiir, en kadim, en etkili söz söyleme biçimi, duygu paylaşım şekli, bilgi ve kültür taşıyıcısı olarak milletlerin kimlik kodlarını, dönemin belli estetik değerlerini içinde taşır. Bu estetik değerler ve söyleyiş biçimleri hiç kuşkusuz yüzyıllar süren köklü şiir geleneğinin ürünüdür. Klasik Türk Şiiri, gelenek içinde kalarak kendini yenileyen, geliştiren, döneminin önemli edebiyat kollarından biridir.

Klasik şiir geleneği içinde divanların yanı sıra şiir mecmuaları da önemli yer tutar. Farklı yüzyıllarda yaşamış, farklı üsluplarda ürünler vermiş çok sayıda şairin şiirlerini içinde barındıran, döneminin beğenisini sunan edebiyat eserleri olan mecmualar hiç kuşkusuz zamanının edebi beğenisinin nabzını tutmak açısından önemlidir.

Bu çalışma Süleymaniye Kütüphanesi Hamidiye Kitaplığı 1186 nolu Mecmua'nın 120b-157a varakları arasını kapsamaktadır. Yazmada 15-18 yüzyıl arasında yaşamış dönemin önemli şairlerinin şiirleri yer almaktadır.

Öncelikli olarak Mecmua'nın tenkitli metni ortaya konmaya çalışıldı. Sonra şiirler iç ve dış muhteva yönünden incelendi. Sonuç bölümünde ise Mecmu'adan elde edilen bilgiler ışığında genel bir değerlendirme yapıldı.

Günlük yaşamla ilgili sorumluluklarımın bir kısmını üstlenerek bana destek olan annem Nigar Kaya ve kız kardeşim Nilgün Kaya'ya, manevi desteğiyle hep yanımda olan arkadaşım M. Elif Bostancı'ya desteklerinden dolayı sonsuz teşekkürler ederim.

Tez önerisinden bitiş aşamasına kadar rehberlik ve yönlendirmeleri ile desteğini esirgemeyen Sayın hocam Prof. Dr. Ömer ZÜLFE'ye sonsuz şükranlarımı sunarım.

Sevgi KAYA

Göztepe, 2025

ÖZET

Bu çalışma Süleymaniye Kütüphanesi'nin Hamidiye Kitaplığı'nda 1186 numarada kayıtlı olan Mecmû'a-i Eş'âr'ın 120b-157a numaralı varaklarındaki şiirlerin metnini kapsamaktadır. Mecmua, 'Îsâ-zâde 'Abdullâh tarafından kaleme alınmış olup Haziran-Temmuz 1723 tarihinde tamamlanmıştır. Eserin 120b-157a varakları arasında toplam 62 şair ve bazıları bu şairlere ait bazıları ise kime ait olduğu bilinmeyen 177 gazel, 88 ferd, 20 kıt'a, şairi tespit edilebilen 8 adet ferd ve 4 adet kıt'a müstensih tarafından farklı şairlerin gazellerinden alınarak ferd, kıt'a başlığı altında yazmaya kaydedilmiş gazel beyitleridir.) 9 rübâ'î, 6 müfred, 5 nazîre, 2 tahmîs, 2 murabba', 2 kasîde, bulunmaktadır.

Mecmua'da daha çok 16 ve 17. yüzyıl şairlerine yer verilmekle birlikte 15. ve 18. yüzyıl şairlerinin şiirlerine de rastlanmaktadır. Olanaklar ölçüsünde şairlerden dîvânı olanlar taranarak Mecmua'daki şiirleri ile karşılaştırılarak, şiir numarası, yer aldığı sayfa sayısı ve nüsha farklılıkları dipnotta verilmiştir.

Giriş bölümünde mecmualar hakkında kısa bilgiler verildikten sonra çalışma konusu olan Mecmua'nın dış fiziksel özellikleri belirtilmiş olup ardından eserin 120b-157a varakları arasında bulunan şiirlerin içeriği hakkında genel bilgiler verilmiş daha sonra bu bilgiler tablolarla ayrıntılandırılmıştır. Sonuç bölümünde ise çalışma ile ilgili genel değerlendirmede bulunulmuştur.

ABSTRACT

This study covers the text of poems that appear on pages 120b to 157a named Mecnû'a-i Eş'âr which is registered on number 1186 in the Hamidiye Section of Süleymaniye Library. The Mecnû'a-i Eş'âr was written by Îsâ-zâde Abdullâh and completed in June-July 1723. Pages of the Mecnû'a 120b to 157a includes totally 62 poets and 177 gazels, 88 ferds, 20 kıt'as, 9 rûbaies, 6 müfredes, 5 nazîres / poems which composed of 4 lines, 2 murabbas, 2 tahmises, 2 kasîdes.

Although the Mecnû'a includes majorly the poets of the 16th and 17th centuries, poems of poets of the 15th and 18th centuries are also involved. Within the bounds of the Mecnû'a were found in their dîvân, their poem numbers or page numbers and transcript differences are provided in the footnote.

In the introduction, after brief information about the Mecnû'a is given, the external physical features of the study subject, Mecnû'a-i Eş'âr, are indicated, and then general information about the content of the poems on pages 120b-157a of the work is provided, and subsequently, this information is broken down using tables. In the conclusion, a general evaluation of the study is made.

KISALTMALAR

A.g.m.	Adı geçen makale
bkz.	Bakınız
C.	Cilt
G.	Gazel
B.	Beyit
D.	Dîvân
F.	Ferd
G.b.	Gazel Beyti
H	Süleymaniye Kütüphanesi Hamidiye Kitaplığı 1186 numaralı Mecnû'a-i Eş'âr
Kas.	Kasîde
Kıt.	Kıt'a
Muh.	Muhammes
Mur.	Murabba
Müf.	Müfred
Naz.	Nazîre
S.	Dergi Sayısı
s.	Sayfa Sayısı
Rub.	Rubâ'î
Tah.	Tahmîs
A.g.t.	Adı geçen tez

İŞARETLER

[]	Yazmada olmayan ama eklenip onarılan yerler
(.)	İkinci durumdaki bilgiler.
“”	Alıntı

ÇEVİRİYAZI ALFABESİ

ا	A a, E e
آ	Ā ā
ب	B b
پ	P p
ت	T t
ث	Ṭ ṭ
ج	C c
چ	Ç ç
ح	H h
خ	H h
د	D d
ذ	Z z
ر	R r
ژ	Z z
ز	J j
س	S s
ش	Ş ş
ص	S, s
ض	Ž ž, Ḍ ḍ
ط	T t
ظ	Z z
ع	‘
غ	Ğ ğ
ف	F f
ق	K k
ك	K k, G g, Ñ ñ
ل	L l
م	M m
ن	N n
و	V v, O o, Ö ö, U u, ü Ü, Ō ō, Ū ū
ه	H h, A a, E e
ي	Y y, İ i, I ı, Ī ī, Ê ê
Farsça’da bulunan “vâv-ı ma‘dûle” “ ٷ ” şeklinde gösterilmiştir.	

GİRİŞ

Cem‘ kökünden gelen mecmua kelime anlamı olarak toplanmış, bir araya getirilmiş demektir. Mecmua yerine kullanılan diğer kelimeler ise: Osmanlı Türkçe’sinde *cüzdan*, *defter*, *ceride* kelimeleri, Farsça’da dilenci, dilenci çantası, dağarcık anlamına gelen *keşkül*; Arapça gemi anlamına gelen sefine, Farsça’da *keşti* Türkçe’de *cönktür* ve bu sözlerden *sefine* ve *cönk* edebiyatımızda şiir mecmuası ve not defteri yerine kullanılırken mecaz anlamda *keşti* ise *kadeh* anlamında da kullanılmaktadır.¹ Şekil benzerliği sebebiyle dana dili, sığırdili, cönk yerine ve dîvân kelimesi Arapça kökenli olup mecmua-i eş’âr (şiir mecmuası) yerine kullanılmıştır.²

Mecmualar başlangıçta cönkler gibi farklı yazım türleri olan âyetler, hadisler, fetvalar, dualar, hutbeler, şiirler, ilâhiler, şarkılar, mektuplar, latifeler, lugaz ve muammalarla ilaç tariflerinin ve faydalı bilgilerin (fevâid), notların, tarihî belge ve kayıtların (tevârih) içinde bulunduğu not defteri halinde ortaya çıkmış, zamanla gelişip belirli bir tertîb ve şekle girerek kitap ya da te’lîf bir eser hüviyetine kavuşmuştur.³

Manzum mecmualar olduğu gibi mensûr mecmualar da vardır. Sıklıkla ilmi ve dini konuları ele alan mecmualar nesir biçiminde Arapça kaleme alınmışken edebiyat ve sanat alanındaki eserlerin biçimi manzum, dili Türkçe ve Farsçadır. Arapça, Farsça şeklinde üç dilli ya da bunlardan ikisini de ihtivâ eden karışık dilli mecmualar da söz konusudur bu müstensihin hakim olduğu dil sayısına göre değişir.⁴

Mecmualarla ilgili çok sayıda tasnîf çalışmaları yapılmıştır bunlar şu şekilde sıralanabilir: Nazîre mecmuaları, seçme şiirlerin yer aldığı günümüz antoloji niteliğindeki mecmualar, aynı konuyu ele alan mecmualar, manzum nesir karışık olmakla beraber, karışık dilde (Arapça, Farsça, Türkçe) kaleme alınmış mecmualar, farklı konulardaki risâlelerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan mecmualar, ünlü kişilerin faydalı bilgiler, fıkralar, özel mektuplarının bir araya getirilmesiyle meydana getirilen mecmualardır.⁵

1 Kamil Ali Gıynaş, “Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası”, *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, S. 25, 2011, s. 246.

2 Ayşe Yıldız, “Mecmû’a” ve “Mecmû’a-i Eş’âr” Kavramlarının Zübdetü’l-Eş’âr ve Zeyillerindeki Kullanımları Üzerine”, *bilig*, S. 86, yaz-2018, s. 170.

3 A.g.m., Kamil Ali Gıynaş, s. 246.

4 Şerife Ağar, “Tasavvufî Metinleri İhtiva Eden Bir Mecmua Üzerine” *Hikmet Akademik Edebiyat Dergisi (Journal of academic literature)*, Prof. Dr. Ali Nihad Tarlan Sayısı, 4 Aralık 2028 s. 595.

5 Günay Kut, “Mecmua,” *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler /isimler/Eserler/Terimler*, C. 6, İstanbul, Dergah Yayınları, 1986, s. 170-173; Agah Sırrı Levend, *Türk Edebiyatı Tarihi*, C. 1, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1988, XXIV+666 s.

Mecmualar içinden çıktığı toplumun dil, tarih, edebiyat ve kültürel gelişiminin topografisini yansıtmada yararlanılacak önemli kaynaklardan biridir. Farklı dönemlerin edebiyat verimlerini bir arada sunduğu için Klasik Türk Edebiyat Tarihi açısından da önemli malzeme sunar. Şöyle ki: dîvânlarında yer alan şiir örnekleri mecmualarda daha geniş yer tutabilir, var olan şiire yeni beyitler eklenir ya da nüsha farklılıkları ile şiirin anlam dünyası daha zengin hale getirilebilir. Mecmular dönemin şiir meraklıları tarafından özel zevklerin bir vesikası olarak oluşturulduğu için daha önce adı zikredilmemiş şairlere, şiirler ve nazım türlerine rastlanabilir.

MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR

1. Mecmua'nın Dış Özellikleri

Mecmua 195 varaktan oluşmaktadır. Mecmua'nın 1b-50a varağı tenkitli metin olarak Özkan Çaylak,⁶ 50b-120a varak arası ise Cenk Açıkgöz⁷ tarafından yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır. 18. yüzyılda istinsah edildiğı düşünölen Mecmua talik hatla kaleme alınmıştır. Şiir başlıkları ve gazellerin makta beytinde yer alan şair mahlasları genellikle sürh mürekkeple yazılmıştır. Şiir başlıklarında nazım biçimini belirten: Gazel-i Yahyâ, Muhammes-i Nahîfî, Tahmîs-i Veysî, şeklinde ya da şiir türünü vurgulayan: Der-Sitâyîş-i Sultân Murâd, bazen farsça: Güfte-i 'İşkî, Fehmî Fermâyid, ya da şairin mesleğine vurgu yapan farsça tamlamalı: Gazel-i Bahrî-i Ser-Bevvâbân şeklinde başlıkların yer aldığı görölmektedir. Yazmada art arda bir şairin şiiri sıralanmışsa “Ve Lehu” ifadesiyle diğör şiirlerine geçiş yapıldığı ya da hiç başlık belirten ifade kullanmaksızın peş peşe şiirlerin sıralandığı görölür. Başlık ve geçiş ifadesi kullanmaksızın istinsah edilmiş şiirler mahlaslarından yola çıkılarak şairi belirlenip parantez içinde dipnotta şair adı verilmiştir.

Cönk tarzında tasarlanmış olan yazmanın bordo renkli dış kapak kısmı altın suyundan zencirekle cetvellenmiştir. Üstten ayırma şemseli bir cilt kapağına sahip olan yazmanın şemsesi iç içe geçmiş bulut ve etrafı tığ motifleriyle tezyin edilmiştir. (bkz. Resim 1) Her sayfa iki sütuna ayrılmış olup sütunlar en az iki gazel alacak şekilde dizayn edilmiştir. Sayfa ortası iki sütün arasında kalan boşluklar ise ya bir kıt'a, rübâ'î ya da iki ferd alacak şekilde doldurulmuştur. Böylece bir sayfada genellikle iki gazel orta boşlukta iki ferd ya da iki gazel bir kıt'a, bazen de yine yanlarda gazeller orta boşluk bir rübâ'î şeklinde bir sayfa düzeni söz konusudur (bkz. Resim 3). Yazma sayfa kenarları ve sütunlar zer mürekkeple cetvellenmiştir. Yazmanın ünvân sayfasında yer alan tezhipli ser levha tezyini ise klasik bezemeden uzak 18. yüzyıl üslubunu andırmaktadır. Ünvân sayfasında yer alan başlık dikdörtgen çerçeve içinde verilmişken hat dışında kalan çerçeve içleri zer mürekkepli çiçek motifleriyle tezyin edilmiştir. Ser levha iç içe geçmiş farklı kalınlıkta zencirekli bordürlerle çerçevelemiş olup iç tezyininde bitkisel çiçek motifleri ağırlık kazanmaktadır. Sarı rengin yoğun olduğı bitkisel motifler arasında yer yer beyaz çiçek motiflerine rastlanmakta ayrıca lacivert zemin üstüne beyaz, kırmızı çiçek motifleri kuşağı oluşturularak bu bitkisel öbekler birbirinden ayrılmaktadır. Çiçek

⁶ Özkan Çaylak, *Mecmû'a-i eş'âr (Hamidiye 1186) 1b-50a Yapraklarının Tenkitli Metni*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü. Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2010, XX+188s.

⁷ Cenk Açıkgöz, *Mecmû'a-i eş'âr (Hamidiye 1186) 50b-120a Yapraklarının Tenkitli Metni*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi: İstanbul 212, XVI+226s.

motifleriyle bezenmiş bu yapı üstten ortada kubbemsi tam dilimli yanlardan yarım dilim oluşturacak şekilde uç kısımları üç sıra dalgalı hatlarla çerçevelenerek klasik tezhîbin tığ motiflerini hatırlatan stilize çiçek dallarıyla son bulmuştur. Klasik dönem tezhip unsurları olan hatayi, penç, rumi, bulut motifi gibi tezyin unsurlarından çok rokokoya göz kırpan realistik bitki motiflerini anımsatır mahiyette bir tezyin söz konusudur (bkz. Resim 2).

Mecmua derleyicisi tarafından varak 178a'dan itibaren orta sütunların boş bırakıldığı görülmekle birlikte varak 193b'den başlayarak 195b'de dahil ferd, müfred, kıt'a, rübâ'î nazım biçimleriyle doldurulmuştur (bkz Resim 4). Mecmua'da bir başka belirtilmesi gereken husus ise müstensihin musammat gibi uzun nazım biçimlerini istinsah ederken sayfa kullanımında tuttuğu şu yoldur: Eğer şiir sayfanın "a" sütununda bitmiyorsa karşı "b" sütunundan devam etmek yerine diğer sayfaya geçmektedir, şiir yazımı bitene kadar bu tavrını sürdürmektedir, böylece 6-7 bendli bir şiirin birden çok sayfaya sarktığı da görülür. Örneğin Naḥîfî'nin varak 131a'da başlayan musammatı 132b'de bitmiştir. Mecmua'da her sayfa iki sütun 14 satırdan müteşekkildir. Yazmanın boyutları kütüphane kayıtlarına göre: 316mm X 157mm; 267mm X 107mm olarak yer almaktadır. Yazma Mecmua'nın varak 195b'deki ferâğ kaydında, önce Mecmua'nın yazılış tarihi: ramazan ayı 1135/Haziran-Temmuz 1723, yazarının adı: İsâ-zâde Abdullâh olarak geçmiştir. Yazar kendisinin hakîr bir Allâh kulu olduğunu hatırlatarak, Allâh'ın kendisine ve babasına rahmet etmesi yönünde dua cümlesi ile Arapça ferâğ kaydını bitirmiştir ⁸(bkz. Resim 4).

2. Mecmua'nın Muhtevası

Mecmua'nın bu bölümünün transkripsiyonlu metni için yazmada uygulanan yöntemler şöyle sıralanabilir: Mecmua'daki şiirler numaralandırılıp vezinleriyle birlikte belirtilmiş olup şiirlerin bulunduğu yazma ve varak numarası dipnotta verilmiştir. Şiirlerin başlıkları dipnot kısmına kaydedilmiş olup beyitlerdeki şair mahlasları bold yazıyla yazılmıştır. Metin bölümü çeviri yazı alfabesi ile oluşturulmuş farklı olarak 'kapalı e' olarak ifade edilen vokal "ë" şeklinde yazıda gösterilmiştir. Şiirlerde özel kişi adları dışında küçük harf kullanımı söz konusudur. Sonuç bölümünde ise Mecmu'adan elde edilen bilgilerle ilgili bir değerlendirme kaleme alınmıştır.

Mecmua'nın varak 120b-157a arası tespit edilen şair sayısı 62 olup şiirler şöyle tasnîf edilmiştir: 177 gazel, 88 ferd, 20 kıt'a, 9 rübâ'î, 6 müfred, 5 nazîre, 2 tahmîs, 2 murabba, 2 kasîdeden bölüm olmak üzere toplam 311 adet şiir bulunmaktadır

8 a.g.t. s. xii.

Mecmua'nın incelenen bu bölümünde en çok şiiri bulunan 67 gazel, 3 beyit, 3 kıt'a, 2 Ferd (G.b.) ile Nev'izâde'Atâyî'idir. Diğer şairler ve şiir sayıları: 16 Safvetî, 14 Riyâzî, 9 Fehmî, 6 Rehâyî, 5 Bahrî, 4'er adet Tab'î ve Bezmî, 3'er adet Nev'î, Veysî, Fasîh, Mâlî, 2 şer adet Necîb, Kâmî, Nahîfî, Mantıkî, Yümnî, Mahfî, Makâlî'nin şiirleri, diğer şairler ise 1'er şiirle yer almaktadırlar.

Mecmua'da bulunup dîvânda gazelleri bulunmayan şairlerin başında Tab'î gelmektedir. Mecmua'da olup dîvânlarda şiirleri tespit edilemeyen şairler ve şiirleri: Tab'î: 113 nazîre, 120., 154., 163.gazeller, Kâmî: 145. 158. gazeller, Şeyhülislâm İshâk: 95. gazel, Nahîfî: 124, gazel, Mâlî: 125. gazel, Kânî: 159. nazîre, Yahyâ 53. gazel (Gazelin üslubu ve redifi açısından Taşlıcalı'ya ait olması daha muhtemel çünkü şairin aynı vezin ve üslupta başka şiiri de Dîvân'ında bulunmaktadır.) Rûhî: 114. Nazîre ve Veysî'nin ise 135. sırada yer alan murabbasıdır.

Mecmua'da en çok yer alan nazım biçimi olarak gazel başı çekmektedir ve genellikle 5 beyitli gazel kullanılmıştır, ardından 6, 7, 8 beyitli gazeller gelmektedir. Mecmua'da ilk sırada gelen 154 sayısı ile remel bahridir, diğerleri ise sırasıyla şunlardır: 98 Hezec, 34 Muzâri', 14 Müctes, 6 Rübâ'î, 3 Hafîf, 3 Recez, 1 Kâmil bahridir.

3. Mecmua'nın 120b-157a Varaklarında Şiirleri Bulunan Şairler

‘Âlî
Ahmed Paşa
Bahrî
Bâkî
Behîştî
Beyâzî
Bezmî
Dervîş
Derzi-zâde.
‘Ulvî
Deli Birâder
Gazâlî
Fasîh
Fehmî
Figânî
Hâkânî
Helâkî
Hisâlî

Hudâyî
Hüseyinî
‘İşkî
İlâhî
Kâmî
Kânî
Kelîmî
Lütfî
Mahfî
Mahzî
Makâlî
Mâlî
Mantıkî
Medhî
Miskînî
Muhibbî
Midâdî
Nahîfî
Nasûhî
Nazîm
Necîb
Nef‘î
Nev’î-zâde
‘Atâyî
Nev‘î
Nizâmî
Rahmî
Rehâyî
Rıf‘atî
Riyâzî
Rûhî
Sabûhî
Sâfî
Safvetî
Sâ‘î
Siyâmî?
Şeyhülislâm.
İshâk
Şu‘ûrî
Tab‘î
Tîgî
‘Ubeydî

Üsküplü İshâk Çelebi
Veysî
Yahyâ
Yemînî
Yümnî
Zâtî
Şair Sayısı
62

4. Mecmua'daki Nazım Şekilleri, Şiir Sayıları ve Şairler

Bu tabloda mecmua'nın varak 120b-157a arasında kullanılan nazım şekilleri, şiir sayıları, şairler ve şiirlerin numarası gösterilmiştir. 177 gazel, 88 ferd (8'i farklı şairlerin gazel beyitlerinden oluşturulmuştur.) 20 kıt'a (4'ü farklı şairlerin gazel beyitlerinden oluşturulmuştur.), 9 rubâ'î, 6 müfred, 5 nazîre, 2 tahmîs, 2 murabba', 2 kasîde, 2 beyit şeklinde sıralanmaktadır.

Tablo 1 Mecmua'da Kullanılan Nazım Şekli, Şiir Sayısı, Şairi, Şiirler:

Nazım Şekli	Sayısı	Şairi	Şiirler
Gazeller, Ferd (G.b.)	2, 1	Nev'î	3. G., 118. F. (G.b.), 186. G.
	2	Makâlî	4. G., 8. G..
Gazel, Tahmîs, Murabba'	3	Veysî	5. G., 132. Tah., 135. Mur.
Gazeller	1	Figânî	9.
	1	Mahfî	10.
	2	Yümnî	12, 21.
	1	Behîştî	13.
	1	'Âlî	14.
	1	Muhibbî	17.
	1	Rahmî	18.
Kıt'a (G.b.)	1	Derzi-Zâde 'Ulvî	19.
Gazeller	1	Rıf'atî	20.
	14	Riyâzî	22, 26, 27, 30, 31, 34, 35, 36, 39, 40, 41, 44, 45, 59.
	1	Sabûhî	25.
Ferd (G.b.)	3	Üsküplü İshâk Ç.	7, 28, 119.
Gazeller	1	Şu'ûrî	46.
	1	Kelîmî	49.

	1	Hisâlî	50.
	1	Yahyâ	53.
Kasîde	1	Bâkî	54.
Gazeller	1	‘Ubeydî	55.
	1	Sâ‘î	58.
	16	Safvetî	63, 64, 65, 68, 69, 72, 73, 76, 77, 78, 79, 82, 83, 84, 85, 88.
	3	Fasîh	89, 90, 110.
	1	Nasûhî	93.
	2	Mantıkî	94, 128.
Gazel	1	Şeyhülislâm İshâk	95.
Gazel	6	Rehâyî	96, 97, 101, 102, 103, 104.
Muhammes (Tahmîs), Gazel	2	Nahîfî	109 Muh., 124.
Nazîre, Gazeller	4	Bezmî	111 Naz., 116, 151, 177.
Nazîre	1	Tîgî	112.
Nazîre, Gazeller	4	Tab‘î	113 Naz., 120, 154, 163.
Nazîre	1	Rûhî	114.
Gazeller	1	Hudâyî	123.
	1	Hâkânî	115.
	3	Mâlî	125, 140, 141.
Ferd (G.b.)	1	Delî. Birâder. Gazâlî	126.
Kasîde	1	Nef‘î	131.
Gazeller, Nazîre	1	Helâkî	138.
	1	‘İşkî	142.
	2	Kâmî	145, 158.
	1	Siyâmî?	146.
	1	Nizâmî	147.
	1	Dervîş	150.
	1	Medhî	157.
	1	Kânî	159 Naz.
	1	Beyâzî	162.
	1	Îlâhî	164
	1	Ahmed Paşa	167.
	1	Yeminî	168.
	9	Fehmî	62, 171, 172, 173, 176, 180, 183, 185, 191.
	1	Hüseynî	178.
	1	Miskînî	179.
Murabba‘	1	Mahzî	189.
Gazeller	1	Lütfî	190.
	5	Bahrî	194, 197, 202, 203, 208.

		1		Nazîm		195.				
Müselles Gazel		1		Sâfî		198.				
Gazeller		2		Necîb		201, 206.				
		1		Midâdî		205.				
Gazel, Ferd (Ebyât), Kıt'a, Ferd (G.b.)		G: 67, Ebyât:3 Kıt.: 3 F.(G.b.) :2		Nev'i-zâde 'Atâyî		209, 210, 212, 213, 214, 217, 218, 219, 222, 223, 224, 227, 228, 229, 232, 233, 236, 237, 238, 240, 241, 244, 245, 246, 249, 250, 251, 254, 255, 256, 259, 260, 261, 264, 265, 266, 269, 270, 272, 273, 274, 276, 277, 279, 280, 282, 283, 284, 285, 287, 288, 290, 291, 293, 294, 295, 296, 297, 300, 301, 302, 304, 305, 306, 308, 309, 311, F. (Ebyât): 181, 187, 188, Kıt'alar: 204, 207. 211, Ferd (G.b.): 215, 216.				
Kıt'alar, Ferd (G.b.)		3		Zâtî		Kıt.(Gb.): 303, 307, F. (G.b.):268.				
Ferdler		80				1, 2, 6, 15, 16, 23, 24, 29, 32, 33, 37, 38, 42, 43, 51, 52, 56, 57, 60, 61, 66, 67, 70, 71, 74, 75, 80, 81, 86, 87, 91, 92, 98, 99, 107, 108, 121, 122, 127, 129, 130, 133, 134, 136, 137, 143, 144, 148, 149, 152, 153, 155, 156, 160, 161, 165, 166, 169, 170, 174, 175, 181, 182, 192, 193, 199, 200, 220, 221, 230, 231, 234, 235, 242, 243, 247, 248, 252, 253, 263.				
Müfredler		6				47, 48, 257, 258, 262, 267.				
Kıt'alar		13+3		(Nev'i-zâde. 'Atâyî'ye ait 3 adet Kıt.) (204. 207, 211.)		19, 139, 196, 239, 271, 275, 278, 281, 292, 297, 298, 306, 310.				
Rubâ'îler		9				11, 100, 105, 106, 117, 184, 286, 289, 299.				
Kıt'a (iki farklı şiire ait beyitler)		2				225, 226.				
Kıt. (G.b.)	F. (G.b.)	G.	F.	Kıt.	Rub.	Müf.	Naz.	Tah.	Mur.	Kas.
4	8	177	80	16	9	6	5	2	2	2

5. Vezinler ve Bahirleri

Mecmua'da Remel bahri en çok kullanılan vezin bahri olarak dikkati çekmektedir, ikinci sırada Hecez bahri gelmektedir.

Tablo 2 Mecmua'da (120b-157a) kullanılan vezinler, dairesi, sayısı ve şiir numarası:

Birinci Diare (Dā'ire-i Mu'telif)			
Kullanılan Vezin		Sayısı	Şiir Numarası
Hezec[Türkü]	Hezec-i müsemmen-i sâlim: <i>Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün</i> <i>Mefā 'ilün</i> .--- / .--- / .--- / .---	68	1, 2, 4, 7, 18, 19, 36, 45, 48, 49, 51, 52, 54, 55, 60, 61, 64, 77, 80, 81, 86, 89, 94, 96, 97, 102, 103, 104, 113, 132, 135, 139, 140, 142, 143, 144, 145, 146, 156, 167, 169, 174, 176, 178, 179, 180, 183, 191, 194, 199, 206, 208, 212, 216, 224, 226, 230, 234, 245, 246, 269, 270, 272, 277, 281, 293, 295. 311.
	Hezec-i müseddde-i mahzûf: <i>Mefā 'ilün Mefā 'ilün Fe 'ülün</i> .--- / .--- / .--	1	74.
	<i>Mef'ülü Mefā 'ilün Mef'ülü</i> <i>Mefā 'ilün</i> --. / .--- / --. / .---	1	10.
	<i>Mef'ülü Mefā 'ilü Mefā 'ilü Fe 'ülün</i> --. / .--. / .--. / .--	27	15, 33, 35, 37, 47, 58, 68, 69, 92, 106, 121, 124, 126, 128, 130, 150, 151, 154, 171, 195, 226, 247, 251, 292, 301, 303, 304.
	<i>Mefā 'ilün Mefā 'ilün fe 'ülün</i> .--- / .--- / .--	1	21.

Remel[koşma]	Remel-i müsemmen-i mahzûf: <i>Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün</i> <i>Fā'ilün</i> -.- / -.- / -.- / -.-	88	5, 12, 16, 20, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 31, 32, 39, 44, 57, 59, 65, 67, 71, 72, 73, 75, 84, 87, 93, 93, 98, 134, 141, 153, 155, 170, 175, 177, 181, 182, 186, 188, 189, 190, 192, 193, 197, 198, 200, 207, 209, 210, 213, 214, 215, 218, 219, 220, 221, 222, 228, 231, 233, 235, 236, 237, 238, 239, 242, 248, 250, 253, 254, 255, 258, 259, 273, 274, 279, 280, 283, 286, 287, 289, 290, 291, 294, 297, 299, 300, 302, 307.
	Remel-i müseddhes-i mahzûf: <i>Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün</i> . -.- / -.- / -.-	1	46.
	Remel-i müsemmen-i maḥbūn-ı mahzûf: <i>Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün</i> <i>Fe'ilün</i> ..- / ..- / ..- / ..-	63	3, 6, 13, 17, 22, 29, 30, 34, 42, 43, 53, 56, 63, 66, 79, 90, 91, 107, 108, 109, 111, 112, 114, 115, 116, 119, 120, 127, 129, 149, 160, 161, 162, 163, 164, 185, 202, 203, 205, 211, 223, 225, 240, 243, 249, 256, 257, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 271, 276, 278, 282, 284, 306, 308, 309.

	Remel-i müseddes-i maḥbūn-ı mahzūf: <i>Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün</i> ..-- / ..-- / ..-	1	70.
Recez[Titrek]	Recez-i müsemmen-i sālim: <i>Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün</i> <i>Müstef‘ilün</i> --,- / --,- / --,- / --,-	2	76, 131.
	Recez-i müsemmen-i maṭvī-i maḥbūn: <i>Müfte‘ilün Mefā‘ilün Müfte‘ilün</i> <i>Mefā‘ilün</i> -.- / -.- / -.- / -.-	1	50
İkinci Daire (Dā’ire-i Muhtelif)			
Muzāri‘[Benzer]	Muzāri‘-i müsemmen-i aḥreb-i mektūf-ı mahzūf: <i>Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün</i> -- / -.- / --.- / -.-	32	9, 11, 38, 62, 82, 83, 85, 95, 101, 110, 123, 125, 136, 138, 147, 152, 157, 158, 159, 165, 168, 172, 173, 196, 201, 227, 229, 232, 241, 244, 296, 305.
	Muzāri‘-i müsemmen-i aḥreb: <i>Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün</i> -- / -.- / -- / -.-	1	217
	<i>Müstef‘ilātün Müstef‘ilātün</i> --.- / --.-	1	14,
Müctes[Kopuk]	Müctes-i müsemmen-i maḥbūn-ı mahzūf: <i>Mefā‘ilün Fe‘ilālün Mefā‘ilün</i> <i>Fe‘ilün</i> .-.- / ..-- / -.- / ..-	14	41, 88, 99, 100, 118, 122, 137, 148, 166, 187, 253, 260, 275, 288,
Üçüncü Daire (Dā’ire-i Mütenevvi ‘a			

Ḥafif[Yeyni]	Ḥafif-i müseddes-i maḥbūn-ı mahzūf: <i>Fe ‘ilātün Mefā ‘ilün Fe ‘ilün</i> ..-- / .-. / ..-	3	8, 40, 204,
Dördüncü Daire (Dā’ire-i Müttefika))			
Kāmil	<i>Mütefā ‘ilün Fe ‘ülün Mütefā ‘ilün</i> <i>Fe ‘ülün</i> ..-. / .-- / ..-. / .--	1	78

Toplam	Hezec	Recez	Remel	Muzāri‘	Müctes	Ḥafif	Kāmil	Rübā‘ī
	98	3	154	34	14	3	1	6

6. Mecmuayla İlgili Bazı Hususlar

Mecmua’da şiirlerin adlandırılmasıyla ilgili karşılaşılan problemlerin başında şiir başlıklarının yanlış kaydedilmesi gelmektedir. Örneğin mecmuada varak 126a’da yer alan 54. gazel müstensih tarafından Gazel-i Hüsrev olarak kaydedilmiştir oysa ki şiir Bâkî’nin Dîvân’ında 417. gazel olarak yer almaktadır. Mecmua’da varak 139b’de yer alan 167. gazel sehven Ahmedî’nin gazeli olarak kaydedilmiş ama Aḥmed Paşa’nın Dîvân’ın da 186. gazel olarak yer almaktadır. Mecmua’da varak 142a’da Lütfi’nin “eylerüz” redifli olan 190. şiirin ilk beyti sehven Mahzî’nin gazeli olarak kaydedilen aslında musammat olan şiirinin son beyti ile başlatılmıştır. Bu yanlışlık düzeltilmiştir. Mecmua’da birçok şiir başlıksız yer almaktadır örneğin: varak 136a’da bulunan 135 nolu Veysi’nin olduğu düşünülen Murabba‘, başlıksızdır. Mecmu’ada buna benzer çok sayıda gazel bulunmaktadır. Bu şiirlerin mahlas beyitlerinden yola çıkarak şairini tespit etme yoluna gidilmiştir. Dipnotta bu şiirlerin başlıksız olduğu belirtilip şairin ismi parantez içinde gösterilmiştir. Ve Lehu şeklinde üst üste şiirleri sıralanan şairlerin isimleri ise dipnotta köşeli parantez içinde verilmiştir. Şiirler içinde geçen şair mahlasları aynen yazılmıştır.

Mecmua’daki şiirler çoğunlukla akıcı üsluba sahip olmasına rağmen bazı şiirlerde ağdalı dil kullanılmıştır. Ayrıca Mecmua’da deneysel tarzda şiir örneğini de görmek mümkündür. Sâfi’nin müsel sel gazeli, varak 143a’daki 198. gazel, buna örnek gösterilebilir. Harflerin kullanımına bağlı bir maharet gösterisi olan deneysel nitelikteki müsel sel gazelde, her kelimenin son harf i sonraki kelimenin ilk harfini oluşturacak şekilde bir silsile bütünüyle gazel

oluşturulur. Bu tarz gazeller her ne kadar sıkı biçimsel örgüye sahip olsalar da, mana açısından o gücü yakalamak çok zordur.⁹

Mecmua imlasında nazal “n” öncesi yer yer “y”li kullanımlar görülmektedir. Örnekler: “agzıña”, kendini, ‘ışkıña.

Bu Mecmua’da bir başka problem ise nazım biçimi adlandırmalarında yaşanan sıkıntılardır. Örneğin varak 131a’da yer alan 109.sıradaki şiir müstensih tarafından Muhammes-i Nahîfî olarak kaydedilmiştir ama Nahîfî Dîvân’ında Bâkî’nin bir gazeli üzerine yazılmış 8. Tahmîs olarak kaydedilmiştir. Mecmua’da bulunan, ferd olarak kaydedilen beyitlerin kimi şairlerin gazellerinden alınma beyitler olduğu tespit edilmiştir. Bununla ilgili tespit edilen şiirler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3 Mecmua’ya sehven kaydedilen nazım biçimleri ve dîvânlardaki doğru biçimleri gösteren tablo:

Varak numarası	Şiir sayısı	Mecmuadaki sehven kaydedilen şiir biçimleri	Şair adı ve Dîvân’daki doğru şiir biçimleri olan gazel ve beyitleri
131a	109	Muhammes-i Nahîfî	Gazel-i Bâkî Tahmîs-i Nahîfî 8. Tahmîs.
122b	19	Kıt’a	Derzî-zâde ‘Ulvî Çelebi: <i>Dîvân</i> : 514. G./1, 2.
121a	7	Ferd	Üsküplü. İshâk Çelebi: <i>Dîvân</i> : 74. G/2.
123b	28	Ferd	Üsküplü İshâk Çelebi: <i>Dîvân</i> : 287. G/4.
133b	118	Ferd	Nev’î: <i>Dîvân</i> : 519. G./1.
133b	119	Ferd	Üsküplü İshâk Çelebi: <i>Dîvân</i> : 285.G/1.
134b	126	Ferd	Deli Birader Gazâlî 67. G./1.
156a	303	Kıt’a	Zâtî: <i>Dîvân</i> : 1594 G./1,2.
156b	307	Kıt’a	Zâtî: <i>Dîvân</i> : 1649. G./ 1,2.
151a	268	Ferd	Zâtî: <i>Dîvân</i> : 1591. G./1.
141a	181	Ferd	Nev’î-zâde ‘Atâyî: <i>Dîvân</i> : 5. Ebyât.
142a	187	Ferd	Nev’î-zâde ‘Atâyî: <i>Dîvân</i> : 27. Ebyât.
145b	215	Ferd	Nev’î-zâde ‘Atâyî: <i>Dîvân</i> : 246. G./1.

9 Ahmed Topal: “DeneySEL Yönüyle Müselsel Gazel”, *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (ERZSOSDE)*, C. 10, S. 2, Erzincan 2017, s.167.

145b	216	Ferd	Nev'i-zâde 'Atâyî: <i>Dîvân</i> : 201. G./1.
------	-----	------	--

METİN

1.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. yanuñda düşmen-i bed-h'āhı zemm êtmem benüm cānum
kelām-ı nā-sezā n'eyler tırurken dōstum cānum

2.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. mezāk ehli saña gerçi demişlerdür şeker-ħande
velī la 'lūñ şafāsı kande sultānum şeker kande

3.

Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilün
Remel .-- / .-- / .-- / ..-

1. māye-i naqd-i ħayāt olsa eger dīdārı
ölümümdür benüm ağıyar-la görmek yārı
dilpe peykānı yeter dāğ-ı cefālar ne belā
elem-i ħār olıcak n'eyleyeyin gūlzārı
3. kuçdururmuş bēlin ol serv-i revān cān vèrene
gel miyāncı olalum eyle gönül bāzārı
neye döndürdi ġam-ı nokta-i ħāl-i leb-i yār
o ten-i zār u nizār-ile görüñ pergārı
5. èy ṭabīb-i dil ü cān ko lebüñ öpsün Nev'ī
men' ederler mi şudan hīç ölicecek bīmārı

4.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. gönül bir āfitāb-ı bī-naẓīr-i dil-pesend ister
vücūdın micmer-i 'ışkında yakmaga sipend ister

-
1. H:120b.
Ferd.
2. H:120b.
Ferd.
3. H: 120b; Nev'ī: *Dīvān*: 535. G.
Gazel-i Nev'ī.
4. H: 120b.
Gazel-i Maḳālī.

gıřiftār-ı kemend-i kākül-i cānān-durur göñlüm
naşihat-mı kabül eyler begüm dīvāne bend ister

3. güzeller kendüye ‘āşık olandan hazz eder dāyım
tabīb olan nitekim ‘ālemi hep derdmend ister

degüldür şīve-i ‘ışk u maḥabbet herkesün kārı
bu merdāne-dil ü dīvāne-meşreb şeh-levend ister

5. **Maḳālī** ārzū-yı sīne-i sīmīnün eylermiş
gedā-yı müflisi gör kim gümüşden tahta-bend ister

5.

Fā ‘ilātün Fā ‘ilātün Fā ‘ilātün Fā ‘ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. murğ-ı dil pervāz ederken her gözi şehbāz-ile
düşmedi gitdi konuşmak o hümā-pervāz-ile
rāh-ı ğamda sāye-veş pā-māl kılsun kendüsin
hem-reh olmak isteyen bir dilber-i mümtāz-ile
3. bezme gelmez nāy-ı nālūnden şafā etmem dēyü
ḫālümüz müşkildür ol yār-i tea‘llül-sāz-ile
4. kūyuña varmak senün fikr-i ğam-ı gīsūn-ile
çerḫe çıkmak gibidür gerçi kemend-endāz-ile
5. defter-i ‘uşşāka kayd et **Veysī**-i dīvāneyi
tā ki ol bī-çārenün bir pāre göñli yazıla

6.

Fe ‘ilātün Fe ‘ilātün Fe ‘ilātün Fe ‘ilün

Remel .-. / .-. / .-. / .-

1. māhdan dēme ki vech-i ḫasenüm aḫsendür
ne tereddüd o güneşden güzelüm rüşendür

5. H: 121a; **Veysī**: *Dīvān*: 51. G.
Ġazel-i Veysī.

1 1a her: ol D.

1b mısrası *Dīvān*’da yok.

3 3b yār-ı: şūḫ-ı D.

4. beyit *Dīvān*’da yok.

6. H: 121a.

Ferd.

Mefā 'ilūn Mefā 'ilūn Mefā 'ilūn Mefā 'ilūn
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

- Fe 'ilātūn Mefāilūn Fe 'ilūn*
Ḥafīf ..-- / .-.- / ..-

- Mef'ūlū Fāilātū Mefā'ilū Fā'ilūn*
Muzāri' --. / -.-. / .--. / -. -

- 18

10.

Mef'ülü Mefā 'ilün Mef'ülü Mefā 'ilün
Hezec-- / .--- / -- / .---

1. öpsem seni toyunca toyunca seni öpsem
epsem demeseñ öpsem öpsem demeseñ epsem
ka'be yüzüne 'āşık 'āşık yüzüne ka'be
zemzem lebüne teşne teşne lebüne zemzem
3. demdür şanemā gel kim gel kim şanemā demdür
her dem kılalum şöhet şöhet kılalum her dem
ölsün ğam-ile hāsīd hāsīd ğam-ile ölsün
hurrem olalum sen ben ben sen olalum hurrem
5. **Maḥfī** kuluñam şāhum şāhum kuluñam maḥfī
'ālem dükeli bildi bildi dükeli 'ālem

11.

Mef'ülü Fā 'ilātü Mefā 'ilü Fā 'ilün
Muzāri -- / -.- / .-- / -.-

1. yā rab bu ḥasret-ile [benüm]alma cānumı
bir daḥi göreyin meh-i-nā-mihribānumı
cānumuza cefā kılcı nev-civānumı
sulṭānumı efendümi şāh-ı cihānumı

12.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün
Remel -.-- / -.-- / -.-- / -.--

1. leblerüñ kevşer qadün tūbā ruḥuñ bir verd-i āl
bāğ-ı ḥüsnüñ cennet-āsā olmış ey nevres-nihāl
mū-miyānuñ ḥasretiyle şol kadar oldum za'īf
kılcı yokdur tākatüm oldum hemān cānā ḥayāl
3. cism-i zerdüm yoluña harc étmege ey sīm-ten
pūte-i miḥnetde étdüm āteş-i 'ışkuñla kāl
āfitābı nēce teşbīh édeyüm ruḥsāruña
burc-ı ḥüsnünde benüm māhum o mihre yok zevāl
5. yār tutulmaz ü kapılmaz 'āşıkā ḥancer çeker
Yümni-i bī-çāreye şimden-gērü vuşlat muḥāl

10. H: 121b.

Gazel-i Maḥfī.

11. H: 121b.

Rübā'ī olarak H'de adlandırılrsa da vezni gereği rübā'ī değil nazm olabilir.

12. H: 121a.

Gazel-i Yümni.

13.

Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilün

Remel .-. / .-. / .-. / .-

1. zen-i gerdün baña serkeşlik eder her yerde
gücümü bir kişi muhtâc olıcağ nâ-merde
ne şafâ var idüğün bilmedi cân la'lünde
kâbiliyyet olıcağ böyle gerek cevherde
3. âh kim kâkülün ucında leb-i cân-bağışun
mîve-i tâzedür ammâ dehen-i ejderde
seni gördüm görelî gayra nazar kılmamağa
aşdı eşküm gözümüñ hânesine bir perde
5. âh-ı serd etme şakın gülşen-i küyında gönül
döyemez gonçe-i nev-reste bilürsin berde
ey **Behiştî** yine bir dânedür a'lâ gazelün
gayri şâ'irlerün eş'arı hep alçağ zerde

14

Müstef' ilātün Müstef' ilātün

Muzâri '--- / ---

1. çeşm ise pür-hün kalb ise mağzün
hâlüm diger-gün hâlüm diger-gün
cânâne ser-keş hâtır müşevveş
feryâd elünden ey baht-ı mağbün
3. şâh olduñ ey dil küyında yârün
bahtuñ müsâ'id tahtuñ hümayün
bâlâ mıdur bu tûbâ mıdur bu
vallâhi mevzün billâhi mevzün
5. göz yaşı gibi alçağda kaldı
ta'n eyler oldu 'Âlîye her dñn

13. H: 121b; **Behiştî**; *Dīvân*: 471. G.
Gazel-i Behiştî.

1 Dīvân'da yok.

2 2a ne şafâ: şafâ, D.

4 4a kılmamağa: itmeğe D.

4b bir: al D.

5 Dīvân'da yok.

6 6b. hep: bir D.

14. H: 122a; 'Âlî; *Dīvân*: 1103. G.

Gazel-i 'Âlî.

15.

Mef'ülü Mefā'īlū Mefā'īlū Fe'ülün
Hezec --. / ---. / ---. / --

1. ey dil yine bir ruḥları zībāya ḳul oldum
 biñ cān-ile bir gözleri alaya ḳul oldum

16.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. zerreler yüz döndüre ḥurşīd-i 'ālem-tābdan
 dönmeğe yüzüm benüm ol ḳaşları miḥrābdan

17.

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün
Remel --- / --- / --- / --

1. bu cihānuñ nesi var zecr ü 'anādan ḡayrı
 arasañ nesnesi yoḳ derd ü belādan ḡayrı
 ḳaşdum oldur ki vērem cān u cihānı yoluña
 yoḡ-imiş çünki hūner cūd u seḥādan ḡayrı
3. günde biñ kez n'ola düşnām-ile aña beni yār
 elümüzden ne gelür aña du'ādan ḡayrı
 hecr içinde ne belā çekdüğini cān u göñül
 yāra kim ilte ḥaber bād-ı şabādan ḡayrı
5. bu **Muḥibbī** kime yārüm dēse aḡyār olur ol
 kimsesi yoḳ bu cihān içre ḥudādan ḡayrı

18.

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. ne ḳanlar dökdüğün 'arz ētse çeşmüm yāre āl añlar
 tenüm ḡamdan hilāle döndi dērsem bir ḥayāl añlar
 ḥadīṣ-i 'ışḳı benden şor ne bilsün zāhid-i nādān
 rumūzın bu mu'ammānuñ mücerred ehl-i ḥāl añlar

15. H: 122a.

Ferd.

16. H: 122a.

Ferd.

17. H: 122a; **Muḥibbī**: *Dīvān*: 3384. G.

Ġazel-i Muḥibbī.

4a içinde: ile D.

18. H: 122b; **Raḥmī**: *Dīvān*: 70. G.

Ġazel-i Raḥmī.

3. fenā bezminde Cem keyfiyyetin cām-ı maḥabbetden
ḥarābāta düşüp hergiz yine şūrīde-ḥāl añlar
gözüm merdümmlerinüñ ‘aksi düşmüşdür leṭāfetden
ruḥuñ mir’ātına nāzır olanlar anı ḥāl añlar
5. suḥen bezminde Cāmīdür bilen keyfiyyet-i ḥālüm
ḥayālāt-ı kelāmum **Raḥmīyā** ancak Kemāl anlar

19.

Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. ğarībüm bī-kesem künc-i belāda maḥremüm sensin
benüm-çün ağla ey çeşmüm ölince hem-demüm sensin
ferahla imtizācum yok bilürsin ey ğam-ı dilber
şafā-yı ḥatırüm zevküm sürür-ı ‘ālemüm sensin

20.

Fā ‘ilātün Fā ‘ilātün Fā ‘ilātün Fā ‘ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

- 1 ‘işve [vü] nāz-ı civānī ey perī şānuñdadur
ḥatırı bu bendenüñ zülf-i perīşānuñdadur
her gece āşüfte vü şeydā olursam tañ degül
kākülün sevdāsı ‘ömrüm bu perīşānuñdadur
3. nēce giryān olmasun Ya ‘küb-ı çeşmüm dem-be-dem
Yūsuf-ı dil çün senün çāh-ı zenāḥdānuñdadur
la ‘lūñi emsem dēyen ‘āşıklara vērmez emān
yok yere kanlar döker tıġuñ yine yanuñdadur
5. **Rıf’atī** sūz-ile āḥ étme yaḳarsın ‘ālemi
āteş-i ‘ışkı o yārūñ kalb-i sūzānuñdadur

3 3b hergiz yine şūrīde-ḥāl añlar: şūrīde-ḥāl olan ricāl añlar D.
5 5a keyfiyyet-i ḥālüm: keyfiyyet-i şī’rüm D.

19. H: 122b; **Derzi-zāde ‘Ulvī Çelebi**: *Dīvān*: 514. G./1, 2.
Kıt’a.

1 1a ğarībüm maḥremüm sensin: ğarīb ü; maḥremümsin sen D.
1b hem-demüm sensin: hem-demümsin sen D.
2 2b sürür-ı ‘ālemüm sensin: sürürüm ‘ālemümsin sen D.

20. H: 122b.
Gazel-i Rıf’atī.

21.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün fe 'ülün
Hezec. --- / .--- / .--

1. gönül kim derd-i 'ışka mübtelâdur
kapuñ dâru 'ş-şifâ la 'lün devâdur
tavâf-ı küyuñ 'ömr artuqlıgıdur
yoluñda sa'y-ile ölmek şafâdur
3. ten-i 'uryânı pür-hün êtdi tıguñ
baña şâhum bu bir la 'lîn-ķabâdur
leb-i la 'lünle lü'lü dişlerüñ dil
göreldeñ baħr-i 'ışka âşinâdur
5. ümîd-i mîve-i vaşluñ-ile şâhum
nihâl-i ķâmetüm ħayli dü-tâdur
mey içmekden ġaraż sâķiyle **Yümni**
elinden cām alurken merķabâdur

22.

Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilün
Remel .--- / ..-- / .--- / ..-

1. cānda rāħat bulamam derd-ile āħ eylemesem
tutamam rüyuña bir lahza nigāħ eylemesem
derdümi aġlamasam bilnese cānâne daħi
eşki ālāyiş-i dāmān-ı nigāħ eylemesem
3. tāb-ı ħurşîd-i sitem geķmişidi cānımıza
sāye-i āħ-ı seħer-ġāħı penāħ eylemesem
ey **Riyāzî** tutamam cānib-i kūy-i yāre
dil-i āvāreyi çaķ rüy-be-rāħ eylemesem

23.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün
Remel -.-- / -.-- / -.-- / .--

1. çeşm-i mesti ħālî olmaz dem-be-dem ķan êtmeden
kāküli çekmez elin ħātır perîşān êtmeden

21. H: 122b.
Gazel-i Yümni.

22. H: 123a.
Gazel-i Riyāzî.

23. H: 123a.
Ferd: 1a mestün, mesti olarak anlam gereġi deġiştirildi.

24.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. vāz gelmezse lebi kaçd-ı dil ü cān ètmeden
kim esirger cānı İsmā'īle kurbān ètmeden

25.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. gülşen-i dehr içre isterseñ gönül gāmdan ferāğ
ğonçe-leb bir serv-kāmetle koma elden ayağ
seyr-i gülzār eyleşem zülf-i ruḥuñsuz dōstum
dāğ olur her berg-i gül her tāze sünbül bend ü bāğ
3. bī-sütün-ı gām benem bu tāze dāğum lāledür
oldı ben Ferhād'a ey Şīrīn-dehen dağ üsti bāğ
ka'be-i kūyına ey mısr-ı melāḥat gitdi dil
bu meşeldür kim degüldür 'aşıkā Bağdād ırāğ
5. bu **Şabūhī** ḥastenün cānā şorarsañ ḥālını
çeşm-i maḥmūruñ mişālī gāh şayru gāh şāğ

26.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. gūşe-i miḥnetde yoklar mübtelālar birbirin
çağ derün-ı dilde bulur āşınālar birbirin
hep ser-i kūyında bulur birbirin cān-ile dil
nēce bulmışlar görüñ ol bī-vefālar birbirin
3. kani ol demler ki bezm-i şevk germā-germ idi
karşulardı sāğeri 'ayş u şafālar birbirin
kūy-ı yāre rū-be-rāh oldukça cān-ı nā-tüvān
geçmek ister şevk-ile pāy-ı recālar birbirin
5. ey **Riyāzī** feyz-i tevfiḳ-i ezeldür buldılar
ma'nī-i rengīn-ile ḥüsn-i edālar birbirin

24. H: 123a.

Ferd.

25. H: 122b, **Şabūhī**: *Dīvān*: 79. G.

Gazel-i Şabūhī.

2 2b tāze sünbül: tār-ı sünbül D.

3 3b dağ üsti: tağ üsti D.

26. H: 123a.

Gazel-i Riyāzī.

27.

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. bir güher girmez ele 'ālem Bedaḥṣān olsa da
belki her bir seng-i reh bir la'l-i raḥṣān olsa da
çāre yokdur ol perī-ruḥsārı teşhīr étmege
sīnemüñ her dāğı bir mühr-i Süleymān olsa da
3. sāḳī-i meclīs sifāl-i derdi étmez şüst ü şū
āb-rūyum ḳadr-ile ser-çeşme-i cān olsa da
yālñuz bir va' desine ḳā' ilüz cānānenüñ
hem vefā étmezse de belki peşīmān olsa da
5. 'āşıḳa hergiz keder vèrmez ğubār-ı rūzigār
ser-be-ser nüh ḥāne-i eflāk vīrān olsa da
māye-i merg-i 'adū olmak muḳarrerdür yine
sözlerüm rūḥ-ı belāgat cān-ı 'irfān olsa da

28.

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. cānı göndermek olurdu da' vet-i dildār için
ol daḥi göñlüm gibi cāyīz ki vara gelmeye

29.

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

Remel ..- / ..- / ..- / ..-

1. seg raḳībi ḳoma kūyuñda yıkılsun gitsün
dil-i vīrānemi ta'mīr ise ḳaşduñ yap yap

30.

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

Remel ..- / ..- / ..- / ..-

1. elin öpdürmez o şeh gūşe-i dāmānı bile
istemez pāyın öpe zūlf-i perīşānı bile
bir efendi güzelüñ oldı esīri dil-i zār
diller almakda şatar Yūsuf-ı Ken'ānı bile

27. H: 123b.

Ve Lehu [Riyāzī] Maḳta' beyti yok.

28. H: 123b; **Üsküplü İshāḳ Çelebi**: *Dīvān*: 287. G/4

1 lb cāyīz ki vara gelmeye: al vardı farza gelmedi D.

29. H: 123b.

Ferd.

30. H: 123b.

Ve Lehu [Riyāzī].

3. şöyle göğsin geçürür derdün-ile ‘âşık kim
çāk olur sīnesi yanınca girībānı bile
teşnedür çeşme-i zehr-i dehen-i telhimize
Hızr-ı dil-zinde degül çeşme-i hayvānı bile
5. bize bir cāna deger dilber-i ra‘nā olsa
dil degül vërse **Riyāzī** yolına cānı bile

31.

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. yār müstağni velī ‘uşşāka nāz etmek-de güç
dil-pesend-i yār olur ‘arz-ı niyāz etmek-de güç
n’eylesün bī-çāre ‘âşık dilde derd-i ‘ışkını
şaklamak-da müşkil ammā keşf-i rāz etmek-de güç
3. rütbe-i ma’sūk ‘ālī ‘arz-ı hāle çāre yok
giryeyi takrīb-i āh-ı cān-güdāz etmek-de güç
cevr-i ağıyāra teħammül müşkil ammā kim yine
terk-i yār-ı ‘işve-sāz-ı dil-nüvāz etmek-de güç
5. ey **Riyāzī** ğamzesi tīr-i kazā-te’şīrdür
karşu tırmağ müşkil ammā ihtirāz etmek-de güç

32.

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. akmāsun mı dīdeden eşk-i revānum çağ çağ
yādlarla şalınur serv-i revānum bağ bağ

33.

Mef’ūle Mefā’ilü Mefā’ilü Fe’ülün
Hezec --. / --. / --. / --.

1. gönlüm yine bir serv-ğade yār olayum dër
āzāde iken derde giriftār olayum dër

31. H: 124a.
Ve Lehu [Riyāzī].

32. H: 124a.
Ferd.

33. H: 124a.
Ferd.

34.

Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilün

Remel .-- / .-- / .-- / .-

1. hūblar hīç ne sūz u ne güdāz isterler
‘işve ü nāza göre ‘arz-ı niyāz isterler
‘ışk bir mertebeye vāşıl éder ‘āşıkı kim
anda hergiz ne haķīķat ne mecāz isterler
3. dilden ālāyış-i dünyāyı hemān ber-ṭaraf ét
senden ey şūfī ne ṭā‘at ne namāz isterler
4. deñ muşavvir bize taşvīrini ‘arz eylesesün
cılve-i hūsne göre ‘işve vü nāz isterler
5. ey **Riyāzī** çoğ olur şā‘ir-i ma‘nā-perdāz
ṭab‘-ı pākūñ gibi bir nādire-sāz isterler

35.

Mef‘ūlü Mefā ‘ilü Mefā ‘ilü Fe ‘ülün

Hezec --. / .--. / .--. / .--

1. yapma dil-i maḥzūnumı vīrān olacaķdur
cem‘ olmasun ol dil-ki perīşān olacaķdur
dérlerdi daḥi tıfl iken ol şūḥ-i cihānı
āşūb-i cihān fitne-i devrān olacaķdur
3. kim gördi ise cūşış-i seyl-āb-ı sirişküm
ḥukm éyledi kim bir daḥi ṭūfān olacaķdur
incinmeyelüm cevır ü cefāsına o şūḥuñ
zīrā bilürüz soñra peşīmān olacaķdur
5. mīnā-yı dili éyleme pāmāl-i mezellet
her pāresi bir ḥaņçer-i bürrān olacaķdur
bil ḳadr-i dem-i şoḥbet-i yārānı **Riyāzī**
her vuşlatuñ āḥir soñı hicrān olacaķdur

36.

Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün

Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. getürdüñ cāna būy-i sūnbūlin ey bād ḥoş geldüñ
muķīm-i gūşe-i hicrānı ḳılduñ yād ḥoş geldüñ

34. H: 124a.
Ve Lehu [Riyāzī].
35. H: 124a.
Ve Lehu [Riyāzī].
36. H: 124b.
Ve Lehu [Riyāzī].

- gèce pervâne-i ser-mesti bāl-efşān gelür gördüm
dédüm ey āteş-efrüz-ı dil-i nā-şād hoş geldüñ
3. yine bu gün giriftār-ı firākı yokladuñ ey ğam
muşībet günlerüñ étdüñ mübārek-bād hoş geldüñ
- senüñ ey seng-i cevı-i yār baş üzre yerüñ vardur
dil-i vīrānemi étdüñ yine ābād hoş geldüñ
5. **Riyāzī** dün buluşduk bī-sütūnda rūḥ-ı Ferhāda
dédi ey āşık-ı pūr-derd-i māder-zād hoş geldüñ

37

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün
Hezec -- / .-- / .-- / .--

1. maḥv olsa nebāt ağzıñā girdükçe ‘aceb mi
ol la‘l-i şeker-bārı görince kim ezilmez

38.

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün
Muzār‘ -- / -. / .-- / -.-

1. bu ‘ālem-i se-rūze ‘aceb gülsitān olur
bir gün bahār olursa iki gün ḥazān olur

39.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün
Remel -. / -. / -. / -.-

1. ‘āşıkā ümmīd-i vaşl-ı dilrübā etmek yeter
ber-murād olmazsa daḥi bir recā etmek yeter
- dest-res olmazsa da bir gevher-i zī-kıymete
cānı deryā-yı belāya āşinā etmek yeter
3. vuşlat olmazsa daḥi bir dest-būsa kâ‘ilüz
dest-būs olmazsa da bir merḥabā etmek yeter
- ğam degül lāyık da görmezlerse pā-māl étmege
kendini ḥāk-i reh-i ehl-i hüdā etmek yeter
5. ey **Riyāzī** ‘arż-ı ḥāle yoğ ise hergiz mecāl
çeşm-i ḥasretle nigāh-ı hoş-edā etmek yeter

37. H: 124b.

Ferd.

38. H: 124b.

Ferd.

39. H: 124a.

Ve Lehu. [Riyāzī]

40.

Fe 'ilātün Mefā 'ilün Fe 'ilün
Hafif ..-- / .-. / ..-

1. āteş-i āh-i sîne-zād olalum
hem yine aña tünd-bād olalum
giriş-i gönçeye nesim-i şabā
hāk-i nāçize gird-bād olalum
3. ber-murād olmağı da hep gördük
bir zamān dağı nā-murād olalum
her ne dërse dësün 'adū şāhum
tek hemān meclisünde yād olalum
5. edelüm feyz-i kesb-i isti 'dād
mazhar-ı luğ-ı Şeh-Murād olalum

41.

Mefā 'ilün Fe 'ilātün Mefā 'ilün Fe 'ilün
Müctes .-. / ..-- / .-. / ..-

1. içüp şarāb-ı şafāyı humārın añmayalum
gülünü hoş görelüm zağm-ı hārın añmayalum
bu köhne mey-kedede rind-i dürd-āşāmuz
şarāb-ı şāf u mey-i hoş-güvārın añmayalum
3. gelün hemān dem-i nağdi görüp şafā sürelüm
geçen demi gelecek rüzigārın añmayalum
miyān-ı lücce-i firkatde gark olursak da
budur 'azimetimiz kim kenārın añmayalum
5. **Riyāziyā** içelüm dökölüm çe(?) şahbāy
vücüd şışesinün inkisārın añmayalum

42.

Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilün
Remel ..-- / ..-- / ..-- / ..-

1. nêce hayretde komaz 'āşıkı ol gözler kim
sürmesiz ola siyeh meysiz ola mestāne

40. H: 124b.

Ve Lehu [Riyāzī] Mağta' beyti yok.

1 1a sîne-zār: sîne-zād şeklinde kafiye düzenine aykırı bulunduğu için düzeltildi.

41. H: 125a

Ve Lehu [Riyāzī].

42. H: 125a.

Ferd.

43.

Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilün

Remel .-. / .-. / .-. / .-

1. bu gelür şāhum elinden ki bize gelmeyesin
hele bu gelmez elinden ki gönülden çıkasın

44.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün

Remel -. / -. / -. / .-

1. zerre isek de ğubār-ı kūy-ı cānānuz hele
hāk isek de hāk-i pāy-i ka'be-i cānuz hele
kim şerār isek şerār-ı āteş-i 'ışkuz yine
kaṭre isek kaṭre-i bārān-ı nīsānuz hele
3. bende isek özge şāhın bende-i fermānıyuz
mūr isek de ğam degül mūr-ı Süleymānuz hele
tab'umuz ta'yīn-i Eflāṭūna muhtāc olmadı
bir ḥas-ı nā-çiz isek çok derde dermānuz hele
5. ey **Riyāzī** nīm-cān-ı 'ışk bir bī-tāb isek
kuvvet-i kalb-i maḥabbet rūḥ-ı 'irfānuz hele

45.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün

Hezec .- / .- / .- / .-

1. bu ḥāke sāye-i serv-i ḥırāmānuñ tokunmaz mı
yoluñda cān vèren şeydāya iḥsānuñ tokunmaz mı
cefā-yı ehl-i 'ışka olma dāmen der-miyān her dem
ğubār-ı rāhuña bir kerre dāmānuñ tokunmaz mı
3. beni bir cur'adan da ḥişşe-dār étmez misin sākī
bu ḥāke pertev-i ḥurşid-i raḥşānuñ tokunmaz mı
felek benden niçün çaḳ böyle rū-gerdān olur dèrsin
meger kim bād-ı āhuñ çerhine anuñ tokunmaz mı
5. şadā-yı āh ü nāle çaḳ hilāle oldu peyveste
o māhuñ gūşına feryād u efgānuñ tokunmaz mı

43. H: 125a.

Ferd.

44. H: 125a.

Ve Lehu [Riyāzī].

45. H: 125a.

Ve Lehu [Riyāzī] Maḳṭa' beyti yok.

46.

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün
Remel. -.- / -.- / -.-

1. dil giriftār-ı kemend-i dilrübā
cān esīr-i miḥnet ü derd ü belā
tīr-i hecr-ile meded ol kaşı yā
dāl-veş ḳaddüm büküp ètdi dü-tā
3. ka'be-i kūyuñ ṭavāfı sa'y-ile
merve ḥaḳḳı ādeme vèrür şafā
ḳahve-i āb-ı ḥayātın ḥasteye
ger şunaydı Hızır olaydı gūyiyā
5. ol şeh-i iḳlīm-i ḥüsne ḳul olup
dil Şu'ūrī ḥidmete vèrdi rızā

47.

mef'ülü mefā'ilü mefā' ilü fe'ülün
Hezec --. / .--. / .--. / .--

1. 'ahd ètmış-idi 'aşıḳa dün vaşlını cānān
ḳılmadı bu gün 'ahde vefā yine mi hicrān

48.

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. güler oynar raḳīb-i rū-siyehle dā'imā tenhā
baña geldükçe aşlā dış şırıtmaz ol büt-i ra'nā

49.

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. degüldür iki çeşm[i] üzre mūlar iki ebrūlar
iki seyl-i revān üzre yapılmışdur iki mūlar
bilesin deşt-i miḥnetde nèce meftūn meger bir gün
seni şayd ède ey vaḥşī ḡazālüm çeşm-i āhūlar
3. şehā taḥt-ı cünün oldı müselleme baña şol dem kim
beni zencir-i 'ışḳa bağladı ol iki ḡisūlar

46. H: 125b.
Gazel-i Şu'ūrī.
47. H: 125b.
Müfred.
48. H: 125b.
Müfred.
49. H: 125b.
Gazel-i Kelīmī.

hayāl-i nergis-i mestūñ olaldan mūnis-i dīdem
iki çeşmümden el yudı beni terk êtdi uyhular

5. görüp ol çeşm-i mekkārı yitürdüñ ‘aql ü idrāki
Kelīmī bilmezsin saña ne sihr êtdi o cādūlar

50.

Müfte ‘ilün Mefā ‘ilün Müfte ‘ilün Mefā ‘ilün
Recez -.- / .-. / -.- / .-. -

1. dilber o kim qadir bilüp şūh ola dil-sitān ola
mā’il-i ehl-i ṭab’ olup rind ola nūkte-dān ola
saña düşer mi hīç şehā düşse yanuñca her gedā
bende-i zār ü bī-riyā tīr-i gama nişān ola
3. ‘āşıka böyle bir elem ola mı ey şeh-i kerem
kendü zelīl ü hōr u kem sevdiği kām-rān ola
cümle yoluñda mū kadar qalmadı ser ne eşk-i ter
cān ise şimdi qaşd eder n’ola o-da revān ola
5. haq bu-durur **Hişālī**[ya] olmaya böyle hīç şafā
cāmı şunup o meh-liqā dēye ki nūş-ı cān ola

51.

Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. gidüp cān sīneden cānā ḥadeng-i cān-sitān gelsün
müsāfir-ḥānedür göñlüm giden gitsün gelen gelsün

52.

Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. benüm cānānesüz bāğ-ı cinānda göñlüm eglenmez
niğaruñ kūyını ister yabanda göñlüm eglenmez

53.

Fe ‘ilātün Fe ‘ilātün Fe ‘ilātün Fe ‘ilün
Remel ..- / ..- / ..- / ..-

1. zevrağ-ı cānı belā baḥrına şaldum gitdüm
hecr-ile qa‘r-ı yem-i miḥnete taldum gitdüm

50. H: 125b. Dīvān’da yok.
Gazel-i Hişālī.

51. H: 126a.
Ferd.

52. H: 126a.
Ferd.

53. H: 126a: Dīvān’da yok.
Gazel-i Yahyā.

- dehenüñ varlığını yoklığını bildüm āh
ben vücūd u ‘adem iklīmine geldüm gitdüm
3. beni şanma yaluñuz ğurbete gitdüm cānā
dil-i maḥzūn-da ḥayālūñ bile aldum gitdüm
- ey Mesīhā-nefes et mürdeñi ihyā bir dem
la‘l-i cān-baḥş ğamıyla meded öldüm gitdüm
5. tōb-ı ğamla n’ola **Yahyā** bedenüm olsa ḥarāb
kūy-ı cānānı kodum çünkü yıkıldum gitdüm

54.

Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün

Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. ne ‘ide beñzedür rüz-ı vişālūñ dil ne nev-rūze
şeb-i ḳadre erişenler erer ol rüz-i fīrūze
- temāşā bunda kim faşl-ı bahār eyyām-ı ‘id oldı
daḥi künc-i riyāzetde tutarlar ehl-i dil rūze
3. behişt-i cāvidānīdür cemālūñ ol dehen gūyā
leb-ā-leb āb-ı kevşerle tolu bir la‘lden kūze
- ne ḥālet ḥāşıl etmişdür kim oldı böyle ḳan ḥayrān
gözini dikdi ḳaldı zaḥmum ol tīr-i ciger-dūze
5. cihānda ‘arşa-i iḳbāl ü baḥtuñ şeh-süvārısın
vērür na‘l-i semendūñ şu‘le mihr-i ‘ālem-efrūze
- olur atuñ öñünce āsumān peyk-i cihān-peymā
aña ḥurşīd tāt-ı ser hilāl-i çerḥ ser-mūze
7. şu gevher kim yoluñda ḥüsrevā **Bakī** nişār eyler
aña kıymet olur mı cāh u baḥt-ı devr-i deh-rūze

55.

Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün

Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. ne açılduḳ fezā-yı gülşene gül-pīrehenlerle
ne şalınduḳ murād üzre boyı serv-i semenlerle

54. H: 126a; **Bakī**: *Dīvān*: 417. G.

Şiir aslında **Bakī**’nin ḳaşıdesinden bir bölüm olup mecmū‘ay’ı derleyen tarafından sehven farklı bir isme kaydedilmiştir.

1 1b erişenler: ilişenler D.

6 6a önünce: örünce D.

6b tāt-ı ser: tāt-ı zer D

7 7b cāh u baḥt-ı devr-i deh-rūze: devlet-i dünya-yı deh-rūze D.

55. H: 126b; **Ubeydī**: *Dīvān*: 276. G.

Gazel-i ‘Ubeydī.

- faķır olduķsa istiĝnā şatarlar bilmezüz yārab
neye varur bizüm aĥvālimüz sīmīn-bedenlerle
3. gidüp ‘aķl-ile cān zūlfinde yārūñ ķaldılar gördüm
dili gönderdüm anlara o da ķaldı ķalanlarla
- ĝam-ile nāfe-veş pür-ĥūn ēderler ķalb-i ‘uşşāķı
ĥatādur eşķ ü meşķ ētmek ĥatı misk-i ĥotenlerle
5. vefā eyleñ deseydük iñcinürler söylemezler ĥiç
‘**Ubeydī** söyleşilmez ĥaķ budur sīmīn-bedenlerle

56.

Fe ‘ilātün Fe ‘ilātün Fe ‘ilātün Fe ‘ilün
Remel ..-- / ..-- / ..-- / ..-

1. yār çün ‘arz-ı cemāl ēde berā-yı ĥātır
görinür āyene-i dilde şafā-yı ĥātır

57.

Fā ‘ilātün Fā ‘ilātün Fā ‘ilātün Fā ‘ilün
Remel -.-- / -.-- / -.-- / -.--

1. sevmişem ben bir civānı dem-be-dem yaşum gider
ķorķaram adın dēmege nā-gehān başum gider

58.

Mef‘ülü Mefā ‘ilü Mefā ‘ilü Fe ‘ülün
Hezec --. / --. / --. / --.

1. teşbīh olalı meh o ruĥ-ı envere cānā
ĥurşīd urur kendüyi yērden yēre cānā
bedür bize la‘lūñle ruĥuñ ey yūzi ĥurşīd
cāmı Ceme āyīnesi İskendere cānā
3. aĝyārı meded dūzaĥ-ı hicrānuña yakma
ol derdi naşīb ētmeye Ĥaķ kāfire cānā
añlar mı mezāķ-ı suĥen[in] tūṭī-i ĝüyā
ĥurşīd-i cemālin göremez şeb-pere cānā
5. ĥaşr olmaĝa dūnyāda n’ola yoĝ-ise imkān
ölüp dirilüp ķatlanalum maĥşere cānā

4 4b eşķ ü meşķ: ‘ışķ meşķ D.
5 5a eyleñ deseydük: eylük diseydūñ D.
56. H: 126b.
Ferd.
57. H: 126b.
Ferd.
58. H: 126b.
Ġazel-i Sā‘ī.

her ande bakarsağ yazılır Sā‘ī-i dā‘ī
‘ālemde odur sikke azan mermere cānā

59.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. derd-i cānı sīnede cānāne bilmez kim bilür
birbiri hālin iki hem-hāne bilmez kim bilür
remz-i eşm-i dilrübā zevkin eden dildür yine
bādenün keyfiyyetin mestāne bilmez kim bilür
3. zülf-i müşkīn-tār-ı dilberde dil-i şad-pārenün
ekdügi derd ü belāyı şāne bilmez kim bilür
nağd-i cān yandurmayınca şem‘e vāşıl olmadı
bezm-i ‘ışk ādābını pervāne bilmez kim bilür
5. ey **Riyāzī** hikmet-i ‘ışkı ne bilsün Bū‘Alī
yine ol sır fennini dīvāne bilmez kim bilür

60.

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. rikāb-āsā eger pāyine yārün yüz sürem dērseñ
yolunda irtikāb eyle aşılmağı basılmağı

61.

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. iki gözüm meri tunca gibi bir yaña meyl étme
koluñı boynuma arda şava ağıyarı yanuñdan

62.

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün
Hezec --. / --. --. / --.

1. ey serv-i gül-‘izār yüzüñden niķābı o
açıl mişāl-i one kızarma hicābı o
evrāk-ı gülsitān-ı ruķ-ı yāri seyr édüp
gül şafhasına kıl nazar elden kitābı o

59. H: 127a.
azel-i Riyāzī.
60. H: 127a.
Ferd.
61. H: 127a.
Ferd.
62. H: 126b.
azel-i Fehmī.

3. āhū-yi dil-remīde gibi kaçma lütf edüp
ārām-ı cān-ı ehl-i dil ol ictinābı қо
ey dil saña o turre-i ‘anber-şemīmi bes
būy-ı ‘abīr ü rāyiḥa-yı müşk-nābı қо
5. kūyında **Fehmī** pertev-i mihr-i ruḥına baқ
baқma sipihre seyr-i ruḥ-ı āfitābı қо

63.

Fe ‘ilātün Fe ‘ilātün Fe ‘ilātün fe ‘ilün
Remel .--- / .--- / .--- / ..-

1. cāna kār eyledi ey çerḥ-i sitemkār sitem
ne belādur dil-i āşüfteye her bār sitem
bī-sebeb cevri kıya sen de eyā çerḥ-i denī
baña yetmez mi éder ğamze-i dildār sitem
3. el-emān-ḥāh cihān ğamze-i fettānuñdan
tā-be-key tā-be-key ey āfet-i ḥūn-ḥār sitem
baña cevri étme degül cānuma cevri eylersin
étmi mu‘tād beni cevriñe nā-çār sitem
5. eyle inşāf yeter **Şafveti**yi zār étdüñ
cāna kār eyledi ey çerḥ-i sitem-kār sitem

64.

Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. dili pür-āteş étdi şekve-i bī-dāduñ ey bülbül
güle kār eylemez mi nāle vü feryāduñ ey bülbül
ġüşāde-ḥātır-ı āfāk-ı feyz-i nev-bahārīden
açılmaz mı benüm gibi dil-i nā-şāduñ ey bülbül
3. gelür mi hoş gül-i nāzük-mizāca şīvenüñ yohsa
hemān bī-hüde zār etmek midür mu‘tāduñ ey bülbül
‘aceb mi etseler ḥabs-ı kafes sen nāliş étdükçe
fiğān u şīvedür hep ḥūy-ı māder-zāduñ ey bülbül
5. éder ğülzārı külḥan ‘ākıbet āh-ı şerer-ḥīzuñ
meger kim **Şafveti**dür nālede üstāduñ ey bülbül

63. H: 127a; **Şafveti**: *Dīvān*: 68. G.
Gazel-i Şafveti.

4 4a baña cevri étme degül cānuma cevri eylersin: belki cevri eylemesiñ cānıma cevri eylersen D.

64. H: 127a; **Şafveti**: *Dīvān*: 64. G.
Gazel-i Şafveti.

4 4b şīvedür: şekvedir D.

5 5a şerer-ḥīzuñ : şerer-rīziñ D.

65.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fa 'ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. nāle-i 'āşık o deñlü sūz-nāk olmak gerek
kim bir āh étse eger 'ālem helāk olmak gerek
dāğ-dārān-ı ğamuñ yād eyledükçe ğamzeñi
sīnesi mānend-i lāle çāk çāk olmak gerek
3. ārzū-yı vaşl-ı dāmen-būs éder mihr olsa da
zerre-āsā der-geh-i dilberde hāk olmak gerek
şāhid-i maşşūd olur elbette bir gün der-kenār
hāşılı mir'āt-i ehl-i 'ışk pāk olmak gerek
5. **Şafveti** her āh éden ālüfteye 'āşık dēmeme
nālesi erbāb-ı 'ışkuñ derd-nāk olmak gerek

66.

Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilün

Remel ..- / ..- / ..- / ..-

1. kankı 'āşık ki ğubār-ı reh-i cānān olmış
tahtını yel götürür kendi süleymān olmış

67.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün

Remel-.- / -.- / -.- / -.-

1. ziynet-i bāğ-ı ruħuñ ol nergis-i şehlā yeter
revnağ-ı mir'āt-ı hūsnūñ 'ārız-ı zībā yeter

68.

Mef'ülü Mefā 'ilü Mefā 'ilü Fe 'ülün

Hezec -- / -- / -- / --

1. çeşm-ile kaçan 'āşık-ı nālāne kıyarsın
her bir nigeħüñde nêçe biñ cāne kıyarsın
ey şem' göre luţf-ı-gülü bülbüle kıymaz
efsūs ki pervāne-i sūzāne kıyarsın

65. H: 127b; **Şafveti**: *Dīvān*: 60. G.
Ve Lehu

3 3a éder: eden D.

66. H: 127b.

Ferd.

67. H: 127b.

Ferd.

68. H: 127b; **Şafveti**: *Dīvān*: 59. G.

Ve Lehu.

1 kıyarsın: kıyarsıñ D.

3. çokdur bu kadar āh-ı şerer-nāk hāzer kıl
ey bülbul-i şeydā gül-i handāne kıyarsın
zaḥm urma dēmeme sīneme pūr-āteş-i 'ışkam
ḥavfım bu ki ol ḥaṇcer-i bürrāne kıyarsın
5. bir mūr-ı za'īf olsa da bī-raḥmsın ey çerḥ
mānend-i dil-i **Şafvetī** ḥaşmāne kıyarsın

69.

Mef'ülü Mefā'ülü Mefā'ülü Fe'ülün
Hezec -- / .-- / .-- / .--

1. 'āşık niçe etsün o ruḥ-ı ḥūbı ferāmūş
yā keş-me-keş-i-zülf-i dil-āşūbı ferāmūş
hecründe görüp giryemi ey Yūsuf-ı ḥüsnüm
'uşşāk n'ola eylese Ya'ḫūbı ferāmūş
3. miḥnetde vērürdi baña geh gāh tesellī
şabr eyleyerek eyledüm Eyyūbı ferāmūş
4. ḥayretde ise her ne kadar 'ışk-ile 'āşık
bir ān edemez miḥnet-i maḥbūbı ferāmūş
5. ey **Şafvetī** yok va'de-i luṭfuñ eşeri hīç
yār etti gibi bu dil-i maḥcūbı ferāmūş

70.

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün
Remel .-- / .-- / .-- / .-

1. şol kimesne ki saña ğayrınıñ 'aybın getüre
şüphesüz ol senüñ 'aybın daḥi iltür ğayra

71.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'lün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. hecr-ile pūr-ḥün edersin dīde-i ğam-dīdesin
böyle mi gözler güzeller 'āşık-ı şūrīdesin

69. H: 128a; **Şafvetī**: *Dīvān*: 40. G.
Ve Lehu.

1 1a o ruḥ-ı ḥūnī: o ruḥ-ı ḥūbı D.

5 5a va'de-i luṭfuñ: va'de-i vaşlın D.

70. H: 128a.

Ferd.

71. H: 128a.

Ferd.

72.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün

Remel -.-- / -.-- / -.-- / -.-

1. 'aşıķam sīnemde dāğ-ı āteşīnüm tazedür
bülbülem her dem gül-i ḥasret-zemīnüm tazedür

'aşıķa her dem tegāfül-güne cevır etse n'olā
n'eylesün bilmez nevāziş nāzenīnüm tazedür
3. penbe-i dāğum olur taze ḥurūş etdükçe ḥün
gülşen-i verdem gül ü hem yāsemīnüm tazedür
4. nağme-i nev-ḥ'āstem bilmezse ger murğān-ı bāğ
bülbul-i nev-'aşıķam āh u enīnüm tazedür
5. köhnedür resm-i suḥen-sencān-ı āyīn-i kühen
Şafvetī bu taze şi 'r-i dil-nişīnüm tazedür

73.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün

Remel -.-- / -.-- / -.-- / -.-

1. mest-i nāzum olmasa meclisde ger 'işret ne güç
yārsuz Cibrīl ise hem-dem eger ülfet ne güç

tā-be-key ey çerḥ-i dūn yok mı teraḥḥumdan eşer
künc-i ğamda 'aşıķ-ı āşüfteye miḥnet ne güç
3. yine mümkindür taḥammül ğamze-i ḥün-ḥ'āruña
āh kim çeşm-i tegāfül-kāruña tākat ne güç

ḥāk olursa daḥi bakmaz 'aşıķ-ı bīmārına
bir nigāh-ı iltifāta yārdan ruḥşat ne güç
5. **Şafvetī** güstāḥ mestem bilmezem resm-i edeb
'aşıķāne güft ü gū vaķt-i şeb-i vuşlat ne güç

74.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Fe 'ülün

Hezec.--- / --- / --

1. ğarīb olmaz eden terk-i diyārı
ğarīb oldur anı terk ede yārı

72. H: 128a; **Şafvetī**: *Dīvānı*: 23. G.
Ve Lehu.

3 3a ḥün: çün D.

73. H: 128a; **Şafvetī**: *Dīvānı*: 8. G.
Ve Lehu.

2 2b āşüfteye: ālüfteye D.

3 3a ḥün-ḥ'āruña: ḥün-ḥ'ār eger D.

74. H: 128b.
Ferd.

75.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. sidre dīvāne olur naḥl-i ḥurāmānuñ-içün
müntehā ḳaddūne 'ar'ar ḳul olur anuñ-içün

76.

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

Recez --.- / --.- / --.- / --.-

1. açıldı güller bāğda bülbül niyāzuñ vaḳtidür
oldı nümāyān dāğ-ı dil sūz u güdāzuñ vaḳtidür
'azm-i gülistān edelüm bir nağme-i dil-sūz-ile
hem faşl-ı güldür muṭrıbā hem sūz u sāzuñ vaḳtidür
3. pervāze āğāz eyledi bir gün şikāra ḳaşd eder
şad-el-ḥazer ey murğ-ı dil ol şāh-bāzuñ vaḳtidür
sevdā-yı zülf-i yār-ile şām-ı emelde ḳaldı dil
her dem yine endīşe-i dūr u dırāzuñ vaḳtidür
5. bī-hūş muṭrıb sāḳī mest erbāb-ı meclis hep ḥarāb
ol mest-i nāze **Şafvetī** tenhā niyāzuñ vaḳtidür

77.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün

Hezec. --- / .--- / .--- / .---

1. n'ola baḥt-ı siyāhumdan edersem nāle vü zārī
nēçe demdür ki göstermez baña ol çeşm-i mekkārı
dil-i āşūftegān-ı 'ışkı neylerdi 'aceb bilsek
olaydı tā ebed ḥüsnüñ eger kim germ-bāzārı
3. o sengīn-dil 'aceb mağrūr-ı ḥüsn-i 'ālem-ārādur
eşer etmez mi āḥir 'āşıkuñ āh-ı şerer-bārı
niyāz eylerken 'āşık bīmden ol çeşm-i-ḥün-rīze
nēce mümkündür etmek ḡamze-i şūḥ-ile peykārı
5. bi-ḥamdı'llāh ki her dem **Şafvetī**ye tāze dilberler
ferāmūş étdürürler miḥnet-i çerḥ-i sitem-kārı

75. H: 128b.

Ferd.

76. H: 128b; **Şafvetī**: *Dīvān*: 17. G.

Ve Lehu.

3 3a bir gün şikāra: bir gün şikārıñ D.

4 4b her dem yine endīşe-i dūr: her āne endīşe-i dūr D.

77. H: 128b; **Şafvetī**: *Dīvān*: 93. G.

Ve Lehu.

78.

Mütefā 'ilün Fe 'ülün Mütefā 'ilün Fe 'ülün
Kāmil ..- / .-- / ..- / .--

1. ne çekildi yār bizden ne bizümle ülfet étđi
ne ferāğat-ı nevāziş ne qarīn-i vuşlat étđi
kerem étse yār gelse yine bezm-gāh-ı vaşla
ne sebeble bendesinden bu kadar ferāğat étđi
3. ne niyāza vėrdi ruşşat ne vişāle oldı fırşat
ne belāymış ol āfet bize cevri 'ādet étđi
ne şabır kóđı ne tākāt dil-i Şafvetīde āhir
yine bir nighde bilmem o perī ne hālet étđi

79.

Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilün
Remel ..-- / ..-- / ..-- / ..-

1. mest-iken hātıra ruşsāre-i dilber düşđi
gūyiyā sāğar-ı şahbāya gül-i ter düşđi
sākiyā cām-ı tarab-zāyı düşürme elden
Cem-i devrānuñ elinden göre sāğar düşđi
3. va 'de-i būs-ı lebün eylese tekrār ne var
sükker-i leblerün ey şūh mükerrer düşđi
Şafvetī her ne zamān 'arz-ı cemāl étđi o yār
pāyına gördüm o dem mihr-i münevver düşđi

80.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec.--- / .--- / .--- / .---

1. ne bāki var şunuñ kim katli dildārına kalmışdur
ne kórkar ol belādan kim işi yārına kalmışdur

81.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec.--- / .--- / .--- / .---

1. ruhuñ mihrine meh dėdümse naqlüm ahterīdendür
dür ıtlākı o dendāne şıhāh-ı cevherīdendür

78. H: 128b; Şafvetī: *Dīvān*: 94. G.
Ve Lehu.
79. H: 129a; Şafvetī: *Dīvān*: 95. G.
Ve Lehu.
80. H: 129a.
Ferd.
81. H: 129a.
Ferd.

82.

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün
Muzāri' --. / -.-. / .--. / -.-

1. lezzet-şinās-ı zaḥm-ı müjeñ merhem istemez
zevķ-āşinā-yı derd ü elem 'ālem istemez
sīnemde sūz-ı dāğ-ile sūzān olur sirişk
gūlzār-ı 'ışķ tāzegī-i şeb-nem istemez
3. yārūñ ḥayālını şakınur dīdeden gōñül
ol bezm-i ḥāşa cānını da maḥrem istemez
tenhā-nişīn-i kūnc-i ğamuñ olalı gōñül
āhından özge **Şafvetī** hīç hemdem istemez

83.

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün
Muzāri' --. / -.-. / .--. / -.-

1. gelmezse ḥātıra n'ola dildārdan ferāğ
būlbūl éder mi ğonca-i gūlzārdan ferāğ
dil-ḥastegān-ı 'ışķı helāk étse ğamzesi
étmez nigāhı şīve-i āzārdan ferāğ
3. biñ cevır ü 'işve eylese 'uşşāķa ğam degül
tek eylese nevāziş-i aġyārdan ferāğ
bezm-i vişāle maḥrem iken ey sitem-pesend
lāyık mı şimdi **Şafvetī**-i zārdan ferāğ

84.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
Remel -.-- / -.-- / -.-- / -.--

1. būlbūl-i mihnet-keşem gūlzārdan étdüm ferāğ
'āşık-ı āzürdeyem ol yārdan étdüm ferāğ
ḥārdan gül-ġoncayı mümkün mi men'-i ihtilāt
terk-i aġyār eylemez dildārdan étdüm ferāğ
3. Yūsuf-ı ḥüsn olsa da bezl eylemem naķd-i dili
ben hele ol şāhid-i bāzārdan étdüm ferāğ

82. H: 129a; **Şafvetī**: *Dīvān*: 37. G.
Ve Lehu.

4 4b maḥrem: 5b hemdem D.

83. H: 129a; **Şafvetī**: *Dīvān*: 50. G.
Ve Lehu.

1 1a gelmezse ḥātıra n'ola dildārdan ferāğ [...:] dildārdan ferāğ D.

3 3a cevır ü 'işve: cevır ü şīve D.

84. H: 129a; **Şafvetī**: *Dīvān*: 49. G.
Başlıksız.

geldi hatt-ı rûyı benden **Şafvetî** hüccet saña
min ba'id ol şüh-i dil-efgârdan êtdüm ferâğ

85.

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün
Muzāri' --. / -. / .--. / -.

1. za'f-ı gamuñla kalmadı táb-ı nigāhumuz
nezzāre ise hüsñüñe cānā günāhumuz
biz hasret-i ruñuñla helāküz 'aceb midür
hep şu'le olsa kabrimüz üzre giyāhumuz
3. miñnet-esir-i tārīkī-yi zülfi dilberüz
zulmetde reşk eder bize baht-ı siyāhumuz
biz pādīşāh-ı mesned-i mülk-i maħabbetüz
derd ü gam oldu **Şafveti**yā hep sipāhumuz

86.

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. gönül āh eylese odlar çıkar bu çeşm-i pür-nemden
kuru yanınca yaş yanar meşeldür mā-teḳaddemden

87.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
Remel -. / -. / -. / -.

1. naḳd-i cān ise ğaraż ben 'āşık-ı dil-ḥasteden
sineye gel naḳdın al ey dilber-i sīmīn-beden

88.

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün
Müctes .-. / .. / .-. / ..

1. esir-i künc-i gamem seyr-i yārdan me'yūs
mişāl-i murğ-ı kafes nev-bahārdan me'yūs
egerçi etmedi bir kerre va'd vişāle vefā
ben olmazam yine ol şive-kārdan me'yūs

4 4b şüh-i dil-efgār: şüh-i āfet-kār D.
85. H: 129b; **Şafveti**: *Divān*: 38. G.
Ve Lehu.
2 2b kabrimüz: kırmız D.
86. H: 129b.
Ferd.
87. H: 129b.
Ferd.
88. H: 129b; **Şafveti**: *Divān*: G.39.
Ve Lehu.
2 2a va'd-i vişāle: va'd-i vaşla D.

3. fiğān ki bülbul-i dil āh eder eşer etmez
o gonçe etdi bizi āh u zārdan me'yūs
havāle etmede gamzeñ hezār iltifāt
ben olmayam mı bu cism-i figārdan me'yūs
5. 'aceb mi **Şafveti** luṭf ummasak felekden biz
kim olmadı kerem-i rūzigārdan me'yūs

89.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. bu āh u girye kim gördüñ degüldür ihtiyārumdan
beni devr-i felek dūr eyledi yār u diyārumdan
çü zembūrān naşībüm rūzigār āh u enīn etdi
daḥi bŷy-ı merāmum almadı ḳaldı bahārumdan
3. gözümnden himmet-i 'ıṣḳuñla oldı seyler peydā
yine bir seng-i nā-būda degüldür reh-güzārumdan
ḥarīm-i dilde ḥaḳḳā nāz-perverd-i na'īmümdür
'aceb mi tıfl-ı eşküm düşmese bir dem kenārumdan
5. o gün kim görmek oldı cām-ı şahbā bezm-i 'ālemde
Faşıḥi mihr ü meh düşdi nigāh-ı i'tibārumdan

90.

Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilün
Remel ..-- / ..-- / ..-- / ..-

1. nāfe-i ḥüsnini etdükde güşād ol meh-rū
mŷy-ı pīşānī-i müşgīni görenler dēdi hū
seyr edüp rŷyını şandum o dü-çeşm-i siyehi
gülşen-i ḥüsne ḳomışlar iki vaḥşī āhū
3. yād edüp ruḥlarını giryeler etdüm vāfir
bāğ-ı ḥüsnüñ gül-i ra'nālarına vėrdüm şū
naḳd-i cānı vėrür elbet gören ol-sīm-teni
'āşıkı ḥaḳ bu ki başdan çıkarur ol pehlū

4 4a hezār iltifāt: hezār-ı tır-i cefā D.

89. H: 130a; **Faşıḥi**: *Dīvān*: 356. Naẓıre be-Mantıki.
Gazel-i Faşıḥi.

1 1b devr-i felek dūr eyledi: dūr eyledi devr-i felek D.

2 2b almadı: almadum D.

90. H: 130a; **Faşıḥi**: *Dīvān*: 369. G.
Ve Lehu.

1 nāfe-i ḥüsnini: nāme-i ḥüsnüni D.

2 2b vaḥşī āhū: vaḥşī ebru D.

5. eylemiş ‘aqlını çok mūy-şikāfin şad-çāk
düş-ı cānānede ol iki bölünmüş gīsū
sünbül-i kākülidür yā-ḥaṭ-ı reyḥānı **Faṣīḥ**
seni āşūfte-dimāğ eden odur yāḥūd bu

91.

Fe ‘ilātün Fe ‘ilātün Fe ‘ilātün Fe ‘ilün
Remel ..- / ..- / ..- / ..-

1. cephesi üzre mu‘aḳḳad görinen turre-i mū
nāme-i ḥüsn-i cemāl evveline yazmış hū

92.

Mef‘ülü Mefā ‘ilü Mefā ‘ilü Fe ‘ülün
Hezec --. / --. / --. / --.

1. aḳ sāde ile yāri görüp ‘āşık-ı miskīn
ol şevḳ-ile estāra şarıldı beze miskīn

93.

Fā ‘ilātün Fā ‘ilātün Fā ‘ilātün Fā ‘ilün
Remel -.-- / -.-- / -.-- / -.--

1. bezm-i ‘ālem içre la‘lūñ sāğır-i müldür baña
‘ārızūñ gülşen-serāy-ı dünyede güldür baña
bunca feryād u fiğānı ètdüren vird-i zebān
tiğ-ı bürrān-ı nigāh-ı pür-teğāfüldür baña
3. cevri derd-efrūzına ol zīb-i bāğ-ı ṭal‘atın
ey gönül şāyān olan gāyet taḥammüldür baña
eylemem ārāyış-i bezm-i cihāna iltifāt
‘ārifem lāzım olan terk-i tecemmüldür baña
5. nağmehā-yı ‘andelībi zīver-i gūş eylemem
ey **Naşūḥī** ḥāme kim her demde bülbüldür baña

5 5b düşen cāna da: düş-ı cānānede Dīvāndaki şekli yazıldı.

91. H: 130a.

Ferd.

92. H: 130a.

Ferd.

93. H: 130a.

Gazel-i Naşūḥī.

94.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hecez .--- / .--- / .--- / .---

1. bizi hicrāna şalduñ hayli miñnet-dideyüz senden
 haķıķatsızlık etdüñ sevdigüm rencideyüz senden
 igende nāle etme epsem ol ey bülbul-i şeydā
 maħabbet gülşeninde şimdi biz şūrīdeyüz senden
3. bizümle etme ey mecnūn da' vā başa çıkmazsın
 belā vādīlerin tayy eylemiş vā-dideyüz senden
 naşīhat eylemek 'ışķ ehline lāzım degül nāşih
 eger sen 'ālim iseñ biz sūhen-sencideyüz senden
5. revā mı **Manṭıķī**den yüz çevirmek hāre yār olmak
 anuñ-çün ey gül-i nev-reste dāmen-çideyüz senden

95.

Mef'ülü Fā 'ilātü Mefā 'ilü Fā 'ilün
Muzāri' --. / -. / .--. / .--

1. görsem o mihr-i hüsni tolar çeşmüm āb-ile
 mümkün midür muvācehe hıç āfitāb-ile
 tāb-āver-i cemāl degül tār-ı cānumuz
 eyler mi ihtilāṭ-künān māhitāb-ile
3. hāķān-ı çīne etmez o kes iltifāt kim
 devlet bula kapuñda şehüm intisāb-ile
 nāzıkdür ol kadar o şanevber-hırām kim
 berg-i gül üzre cılve eder ictināb-ile
 bī-güft ü gū rübūde eder kalb-i 'āşıkı
5. kim söyleşür o tūtī-i hāzır-cevāb-ile
 gülzār-ı hüsni seyr edüp **İşhāk** ser-be-ser
 bir gonçe-fem görünmedi bu āb ü tāb-ile

94. H: 130a; **Manṭıķī**: *Dīvān*: 22. G.
Manṭıķī.

1 1b sevdigüm: ey perī D.
 2 2a igende: dem-ā-dem D.
 3 3bvādīlerin: menzillerin D.
 4 4a nāşih: vā'iz D.

95. H: 130b; **Şeyhülislām İşhāk**: *Dīvān*'da yok.
Gazel-i İşhāk.

96.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. vişālũñle dil-i 'uşşākı memnūn olmasun dërsin
 ġarābet bunda cānā yine maḥzūn olmasun dërsin
 beni maḥrūm edüp aġyārı hem-bezm-i vişāl êtdũñ
 'acebdür cām-ı dīdeñ [bu ki] pür-hūn olmasun dërsin
3. muḳaddem iltifātũñ neydi şimdi bu eziyyet ne
 alur seg 'aḳlı evvel şoñra mecnūn olmasun dërsin
 beni giryān êdüp āġāz-ı feryād êtdirürseñ de
 yine āheng-i zārı perde-bīrūn olmasun dërsin
5. **Rehāyī** bendeñi luṭfuñla dil-şād eylemezseñ de
 ġarābet bunda şāhā yine maḥzūn olmasun dërsin

97.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. niye aġlardum ey dil sūz'-ı 'ışķa tābum olsaydı
 ne yanar yaḳılurdum girye-yi hūn-ābum olsaydı
 niçün lebrīz-i hūn-ı eşk olurdı sāġar-ı dīdem
 eger bezm-i meserretde şarāb-ı nābum olsaydı
3. hūrūş-i mevc-i baḥr-ı ārzū n'eylerdi bu dilde
 kenārumda eger bir gevher-i nā-yābum olsaydı
 olup āzürde-i hār eylemezdüm bülbul-āsā zār
 benüm bāġ-ı vefāda bir gül-i şād-ābum olsaydı
5. **Rehāyī** 'ālem-i rü'yāda bārī belki āġūşa
 alurdum ol mehi dīdemde her şeb h-ābum olsaydı

96. H: 130b; **Rehāyī**; *Dīvān*: 72. G.
Ġazel-i Rehāyī.

2 2a cām-ı dīdeñ: cām-ı deyrũñ D.

4 4b zārı, bīrūn: rāzı, pīrüz D.

97. H: 131a; **Rehāyī**; *Dīvān*: 84. G.
Ve Lehu.

1 1b hūnānum: hūnābum D. *Dīvān*'daki yazıldı.

3 3a mevc-i baḥr-ı āmüz: mevc-i baḥr-ı ārzū *Dīvān*'daki yazıldı.

4 4a āzerde-i hār: āzürde-i hār D.

5 5b dīdemde: deyrũmde D.

98.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. muṭrib olsa nağme-sāz u raḳşa girse dilrübā
çārpāre ğuşşaya çaḳ çaḳ dēyü eyler nidā

99.

Mefā 'ilün Fe 'ilātün Mefā 'ilün Fe 'ilün
Müctes .-. / ..- / .-. / ..-

1. müşelles etmek için rinde şīresin satmış
bizüm imām yine bir fesād kaynatmış

100.

Mefā 'ilün Fe 'ilātün Mefā 'ilün Fe 'ilün
Müctes .-. / ..- / .-. / ..-

1. dilā o tıfla heves kıl ki yār olur giderek
ġamını çekmek-ile ġam-ġüsār olur giderek
ne ġam seffine-i dil ḳalsa baḥr-i ḥayretde
çıḳar kenāra gelür rüzigār olur giderek

101.

Mef'ülü Fā 'ilātü Mefā 'ilü Fā 'ilün
Muzāri --. / --. / --. / --.

1. vaşf eyleyen dēsün zekān-ı dilrübāmuza
maḥbūs-ı çāḥ-ı fitne dil-i mübtelāmuza
göstersün aña şerḥa-i sīnem niyām-ı zer
taşvīr eden o ġamze-i ḥançer-nümāmuza
3. êtdük sezā vişāline dāğ-ı derūnumuz
şarduḳ o şūḥa gevher-i āteş-behāmuza
şāyān-ı bāğ-ı merḥamet êtdi o ġonçe-fem
ġuş eyleyince bülbul-i ḥasret-nevāmuza

98. H: 130b.

Ferd.

99. H: 130b.

Ferd.

100. H: 131a.

Rubā'ī olarak H'de adlandırılrsa da vezni gereği rūbā'ī değil nazm olabilir.

101. H: 131b; **Reḥāyī**: *Dīvān*: 85. G.

VeLehu.

2 2a göstereşün: küşereşün D.

3 3b gevher: güher D.

5. besdür **Rehāyī** mazhar-ı lutf-i nigāhıyuz
gözden geçürdi nāme-i şefkat recāmuza

102.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. beni güldürmedi ol gönçe giryān olduğum kaldı
hemān fikr-i dem-i vaşlıyla handān olduğum kaldı
o şāhuñ mālīk-i genc-i vişāli olmadum ancak
yolında tīşe-i hecr ile vīrān olduğum kaldı
3. belāsın çekdigüm zülf-i nigārı elden aldurdum
baña bu bāğ-ı 'ālemde perīşān olduğum kaldı
dédiler yār[e] ağıyār ol-ki yār el vère olmadı
uyup şeytāna ancak ehl-i 'iştān olduğum kaldı
5. Hūdā kādirdür elbet kaşduñ üzre devr eder devrān
Rehāyī hīç dēme ney gibi nālān olduğum kaldı

103.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. kime dād ēde dil ey fitne-i devr-i zamān senden
kime feryād edem ben ey meh-i nā-mihribān senden
dil-i āzād bendeñdür kemend-i-bend-i zülf ètdüñ
amān ey pādīşāh-ı 'ālem-i behcet amān senden
3. hele bendeñ cihānuñ el yudum āb-ı hayātından
nümāyān olıcağ güftār-ı cān-bağ-ı revān senden
meşām-ı cānı ta 'tīr eyledi tā rüz-ı rüstāhīz
aña kim érđi bād-ı nūkhet-i vuşlat-resān senden
5. sürildi nice 'āşık dā'ireñden tīr-veş ammā
Rehāyīnüñ büküldi kaddi mānend-i kemān senden

5 5a besdür: pesdür D.
102. H: 131b; **Rehāyī**: *Divān*: 82. G.
VeLehu.
4 4a el vire: al diye D.
103. H: 132a; **Rehāyī**: *Divān*: 69. G.
Başlıksız.
1 1a devr-i zamān: devr-i zebān D.
4 4a rüstāhīz: rest-ā-hīz D.
5 5a dā'ireñden: yerüñden D.

104.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. görüp sünbüllerüñ âdem perîşân olmasun n' olsun
bu vech-ile saña ey meh perîşân olmasun n' olsun
cihân sūzān-ı 'ışkuñ olmağa pervānedür dërler
meger mihr-i ruhuñ şem'-i fūrūzān olmasun n' olsun
3. füsün-ı zülfüñe Mecnün olan ey hānde-rū hūnī
ciger kan dīde giryān sīne 'uryān olmasun n' olsun
senüñ pā-būsın ümmīdin eden bī-çāreler şāhum
yoluñda cān vèrüp hāk-ile yeksān olmasun n' olsun
5. sipihr-i nazma tāb-efgendür evşāfuñla ey meh-rū
Rehāyī şī'ri gün gibi nümāyān olmasun n' olsun

105.

(Ahreb vezni) Mef'ülü Mefā 'ilün Mefā 'ilün Fa'
(Ahreb vezni) Mef'ülü Mefā 'ilü Mefā 'ilün Fa'
(Ahreb vezni) Mef'ülü Mefā 'ilü Mefā 'ilün Fa'
(Ahreb vezni) Mef'ülü Mefā 'ilü Mefā 'ilü Fe'ül.

1. aḥvāl-i cihānı görse mecnūn ağlar
mecnūn degüle deşt-ile hāmūn ağlar
3. şā'ir toğayor vālidesinden eṭfāl
bir tıfl-ı razī' ağlasa mevzūn ağlar

106.

Mef'ülü Mefā 'ilü Mefā 'ilü Fe'ülün
Hezec --. / .--. / .--. / .--

1. teklīf-i vişāl ol ḳadd-i bālāya girāndur
her gūşeden a'dā' aña zīrā nigerāndur
2. üftādeligin her ne ḳadar eylesek ihfā'
vallāhi bilür ḡamzesi fettān-ı cihāndur

104. H: 132b; **Rehāyī**: *Dīvān*: 68. G.
Ve Lehu.

105. H: 131b.
Rubā'ī.

106. H: 132a.
Rubā'ī olarak H'de adlandırılrsa da vezni gereği rūbā'ī değil nazm olabilir.

107.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Remel --- / --- / --- / ..-

1. hâne-i albümü yımadın degr äre
n’eyleyem yapdugunu ba‘de arâbi’l-başra

108.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Remel... / ... / ... / ..-

1. geri pervâneyi yandurdu şem‘i tdi nizâr
ne fetîl şaldı hele aña da er-i addâr

109.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Remel... / ... / ... / ..-

I

1. nâvek-endâz-ı nigâh olsa o cânân şaf şaf
cân vërür zahmına ervâh-ı şehîdân şaf şaf
3. şevket-i hüsni tdükçe nümâyân şaf şaf
müje aylin düzer ol amze-i fettân şaf şaf
5. gūyiyâ cenge urur nîze-güzârân şaf şaf

II

1. add-i âzâdıña serv ü emen olmış bende
ne ‘aceb olsa benefşe yoluña efkende
3. nedür ey mest-i mey-i nâz bu âlet sende
seni seyr tmek-iün reh-güzêr-i gülşende
5. iki cânibde urur serv-i hırâmân şaf şaf

III

1. merdüm-i eşmi ser-âsîme vü deng tmek-iün
aşmına füşhat-ı baır ü beri teng tmek-iün
3. verziş-i lâzime-i ayret ü neng tmek-iün
leşker-i eşk-i firāvân ile ceng tmek-iün
5. gönderür mevclerin lücce-i ummân şaf şaf

IV

1. vahş-i-i hüsni bahâ geri ki bir meh-rûsın
yâ meleksin yâ perî-zâde yahûd âhûsın
3. kime hem-dem kime hem-reh kime hem-pehlûsın
câmi‘ ire göre tâ kimlere hem-zânûsın
5. şekl-i sakkâda gezer dîde-i giryân şaf şaf

107. H: 132b.

Ferd.

108. :H:132 b.

Ferd.

109. H: 131a, **Naîfî**: *Dîvân*: 8. Tahmîs.

Muammes-i Naîfî.

V

1. dūrī-i ḥāk-i derūñ āşıkı eyler dil-teng
bāğa varsa gül-i ter sensüz olur ḥār ü ḥadeng
3. āşiyān-ı ḥaremūñ etmek-içün cāy-ı direng
şanma efġān ederek gökde geçer ḥayl-i küleñg
5. çekilür kūyuña murġān-ı dil ü cān şaf şaf

VI

- 1 reşk edüp şīve-i reftāruña ser- tā-be-ḳadem
ḳılsa baş-ı süḥan evşāfuña ḥalk-ı ‘ālem
3. medḥūñi etmek-içün şafḥa-i ta ‘bīre raḳam
vaşf-ı ḳaddūñle ḥırām etse ‘ālem gibi ḳalem
5. leşker-i satır çeker defter ü dīvān şaf şaf

VII

1. bezm-i ḥasretde budur saña du ‘āmuz muṭlaḳ
kerem ü luṭfuñı ‘uşşāḳa ziyād etsün ḥaḳ
3. ne revā pādişehüm münkir-i ni ‘met olmak
ehl-i dil derd ü ġamuñ ni ‘metine müstaġraḳ
5. dizilürler keremūñ ḥ ‘ānına mihmān şaf şaf

VIII

1. kimi iḥrām-ı taḥayyür-ile her sū pūyā
sa ‘y edüp kimi şafā-yı dile himmet-cūyā
3. her biri ṭavf-ı güzer-gehde taḥiyyat-gūyā
kūyuñ eṭrāfına ‘uşşāḳ dizilmiş gūyā
5. ḥarem-i ka ‘bede her cānibe erkān şaf şaf

IX

1. şöḥretūñ tutsa **Naḥīfī**-veş eger āfākı
mihr-i raḥşān gibi gezseñ felek-i nüh-ṭākı
3. şanma fehm eyleyeler ḳadr-i dil-i ‘uşşāḳı
ḳadrūñi seng-i muşallāda bilüp ey Bākī
5. ṭurup el bağlayalar ḳarşuña yārān şaf şaf

110.

Mef‘ülü Fā ‘ilātü Mefā ‘ilün Fā ‘ilün
Muzāri ‘ --. / -. / .--. / -.-

1. hergiz ne yār [u] hem-dem ü ne āşinā bilür
cānā ḥulūşumı saña ancak Ḥudā bilür
zaḥmet-res olma kendüñe imsāk-ı cevri-ile
senden gelen cefāyı gönül hep vefā bilür

110. H: 132b; Faşīḥ: Dīvān: 101. G.

Başlıksız.

1 1a ne yār ü ne hem-dem ü ne: ne yār hem-dem ü ne D. Vezin uyumsuzluğu nedeniyle dīvān’daki şekli kullanıldı.

2 2a zaḥmumuz: zaḥmet-res D. Anlam gereği dīvān’daki şekli kullanıldı.

3. pūyān-ı şāh-rāh-ı maḥabbet olup gider
hergiz gönül ne bedriḳa ne reh-nümā bilür
bir laḫḫa dīdeden n'ola dil ètmese cūdā
ḫāk-i cenāb-ı 'izzetüñi tūtiyā bilür
5. bī-hūde 'arż-ı ḫāḫiṣ eder mi saña **Faṣīḫ**
kendin nigāh-ı luṭfuña cānā sezā bilür

111.

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün
Remel --- / --- / --- / --

1. yāre meyl èdeli dil dīde-i pür-nemcesine
boyadı ḳana gözüm yaşı yüzüm demcesine
tal'atından ki gönül dūr ola bir sā'at anuñ
derd-i ḫasretle geḫer her günü mātemcesine
3. ka'be-i kūy-ı firāḳıyla müdām ol şanemüñ
gözlerüm yaşı revān olmada zemzemcesine
'ālemüñ ḫalkını eylerdi felek şīri şikār
nālemüñ geḫmese zencīrine ḫayḫemcesine
5. bāde-i ter n'ola düşmezse elüñden **Bezmī**
sāḫer-i zer yaraşur destüñe ḫātemcesine

112.

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün
Remel --- / --- / --- / --

1. ḫonḫeler ref'-i ḫicāb ètmege maḫremcesine
gülşenüñ açılur ise n'ola ḫurremcesine
cānı ḫarc eyler-iken dilberüñ a'lāsine
'āşık-ı pāk-naḫar meyl èdeli kemcesine
3. ehremen vaşfinı ḫo ādem ol insāna ḫarış
ey perī-ḫehre görin 'āşıḫa ādemcesine
şol terāzūdan inen Yūsufa da mālīk olur
her ki sengīnlik eder 'āleme dirhemcesine
5. ḫeşm-i **Tiḫī** gibi ḫan aḫlamasun 'uşşāḫuñ
naḫar èt iki gözüm dīde-i pür-nemcesine

111. H: 132b.
Başlıksız (**Bezmī**).
112. H: 133a.
Nazīre (Tiḫī).

113.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Remel --- / --- / --- / --

1. sākī şöhet edelüm gel beri maḥremcesine
çekelüm cām-ı şafāyı bile hem-demcesine
kendüñe eyleme hem-rāz raķīb-i dīvi
ey perī ‘aşıkuñ olmak gerek ādemcesine
3. zār u ser-geşte ruḥuñ şevķine abdāl-i felek
gece gündüz tolanur kūyuñı sersemcesine
mihir-i luṭf-ile gözün yaşını bir gün sile yār
hele ol gül yüzüne ağlaya şeb-nemcesine
5. dār-ı fānī nice bākī ola mi‘mār-ı ezel
Ṭab‘iyā urmadı bünyādını muḥkemcesine

114.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Remel --- / --- / --- / --

1. murğ-ı dil dāne-i ḥālın göricek nemcesine
kūyuña uçmağa ivse n’ola ādemcesine
dād elinden yine ol gönçe bize ter düşmiş
ağzın araduguma dün gece şeb-nemcesine
3. şeytanetdür işi her demde raķīb-i dīvün
ey perī bir ḥaberin almaduk ādemcesine
devr-i güldür mey-i gül-fām-ile ey sākī-i dehr
toldura cāmı leb-ā-leb içelüm Cemcesine
5. eşk-i çeşmüm göreyin çok yaşasın kim oldu
dem-be-dem merdümek-i çeşmüme hem-demcesine
Rūḥiyā hecr ise pür-sem kanı tiryāk-i lebi
şorayın derdime dermān anı emsemcesine

115.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Remel --- / --- / --- / --

1. gün yüzün gel görelüm ‘īd-i mükerrremcesine
cām-ı la‘lünle şafālar sürelüm Cemcesine

113. H: 133b; Dīvān’da yok.

Başlıksız (**Ṭab‘i**).

114. H: 134a; Dīvān’da yok.

Naẓire-i Rūḥī.

115. H:134a; **Hāķānī**; *Dīvān*: 520. G.

Gazel-i Hāķānī.

- sāḫiyā sāḡarı bezm ehline zemzemle de şun
zemzem-ile içelüm bâdeyi zemzemcesine
3. leb-i cān-baḡş-i bedī‘ uñdaki i‘ cāz nedür
nedür ol ḡusn-i edā ‘İsī-i Meryemcesine
bir Süleymān-ı eḡālīm-i himemsin ki senüñ
yaraşur bezl-i kerem destüñe Ḥātemcesine
5. erdi āvāze-i nazmum felege **Ḥāḡānī**
‘alem-i devlet-i ḡāḡān-ı mu‘azzemcesine

116.

Mefā’ilün Mefā’ilün Mefā’ilün Mefā’ilün

Hezec .--- / .---- / .--- / .---

1. perī-veşler görüp müstaḡraḡ étme çeşmüñi ḡana
iḡen hoş gelmez ey āşüfte-dil ḡün-ābe ḡübāna
helāk édüp içerse kāse kāse ḡanuñ ol ḡünī
leb-i la‘l-i nigāri şanma bir dem ḡanuña ḡana
3. firāḡ-ile yolunda baḡr éderken eşki ‘āşıḡlar
sezā mı āşināsı geçmek anuñ ḡayl-i bī-gāne
müdām ol pīr olası eylemez göz yaşına meyli
civānlar mā’il-iken cān-ile māl-i firāvāna
5. suḡan mülküñde şā‘ir ḡüsrev-i nazm olmaz ey **Bezmi**
me‘ānī kişverinde mālīk olmayınca dīvāna

5 5a āvāze-i nazmum feleke: āvāzum nazm-ı felekde D.

116. H: 133a.

Başlıksız (**Bezmi**).

4 4a olası: olası anlam gereḡi deḡiştirildi.

117.

(Ahreb vezni) Mef'ülü Mefā'ülü Mefā'ülü Fe'ül

(Ahreb vezni) Mef'ülü Mefā'ülü Mefā'ülü Fe'ül

(Ahreb vezni) Mef'ülü Mefā'ülü Mefā'ülü Fe'ül

(Ahreb vezni) Mef'ülü Mefā'ülü Mefā'ülü Fe'ül.

1. hün-i dilimiz oldu revān söylemedüm
ëtdüñ beni bî-tāb u tevān söylemedüm
3. dërlerse de luṭf eyle inanma şāhum
ḥaḳḳında senüñ yahşı yaman söylemedüm

118.

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

Müctes .-. / ..- / .-. / ..-

1. miyān-ı sebzeden açıldı gonçenüñ bendi
kenāra 'azm edelüm ortalık güzellendi

119.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. ben seni gördüm güzeller içre müsteşnā seni
anuñ-içün sevmeydi gönülüm gözüm illā seni

120.

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Remel ..- / ..- / ..- / ..-

1. kendüyi şatmak için 'āşık-ı dürd-āşāma
duḥter-i rez geyinür āl firengī cāme
öykünür yār zebānına deyü meclisde
gör ne reng eyledi ḳannād şeker-bādāma
3. seyr edüñ çarḥına āhum yeli bir gün toḳunur
kāse-bāz eylemiş ol dilber ile hengāme
ḥürmet-ile tutulur gördi el üstünde müdām
ser-furū eyledi bezmüñde şürāḥī cāma
5. dilber-i ser-keş [i] āl-ile baña rām eyler
nice meyl etmeyeyüm Ṭab'i mey-i gül-fāma

117. H: 133a.

Rubā'î.

118. H: 133b; Nev'î: Dīvān: 519. G./1.

119. H: 133b; Üsküplü İshāk Çelebi: Dīvān: 285.G./1.

120. H: 133b. Dīvān'da yok.

Gazel-i Ṭab'î.

121.

Mef'ülü Mefā'īlū Mefā'īlū Fe'ülün

Hezec --. / .--. / .--. / .--

1. takṣīm edicek aql u dil ü cānı güzeller
göñlüm saña düşdi benüm ey nūr-ı muşavver

122.

Mefā'ılün Fe'ilātün Mefā'ılün Fe'ilün

Müctas .-. / ..- / .-. / ..-

1. gözüm ışırdı görünce o la'l-i ḥandānı
nişānladum lebinüñ yāresi ile cānı

123.

Mef'ülü fā'ilātü Mefā'īlū Fā'ilün

Muzāri --. / -.-. .--. / -.-

1. mā'il firāk-ı yāre göñül vuşlat istemez
derd-ile cānı rāḥat olan şıḥḥat istemez
Mecnün hevā-yi leylī-ile düşdi çöllere
yārūñ ḥayālī hem-dem olan keşret istemez
3. kevn ü mekāna zerre kadar étmez i'tibār
fakr ü fenāya rāğib olan devlet istemez
'ömrin hebāya vërme göñül bī-vefālara
aç dīdeni bu rāḥilede ğaflet istemez
- 5 ğam yème ey **Hudāyī** ḥudāya tevekkül ét
ednā emīr-ķullarına zillet istemez

124.

Mef'ülü Mefā'īlū Mefā'īlū Fe'ülün

Hezec --. / .--. / .--. / .--

1. nev-rüz erişüp aldı ele lāle ayağı
göründi yine şāh-ı gülüñ tāze çerāğı
zāhid bir iki cām-ile kıl tenķiye-i dil
gel şāf olalum niceye dek ḥuşk dimāğī
3. Mecnün ile Ferhādı baña eylemeñüz yād
ben şāh-ı ğamum n'eyleyeyin deşt-ile dağı

121. H: 134a.

Ferd.

122. H: 134a.

Ferd.

123. H: 134a.

Ġazel-i Hudāyī.

124. H: 134a, **Naḥīfī**; Dīvān'da yok.

Ġazel-i Naḥīfī.

biz mu‘tekidüz anuñ-içün bâde-fürûşa
söyinmedi dünyâ turalı hergiz ocağı

5. fânûs-ı hayâl oldu tenûñ bezm-i cefâya
şem‘ eyle **Naḥîfî** dil-i zârındaki dâğı

125.

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün
Muzāri‘ -- / -.- / .-- / -.-

1. ‘ālemde bâde şoḥbeti ‘ālem degül midür
erbâb-ı mey mülûk-i mu‘azzem degül midür
terk-i hayât eden niçün etmiş bu zevk için
zâhid o da senûñ gibi âdem degül midür
3. añma behiştî gör mey ü dilberle neş‘emi
ḥâlî etme sôfî dem yine bu dem degül midür
pâ-bûs-ı taḥt-ı vaşlına cibrîl şerm-sâr
dil ol ḥarîm-i vaşlına maḥrem degül midür
5. **Mālî** bu dilrübâlar ile şimdi bu maḥal
el-ḥaḳ ḡarîb cāy-ı mükerrerrem degül midür

126.

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün
Hezec -- / .-- / .-- / .--

1. ol serv-i sehî derd-i dil-i zârı ne bilsün
âzâde olan ḥâl-i giriftârı ne bilsün

127.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. âh kim fülk-i dili baḥr-i gama şaldı felek
rûzigârı görelüm nereye iltür giderek

128.

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün
Hezec -- / .-- / .-- / .--

1. terdür dil-i mestānemüzüñ şimdi ayağı
meyḥānede beñzer ki küpe geçdi ayağı

125. H:134b, **Mālî**; Dīvān’da yok.
Gazel-i Mālî.

126. H: 134b. **Deli Birader Gazālî**: *Mecmū‘a-i Eş‘ār*: 67. G./1.

127. H:134b: **Ferd.**

128. H: 134b, **Manṭıkî**: *Dīvān*: 27.G.
Gazel-i Manṭıkî.

1 1b anuñ: kübe D. Anlama daha uygun olduğu için dīvāndaki şekli kullanıldı.

- rez duḡteri dün muḡtesib-i ‘aşruñ elinden
ḡum gūşesine sindi bu gūn atdı ḡabaḡı
3. kām alsa gōñül devlet-i ḡüsñünde lebūñden
dād ey şeh-i ḡūbān nice bir bāde yasaḡı
tāb-ı teb-i hicrānuñı añdum gece gördüm
şem‘ūñ eriyüp aqdı gözünden içi yaḡı
5. cān gitse de gitmez eşer-i tāb-ı maḡabbet
pervāne-i ‘ışḡuñ yanar üstinde çerāḡı
aḡsent güzel naḡmeleri gūşeler êtdūñ
būlbūl degül ammā ki gülūñ sende ḡulaḡı
7. himmet umaruz pīr-i muḡānuñ nefesinden
şevḡ āteşinūñ **Manṭıḡīyā** söndi çerāḡı

129.

Fe‘ilātūn Fe‘ilātūn Fe‘ilātūn Fe‘ilūn
Remel --- / --- / --- / --

1. ol ḡadar yāreledi tīḡ-ı firāḡuñ beni kim
ne belā çekdigūmi yaradan Allāh bilür

130.

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlūn
Hezec --. / --. / --. / --

1. ḡuffāş-şıfat kūyuñı her şeb ṭolanurdum
saña yarasa murḡ-ı dil ey māh-ı şeb-ārā

131.

Müstef‘ilūn Müstef‘ilūn Müstef‘ilūn Müstef‘ilūn
Recez --.- / --.- / --.- / --.-

1. esdi nesīm-i nev-bahār açıldı güller şubḡ dem
açsun bizüm de gōñlümüz sāḡī meded şun cām-ı Cem
êrdi yine ürdībeḡış oldı hevā ‘anber sirişt
‘ālem beḡış-ender-beḡış her gūşe bir bāḡ-ı İrem

2 2a rez duḡteri dün muḡtesib-i ‘aşruñ elinden: dehrūñ şıkılup duḡter-i rez muḡtesibinden D.
2b sindi bu gūn: siñmiş iken D.

3 3a kam alsa gōñül devlet-i ḡüsñünde lebūñden: cān aḡzuma geldi heves-i la‘l-i lebūñle D.

4 4a añdum gece gördüm: gördüm gece añdum D.

5 5a tāb-ı: dāḡ-ı D.

6 6a Dīvān’da yok.

129. H:135a.
Ferd.

130. H: 135a.
Ferd.

131. H: 135a, Nef‘ī: *Dīvān*: Der-Medḡ-i Sultān Murād Hān 15. K.
Der-Sitāyiş-i Sultān Murād.

1 1a esdi açsun: estī açsın D.

3. gül devri ‘ayş eyyāmıdur zevk u şafā hengāmıdur
‘āşıkların bayramıdur bu mevsim-i ferhunde-dem
tolsun yine peymāneler olsun tehi̇ humhāneler
rakş eylesün mestāneler muṭrıblar êtdükçe nağam
5. yā neylesün biçāreler ālüfteler āvāreler
sāgar şuna mehpāreler nüş êtmemek olur sitem
yār ola cām-ı Cem ola böyle dem-i hurrem ola
‘ārif odur bu dem ola ‘ayş u ṭarabla muğtenem
7. zevkī o rind eyler müdām kim ṭuta mest-i şād-kām
bir elde cām-ı lāle-fām bir elde zülf-i ham-be-ham
luṭf eyle sākī nāzı ko şun mey ki kalmaz böyle bu
tolsun şürāhī vü şebū boş ṭurmasun peymāne hem
9. her nev-resīde şāh-ı gül aldı eline cām-ı mül
luṭf êt açıl sen daḥi gül ey serv-ḳadd ü gönçe-fem
bu dur ṭolu şāfī dēme tolsun piyāle ğam yēme
ḳānūn-ı devr-i dā’ime uy sen de mey şun dem-be-dem
11. meydür mihekk-i ‘āşīkân āşüb-ı dilārām-ı cān
sermāye-i pīr-i muğān pīrāye-i bezm-i şanem
mey ‘ākili irşād eder ‘āşıklar dil şād eder
seyle vērür berbād eder dillerde ḳor mı gerd-i ğem
13. mey āteşin seyyāledür mīnā ḳadehle lāledür
yā gönçe-i pūr jāledür açmış nesīm-i şubḥ-dem
sākī meded mey şun bize cām-ı Cem ü key şun bize
rıṭl-ı peyāpey şun bize gitsün gönüllerden elem
15. biz ‘āşık-ı āzādeyüz ammā esīr-i bādeyüz
ālūfteyüz āvāreyüz bizden dirīg êtme kerem
bir cām şun Allāh için bir kāse de ol māh için
tā medḥ-i şāhenşāh için alam ele levḥ ü ḳalem
17. ol āfitāb ü salṭanat ol şehsüvār-ı memleket
Cem-bezm-i Ḥāḳān-mekremet memdūḥ-ı eşnāf-ı ümem

4 4a olsun: dönsün D.

7 7a müdām mest-i: tamām mest ü D.

8 8a koşun mey: ko mey şun D.

8b tolsun ṭurmasun: dolsun durmasın D.

9 9b ḳadd ü: ḳadd-i D.

10 10a budur ṭolu tolsun: bu dürd ü bu dönsün D.

12 12b ḳor mı: ḳoymaz D.

13 13a āteşin: āteş-i D.

15 15b āvāreyüz: dildādeyüz D.

16 16b levḥ-i ḳalem: levḥ u ḳalem D.

17 17b bezm-i ḥāḳān; eşnāf-ı ümem: bezm ü Hātem; eşnāf-ı ümen D.

eblağ-süvār-ı rûzigār āşûb-ı Rûm u Zengibār
leşker-şikār-ı kāmkar Behrām-ı efrîdûn ‘alem

19. pîrāye-i mülk ü milel sermāye-i dîn-i düvel
k’olmuş naşîbî tâ ezel taht-ı Ferîdûn tâc-ı Cem

132.

Mefâ ‘ilûn Mefâ ‘ilûn Mefâ ‘ilûn Mefâ ‘ilûn

Hezec .--- / .--- / .--- / .---

I

1. niçün rahm eylemezsin bu dil-i şeydāya sultānum
niçün tûrmaz şalarsın bendeñi ferdāya sultānum
3. niçün ihsān edersin her zamān a‘ dāya sultānum
niçün mā‘il olursın gördigün ednāya sultānum
5.. hayıflar hâşılı ol kâmet-i bālāya sultānum

II

1. rakîb için neler dërler saña ašlā alınmazsın
ne hilķatsın ne māhiyyetsin ammā hîç bilinmezsin
3. gidüp ağıyar-ile tenhāya kūyuñda bulunmazsın
temāşā-gāha gelmezsin güzellerle şalınmazsın
5.. hayıflar hâşılı ol kâmet-i bālāya sultānum

III

1. gidüp ağıyar-ile tenhālara maķşūduña teydün
kanı nāmūs u ‘āruñ sen niçün çaķ böyle vaz‘ etdün
3. gedāyān-ı ser-i-kūyuñ semend-i nāze çignetdün
rakîb-ile şalınmaķdan ferāğat etmedün gitdün
5. hayıflar hâşılı ol kâmet-i bālāya sultānum

IV

1. niçün serkeşlik eylersin bize ey serv-i hoş-reftār
işitdük hōd ki girmiş gülistān-ı vaşluña ağıyar
3. olup bāğ-ı ruħuñ şeftālüsinden ya‘ nî ber-hōrdār
erişmiş mîve-i ruħsāruña ağıyar-ı bed-girdār
5. hayıflar hâşılı ol kâmet-i bālāya sultānum

19 19b k’olmuş;taht-ı Ferîdûn tâc-ı Cem: ki olmuş; tâc-ı Ferîdûn taht-ı Cem D.

132. H: 135a; **Veysi**: *Dīvān*: 2.Tahmîs.

Tahmîs-i Veysi.

I

II

1 alınmazsın: inanmazsın D.
2 ammā : eyā D.
3 ağıyar-ile: ağıyarla D.

III

1 ağıyar-ile: ağıyarla D.
2 ‘āruñ: ‘ārun D.

IV

1 serkeşlik eylersin bize ey serv-i hoş-reftār: tûrmaz kaçarsın bizden ey şüh perî ruħsār D.
2 gülistān-ı: bûstān-ı D.

1. şalup **Veysi**yi gitmişsin yine ağyār-ile cānā
alınmış derdmend ol vaż' uña etdi bize şekvā
3. tūtalum şabr ēdermiş cevruñe ol bī-ser ü bī-pā
neden lāzım gelür şalınmağ ağyār-ile yā tenhā
5. hayıflar hāşılı ol kāmēt-i bālāya sulṭānum

133.

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Remel .--- / .--- / .--- / ..-

1. dehen-i yāre dēdüm hoşka-i la'l-i yāķūt
ağzımuñ ölçüsünü aldı hemān etdi sūkūt

134.

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Remel .--- / .--- / .--- / ..-

1. ne belā gūş olına ğayr dilinden 'işret
cāna minnet yarım ağızla ēderse da'vet

135.

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Hezec .--- / .--- / .--- / .---

I

- 1 yine şahn-ı çemen reşk-i cinān olduğı çağlardur
degül nergis görinen cā-be-cā zerrīn ayağlardur
3. bahār ērdi bahār 'āşıqlara dāğ üsti bāğlardur
mekānum şimdi mecnūn gibi mor sūnbūlli bāğlardur

II

1. yoluñ uğrarsa lutf ēt ey şabā var söyle cānāna
yüzüñ sür hāk-i pāyına elüñ ērmezse dāmāna
3. ğam-ı 'ışkuñla düşmişdüm nice demler beyābāna
mekānum şimdi mecnūn gibi mor sūnbūlli bāğlardur

III

1. 'aceb mi eylesem vādī-i ğamda āh-ile efgān
perişān-hāl ēdüpdür hātır-ı nā-şādumı vīrān

1 şalup: şatup D.
2 etdi bize şekva: ey dilber-i hōdrā D.
133. H: 135b.
Ferd.
134. H: 135b.
Ferd.
135. H: 136a; Dīvān'da yok.
Başlıksız (**Veysi**).

3. olup bir leylî-hulkuñ zülfi sevdâsıyla ser-gerdân
mekânüm şimdi mecnûn gibi mor sünbüllü bağlardur

136.

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
Muzâri' --. / -.-. .--. / -.-

1. gülgün qabâsı fer vërüp ol serv-kâmete
uğratdı ehl-i 'ışkı kızılca kıyâmete

137.

Mefâ'ilün Fe'ilâlün Mefâ'ilün Fe'ilün
Müctes .-.- / ..-- / .-.- / ..-

1. n'ola el üstine ger tutsa nergisi dildâr
ezelden aralarında göz âşinâlığı var

138.

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
Muzâri' --. / -.-. / .--. / -.-

1. şol pâdişeh ki mısr-ı cemâlün velîsidür
begler içinde kulı olup sevmelisidür
2. dilberde ân dedükleri ben bildigüm bu kim
kaşuñ qarası ala gözün sürmelisidür
3. reyhân haṭı gubârını nesh' etdi kâkülün
haṭtuñ muhaqqak oldı ki hûbı celîsidür
4. tâğ âdemi durur deyü ferhâd ta'n eder
Mecnûnı gör şunuñ gibi yaban delisidür
5. bakmaz **Helâkî** cevır qatı olsa Leylîye
Mecnûn gibi degüldür ol oğlan delisidür

139.

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. dilârâ kâmeti şimşâda nisbet şâḥ-ı tûbâdur
nihâl-i qadd-i dilber haḡ bu kim a'lâdan a'lâdur
ruḡ-ı mâh-ı şeb-ârâdan 'izâr-ı yâr zîbâdur
qamer a'lâ ise mihr-i münîr a'lâdan a'lâdur

136. H: 136a.

Ferd.

137. H: 136a.

Ferd.

138. H: 136b; **Helâkî**: *Dîvân*: 48. G.
Başlıksız.

139. H: 136b.

Kıt'a.

140.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. yağar ol kühı kim ğamzeñ éde nāz u 'itāb ancağ
k'aña bir ħalk döymeç 'āşık-ı bī-tāğ u tāb ancağ
kemāl-i tāb-ı şem'-i 'arızın andan éderdi fehmi
bileydi sūzişüm ol dilber-i 'ālī-cenāb ancağ
3. içüp bīgānelerle gülsitānda bādeyi bensiz
hemān koy k'êdesin laht-ı ciğer-pārem kebāb ancağ
ola ağıār dāmen-gīr-i zīr-i mīve-i vaşluñ
fağat benden midür ey nağl-ı nev-ber ictināb ancağ
5. elüm dāmānına **Mālī** o māhuñ şimdi érmezse
meger dest-i girībān olayum rüz-ı ħesāb ancağ

141.

Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilün
Remel ..-- / ..-- / ..-- / ..-

1. iki ruşsāruñı Ħağ muşhaf-ı āyāt étđi
sende üstād-ı ezel şan'atı işbāt étđi
zülfüñi beyt-i siyeh-püş-ı murādāt kı lup
dilleri anda hep ĩstāde-i ħacāt étđi
3. düşürüp ħīle-ile kāfir-i zülfüñ yüzine
'āķıbet şāh-ı dili āl-i ruħuñ māt étđi
göñlümi 'ışķ-ı ħadeng-i ğamı kıldı āmāc
cānumı mazreb-i ālāt-ı beliyyāt étđi
5. tā ki ħār-ı sitemi görmiyecek ey **Mālī**
kim reh-i 'ışķda tağşīl-i murādāt étđi

142.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. şu demler kim nişār-ı mağdem-ı cānān éder dīde
dem-i bīgāne şanmañ anı cānından keser dīde

140. H: 136b; 64. G.

Başlıksız (**Ġazel-i Mālī**).

141. H: 136b; 109. G.

Başlıksız (**Ġazel-i Mālī**).

3 3a ħīle-ile kāfir-i zülfüñ yüzine: ħīle-i envā' ile kāfir o yine D.

142. H: 137a, **'İşkī**: *Dīvān*: 433. G.

Ġüfte-i 'İşkī.

1 1b anı cānından: anları cāndan D.

- gözümüz tūtiyā-yı hāk-i pāyuñdan cūdā olsa
nice göz ağrısı görmışdür ey nūr-ı başar dīde
3. reh-i 'ışkıında yārūñ kīmiyāya mālīk olmışdur
anuñ-çün böyle tūrmaz naqd-i eşki harc éder dīde
- tavāf-ı ka'be-i kūyında yārūñ sa'y kılmazdı
muḳarrer bilmeseydi anı farz-ı 'ayn ger dīde
5. olursam hecr-ile dār-ı ğam u miḥnetde ey 'Işķī
dönüp bir kimse bakmaz yüzüme aślā meger dīde

143.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. dēdi dilber cefā deştinde ben yollar keser şīrüm
ham-ı zūlf-i siyeh-kārum benüm ḳaraḳulağumdur

144.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. özūñ ḥāl-i 'izār-ı yāre beñzetmişsin ey aḥter
ne bilsünler ḳarañuda senūñ göz kıpduguñ eller

145.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. ruḥuñ āyīneye teşbīh éderse daḥi ter dīde
efendi kendü ḥālince geçer şāḥib-naẓar dīde
- güm étmiş ğālibā naqd-i sirişki reh-güzāruñda
anuñ-çün hāk-i pāyuñ durmadan gözden arar dīde
3. görinen ḥāmedür şanmañ anı müjgān-ı ḥūn-ālūd
midād-ı sürḥ-ile ol yāre aḥvālın yazar dīde
- ben ol mellāḥ-ı deryā-yı muḥīṭ-i eşk-i çeşmüm kim
olupdur rüzigārum āh u keştī ten fener dīde
5. ağarmış giryeden çeşmi reh-i 'ışķ içre ey **Kāmī**
görüpdür benden artuḳ ḥāşılı çok derd-i ser dīde

2 2a kayırmaz: gözümüz D. Anlam olarak dīvāndaki şekli kullanıldı.
4 4a kılmazdı: kılınmazdı D.
5 5a dār-ı: tār-ı D.
5b aślā: baḳar D.

143. H: 137a.
Ferd.

144. H: 137a.
Ferd.

145. H: 137a; Dīvān'da yok.
Ġazel-i Kāmī.

146.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. tolanup kanda ahşamlar deyü ol mäh-ı nev dide
 tokuz tolanup ahum gökleri yıldız şayar dide
 tulü' eyler sipihr-i sineden ol meh deyü bir şeb
 mesādan h'āb-ı rāhat görmeyüp şubha çıkar dide
3. götürse sūre-i Hā-mīmi olur hırz-ı çeşm-içün
 ki ol nūr-ı başardan dūr ide her bir nazar dide
 tecellī-i cemāl-i yāre göz kaldı taḥammülden
 o nūr-ı Tūr-ı Sīnādur ki döymez aña her dide
5. görüp çeşm-i remed-dīdem ağardı giryeden şanma
 kara toprağ-ile tolmazsa daḥi çok yaşar dide
 maḥabbet dār-ı harbinde beden miḥnet ḥiṣārıdur
Siyāmī kelle-i serde iki gözci nefer dide

147

Mef'ülü fā 'ilātü Mefā 'ilü Fā 'ilün
Muzāri' --. / -. / .--. / -. -

1. dāğ-ı ğamuñ ki mihr ü maḥabbet nişānıdur
 sīnemde şaklaram ki sa'ādet nişānıdur
 ḳaddūñ ḳıyāma gelse firāḳuñ düşer dile
 zīrā ḳıyām-ı fitne ḳıyāmet nişānıdur
3. 'ışḳuñ nişānesin baña her kim şorar dērem
 başda belā vü dilde nedāmet nişānıdur
 ḳaddüm muḳavves olalı hecrūñle cān u dil
 āmāc-ı ğamla tīr-i melāmet nişānıdur
5. şād ol **Nizāmī** saña itüm dēdüğine yār
 çün ḥürmet ehl-i zillete devlet nişānıdur

146. H: 137a.

Güfte-i Siyāmī?

147. H: 137b; **Nizāmī**: *Dīvān*: 17. G.

Gazel-i Nizāmī.

4 4b ğamla: ğamda D.

148.

Mefā' ilün Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün
Müctes .-.- / ..-- / .-.- / ..-

1. gönülde tıfl-ı maḥabbet henüz etti zuhūr
şadā-yı nāle degül gūşına ezān okunur

149.

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün
Remel ..-- / ..-- / ..-- / ..-

1. yār bir buse vère bir daḥi ikrār vère
beñzer ol bāga ki yılda iki kez bār vère

150.

Mef' ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülün
Hezec --. / .--. / .--. / .--

1. ey tal' at-ı ḥurşid-veşüñ şubḥ-ı şabāḥat
güftār-ı lezizün nemek-i kân-ı melāḥat
katl eyledi 'uşşākı müjen lîk ne müşkil
zāhir degül endām-ı fetilünde cerāḥat
3. sevdā-yı ser-i zülfün-ile 'ālem içinde
bir pōst giyüp nāfe eder seyr-i seyāḥat
kūyundan ırağ ola mı āsūde dil-i zār
gurbetde kişi bula [mı] āsāyiş ü rāḥat
5. meyl etse kemāl ehli n'ola şı' riñe **Derviş**
nazmuñda belāgat kelimātuñda feşāḥat

151.

Mef' ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülün
Hezec --. / .--. / .--. / .--

1. ey mısr-ı dile Yūsuf-ı Ken' ān-ı melāḥat
güftār-ı belīguñdadur envā' -ı feşāḥat
ağyār-ı bed-endīşi ba' id eyle nazardan
vaşında hüveydā anuñ āşār-ı fezāḥat
3. taşriḥe revādur dēme rāz-ı dil-i zārı
her kār-i ḥafide yaraşur şaḥma şarāḥat

148. H: 137b.

Ferd.

149. H: 137b.

Ferd.

150. H: 137b.

Güfte-i Derviş.

151. H: 137b.

Bezmî.

sīnem tolu dāğ-ile temāšā eden añlar
bir lāle-i nu‘mān-ile memlū yüce sālhat

5. būs-ı leb-i cānān-ile āsūde olur cān
Bezmi nitekim rūḥa eder rāḥ-ile rāḥat

152.

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün
Muzāri ‘ --. / -. . .--. / -. -

1. ben nā-tüvāna zerre kadar yok teraḥḥumi
kāfir teraḥḥum eyler eger görse ḥālūmi

153.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün
Remel .-- / .-- / .-- / .-

1. nice ḥayretde kıomaz ādemi ol gözler kim
sürmesiz ola siyeh meysiz ola mestāne

154.

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Feülün
Hezec --. / .--. / .--. / .--

1. ey mihr-i ruḥuñ maṭla‘-ı envār-ı şabāḥat
vey ḥaṭṭ-ı siyāḥuñ şeb-i mehtāb-ı melāḥat
ol gönçe-femüñ her sözi bir nükte-i ر
reşk eyler aña bülbül-i gūyā-yı feşāḥat
3. bir yare açupdur baña ol dilber-i ḥün-rīz
demlerdür oñulmaz daḥi gıtmez o cerāḥat
āsāyiş eder meykede küncinde mey-āşām
devr içre odur var ise bir gūşe-i rāḥat
5. āyīne-veş ol **Ṭab‘i** şafā-ile nemed-pūş
elden ele ger isteriseñ seyr ü seyāḥat

155.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün
Remel .-- / .-- / .-- / .-

1. her seḥer bīdār olup seyr eylemekde ‘ālemi
bilmez idüm gözi açıklardan imiş şebnemi

152. H: 138a.

Ferd.

153. H: 138a.

Ferd.

154. H: 138a. Dīvān’da yok.
Başlıksız (**Ġazel-i Ṭab‘i**).

155. H: 138b.

Ferd.

156.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. qadimidür hıķūķı güllerüñ bülbülle ğāyetde
 çubuk ata bile binmişler eyyām-ı şabāvetde

157.

Mef'ülü Fā 'ilātü Mefā 'ilü Fā 'ilün
Muzāri ' --. / -.-. / .--. / -.-

1. qaddüñ nihāl-i bāğ-ı melāḥat nişānıdır
 rüyuñ ziyāsı mihr-i sa'ādet nişānıdır
 bāğ-ı cihānda her görinen serv-i sāye-dār
 erbāb-ı 'ayş u 'işrete şihḥat nişānıdır
3. dāl eyler ise qaddüñi bār-ı cefā-yı yār
 ey dil taḥammül eyle ki devlet nişānıdır
 tığūñ olursa n'ola şafaķ gibi kana ğark
 küffār-ı ḥāk-sāra kıyāmet nişānıdır
5. cevır oklarını tırmaz atar üstüme o şūḥ
 ğālib bu sīne tīr-i melāmet nişānıdır
Medḥī-i zārı ḥāşılı pīr ētdi hecr-i yār
 qaddi büküldi qahr-ile rihlet nişānıdır

158.

Mef'ülü Fā 'ilātü Mefā 'ilü Fā 'ilün
Muzāri ' --. / -.-. .--. / -.-

1. bu āḥ u zārı şanma ki firķat nişānıdır
 belki sürüş-i müjde-i vuşlat nişānıdır
 peykān-ı yāri ḥifz ēderin cānum içre ben
 zīrā o bende tīr-i maḥabbet nişānıdır
3. ḥūy-gerde şanma 'arız-ı cānānı ey gönül
 ol āb-ı rüy-ı ḥüsn ü melāḥat nişānıdır
 zāhid sen ol ridā-ile bī- 'ilm-iken şaķın
 dem urma 'ışķdan ki ḥamāķat nişānıdır

156. H: 138b.

Ferd.

157. H: 138a; **Medḥī**: *Dīvān*: CXXVI. G.
 Başlıksız (**Ġazel-i Medḥī**).

2 2a şihḥat: şöḥbet D.

4 4b küffār-ı: a' dā-yı D.

5 5a üstüme: qatlüme D.

158. H: 138b. *Dīvān*'da yok.

Kāmī.

5. zāhir olan felekde şafağ şanma **Kāmīyā**
hūn-ı sirişk-i mātem ü hasret nişānıdır

159.

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün
Muzāri' --. / -.-. / .--. / -.-

1. başum yararsa seng-ile devlet nişānıdır
başdan o yāre serde sa'ādet nişānıdır
toğruluğ-ile sevdüğüm ol serv-kāmeti
her bir elif tenümde şadākat nişānıdır
3. ebrū-yı'anberīni cebīninde ol şehūñ
zıll-ı hümā-yı evc-i melāḥat nişānıdır
Ferhād-ı zār küşte-i 'ışk olduğu dilā
başında zaḥm-ı tīşe şehādet nişānıdır
5. evc-i hüsünde kevkeb-i ḥāl-i 'izār-ı yār
burc-ı şerefde necm-i hidāyet nişānıdır
da'vā-yı hüsüne iki şāhiddür ebruvān
imzā-yı ḥatṭı da'viye ḥüccet nişānıdır
7. ehl-i ḳubūr atdı oḳın yaşıdı yayını
seng-i mezār menzil-i riḥlet nişānıdır
la'lūñ ğamıyla sīne-i **Kānī**de dāğ-ı 'ışk
müḥr-i kilīd-i künc-i maḥabbet nişānıdır

160.

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün
Remel --- / --- / --- / ..-

1. dēdüm üftāde-i 'ışkıña olur mı āzād
düşüşe bağılı dēdi ol şeh-i mülk-i bīdād

161.

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün
Remel --- / --- / --- / ..-

1. cigerüm pişdi dēyü göz yaşın ētdüm izḥār
şu ḳoma pişmiş aşā dēdi o şūḥ-ı ğaddār

159. H: 138b. Dīvān'da yok.
Naẓīre-i Kānī.

160. H: 138b.
Ferd.

161. H: 139a.
Ferd.

162.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Remel --- / --- / --- / --

1. ağlayup dīdelerümnden n’ola döksem qanı
sīnemi pāreledi hañçer-ile müjgānı
beni kırtarmağ-ıçün ol müjesi kātilden
şarılur boynuna gīsū-yı ‘abīr-efşānı
3. fītnelele dil ü cān mülkini vīrān ètdi
bilmezın neyleyeyın hīç o gözi fettānı
çeşm-i şehbāzı ile zülf-i hümā-pervāzı
süzilüp bükdi kanad almağa murğ-ı cānı
5. tīr-i müjgānı doqunduğın añdıqça dile
ey **Beyāzī** uralı tīz geçer peykānı

163.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Remel --- / --- / --- / --

1. nazar ètdükçe baña tīr atar müjgānı
ser-i mū şanma tenümde görünür peykānı
kıl kadar ‘aybı yok eyle müje-i yāre nigāh
hüsn-ile kirpige aşmazsa n’ola hūbānı
3. gönlümi aldı nişān ètdi hadeng-i cevve
çeken ol derdi bilür zaḥm-ı dil-i nālānı
şol kadar atdı cefā tīrini gavvās-ı felek
yeridür dēnse eger sīneme Oq Meydānı
5. bend-i zülfüyle muqayyed o qaşı yānuñ halk
Ṭab‘iyā bende uruldum göricek cānānı

164.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Remel --- / --- / --- / --

1. sūzen oldı dile yārūñ heves-i müjgānı
işidelden ki taḥallüşdür aña müjgānı
oqların yaymış öñinde çü kemān-keş qaşı
şakın ey dil saña bir gün toqunur peykānı

162. H: 138b.

Beyāzī.

163. H: 139a: Dīvān’da yok.

Gazel-i Ṭab‘i.

164. H: 139a.

Başlıksız (**İlahī**).

3. nergis etrâfını şandum ki çemen-zâr olmuş
gölşen-i hüsnde ol çeşm-ile ol müjgânı
âdemi ince élekden geçürür ol gözler
dâne-i gendüm-i cennet gibi hâl ü ânı
5. böyle müjgâna **İlahî** nice kurbân olmaz
kendü dest-ile éder hayrludur kurbânı

165.

Mef'ülü Fā 'ilātü Mefā 'ilü Fā 'ilün
Muzāri' --. / --. --. / --.

1. alma ğubār-ı āh-ı cihān-sūzum ey perī
mir'āt-ı hüsn ü ānuña şāyed hālel gelür

166.

Mefā 'ilün Fe 'ilātün Mefā 'ilün Fe 'ilün
Müctes .-. / ..- / .-. / ..-

1. çekilmiş ey kaşı ya çille-i ğamuñ tütalum
yā tīr-i ğamze-i şūha nice teħammül olur

167.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. yüz urup yār kūyına sürin ey eşk-i ğaltānum
kim anda görünür her dem nişān-ı pāy-ı cānānum
gözün bir āfet-i cāndur beñün bir nā-müselmāndur
şaçuñ hūd-kāfiristāndur nice kırtulsun imānum
3. cemālünü gören diller nicesi rūze-dār olsun
bu rüz-ı 'iddür rūze harām olmaz mı sultānum
yazup dil derdini yāre maħabbet-nāme göndersem
bir iplik gibi mektūba tolaşup şarmaşur cānum
5. dedim kim bağırmuñ kanın hadengün açdı ey hūnī
inanmazsañ nazar kıl gör daħi ağızındadır kanum

165. H: 139b.

Ferd.

166. H: 139b.

Ferd.

167. H.139b; **Ahmed Paşa**: *Dīvān*: 186. G.

Ahmedī müstensih tarafından sehven kaydedilmiştir.

1 1a yār: rāh-ı D.

1b kim görünür her dem: ki görünür geh geh D.

3 3a diller 'iddür: kullar 'İydde D.

4 4b tolaşup: dolaşır D.

5 5a açdı: içti D.

dèdi ey nūr-ı-rūḥānī demirdür **Aḥmed**üñ cānı
anuñ-çün cezb èder anı bu mıḡnāṭīs-i hicrānum

168.

Mefûlû Fâ ‘ilâtü Mefâilû Fâ ‘ilün
Muzâri ‘-- / -.- / .-- / -.-

1. dūd-ı siyeh ki nār-ı maḥabbet nişānıdur
yèr yèr fetīl-i dāḡ o ḥarāret nişānıdur
mey nūş èdüp raḡīb-ile inkār eyleme
ey ḡonçe-leb ruḥuñdaki ḥumret nişānıdur
3. yüz sürdi āsitāneñe dīdār görmedi
mehde sevād gerd-i kūdūret nişānıdur
serv-i çemen o ḡonçe-femūñ dikmesi-iken
başına boy çekerse ḥamākat nişānıdur
5. meydānuñ içre başın ayak taşı eylemek
ey kaşı yā fütādeñe devlet nişānıdur
ḥaṭṭuñ komadı muşḥaf-ı ḥüsnüñde i ‘tibār
ālḥir zamān erişdi kıyāmet nişānıdur
7. nāmuñ **Yemīnī** ‘ālem-i fānīde añdırur
nazm-ı bedī‘ ehl-i belāḡat nişānıdur

169.

Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. hevā-yı dāne-i ḥāl-i lebūñ terk eylemem cāna
degirmen yüridürlerse başumda cūy-bār-āsā

170.

Fā ‘ilātün Fā ‘ilātün Fā ‘ilātün Fā ‘ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. kaşı vaşfinda ḡonül gitdi kad-i dil-cūsına
egri söylerken ‘acebdür ya gelür toḡrusına

6 6b anuñ-çün: ki her dem D.

168. H:139b.
Gazel-i Yemīnī Fermāyid.

169. H: 140a.
Ferd.

170. H: 140a.
Ferd.

171.

Mef'ülü Mefā 'ilü Mefā 'ilü Fe 'ülün

Hezec --. / .--. / .--. / .--

1. mestāne dile sāķī-i mümtāz gerekmez
rindān-ı cihāna hele çok nāz gerekmez
būs étsem eger k̄and-ı şeker-h̄ār-ı lebūnden
lezzet dil-i esrārıma hem-rāz gerekmez
3. dil-h̄āhumuz ol nağme-nevā-ile dem eyler
āğāze güzel h̄aşılı şehnāz gerekmez
'āşık resen-i mihri güz̄er étmede bī-bāk
cān-dādelerüz lu 'bete cān-bāz gerekmez
5. zāhir reh-i 'ışkuñda-iken **Fehmī**-i şeydā
hep müdrik-i 'ālemdür aña rāz gerekmez

172.

Mef'ülü Fā 'ilātü Mefā 'ilün Fā 'ilün

Remel Mużāri ' --. / -. / .--. / -.

1. her dem neşāt-āver olur h̄üsñ ü şān-ı feyż
'uşşāk-ı zāra şevk v̄eren mihribān-ı feyż
ebrūñ dü-çeşmi eşk-feşān olduğı budur
dā'im h̄amīde k̄adde v̄erür cū revān-ı feyż
3. naḥl-ı zemīne aḥzar-ı ḥil'at keser biçer
zīnetde ḥayyat-ı ezel-i 'ālemān-ı feyż
murḡuñ 'urūcı evce taḡarrüb maḡallidür
varsa perine i'ānet éder lā-mekān-ı feyż
5. bārik ḡayālī sīne-i levḡine naḡş éden
Fehmī d̄eye şebāne ḡazel bā-nişān-ı feyż

173.

Mef'ülü Fā 'ilātü Mefā 'ilü Fā 'ilün

Mużāri ' --. / -. / .--. / -.

1. ey ḡonçe saña 'āşık olan 'andelīb ise
étmez dirīḡ vuşlatı ol dil-firīb ise

171. H: 140a.
Fehmī Fermāyid.

172. H: 140a.
Güfte-i Fehmī.

173. H: 140a.
Ve Lehu [Fehmī].

dildādesinüñ hāline étmezdi nigh hīç
handeyle şöhet éde ne hikmet raķīb ise

3. ğunc ü delāl-i nergis-i şehlāsı nāz édüp
êtsün o ħüsn ü ānı dil-ārā ħabīb ise
- elbet o kūy-ı cihān-dāra sefer eylesem gerek
tayy étmek ‘aceb midür ki ħuşuşā ferīb ise
5. ‘ankā-yi gönli ħapar o şāhīn baķışlu yār
Fehmī eger kemīngehi kūh-ı Serendīb ise

174.

Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. söz añlasa güzel ħaddi gibi řab ‘ı bülend olsa
peder māder ħamın çekmez bize bir şeh-levend olsa

175.

Fā ‘ilātün Fā ‘ilātün Fā ‘ilātün Fā ‘ilün
Remel-.- / -.- / -.- / -.-

1. āllar geymiş yine feryād elinden ol gülün
āl-ile almak diler gönlin hezārān bülbulün

176.

Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. görünce ‘aqlum aldı cebhe-i nūr-ı dıraşānuñ
ola mānend-i gül zībā ruĥuñ hem çeşm-i fettānuñ
- nice teşbīh edem ħaddün beyābānı olan serve
muĥaķķaķ nesl-i ādemsin éder bu dīde seyrānuñ
3. esen bil çeşm-i egriden şaķınan var ise bendeñ
inan vallāhi billāhi benem ancaķ nigh-bānuñ
- lebün emdür teselli vēr dil-i maĥzūnı şād éyle
esīr-i zūlfün olmışken senün ey şāh ħübānuñ
5. efendim ħüsnüne lāyık degül-ken **Fehmī**-i bendeñ
ne çäre ben ezelden olmışum meftün u ħayrānuñ

2 2a vezin bozuk.
4 4 vezin bozuk.
5 5b vezin bozuk.
174. H: 140b.
Ferd.
175. H: 140b.
Ferd.
176. H: 140b.
Ve Lehu [Fehmī].

177.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. şōfiyā ben mest-i 'ışk oldum esīr-i bādeyin
şāfdur āyīne-i kalbüm riyādan sādeyin
şubh olunca uyhu girmez dīde-i giryānuma
her civānuñ gül yüzine 'āşık-ı dildādeyin
3. serv gibi bāğ-ı istignāda baş çekdüm velī
rāh-ı 'ışk içre ayaklar toprağı üftādeyin
'ışk-ı dilberdür benüm ancağ derūnumda ğamum
şimdilik dünyā ğamından fāriğ ü āzādeyin
5. yaraşur eş 'ār-ile şöhret bulursañ **Bezmiyā**
şi'r mīrās-ı pederdür ben ki şā'ir-zādeyin

178.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün

Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. behey şūh-ı cefā-pīşān ğamuñdān 'āşıkān ditrer
göreliden ğamze-i mestüñ bu cism-i nā-tüvān ditrer
müheyyā dürlü ezvākuñ gidersin kandanur 'azmüñ
elinde sākī-i bezmüñ şarāb-ı erguvān ditrer
3. cüdāyum nev-civānumdan uşandum tatlu cānumdan
benüm āh u fiğānumdan zemīn ü āsumān ditrer
saña hağdandur erzānī güzelsin cānumuz cānı
ki hüsnüñ mäh-ı tābānı göreliden her zamān ditrer
5. lebüñ emmek murād étsem gönül bābın küşād étsem
geçen ismini yād étsem dilüm ağılar zebān ditrer
Hüseynī vaşl-ı dildāra bulunmaz mı 'aceb çāre
senüñ destüñde çār-pāre benüm cismümde cān ditrer

179.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün

Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. gönül bir dem karar étmez eyā rūh-ı revān sensiz
fiğān u āh u zār eyler tenüm içinde cān sensiz

177. H: 140b.

Gazel-i Bezmi.

178. H: 140b.

Gazel-i Hüseynī.

179. H: 141a.

Gazel-i Miskini(?).

- ğam u endüh-ile firķat beni āhir helāk eyler
meded devletlū sulţānum benüm ħālüm yaman sensiz
3. gözüm çıksun eger gülzār-ı dehre nāzır oldumsa
ebed kırtulmayam ğamdan olursam şādumān sensiz
- baña ‘arz etseler mülk-i cihānı ħabbeye almam
neme yarar benüm ey gözlerüm nūrı cihān sensiz
5. teraĥĥum eyleyüp şāhum şorarsañ ħāl-i **Miskīnī**
ķamu yārānı terk eyler ķarār étmez bir ān sensiz

180.

Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. gülistān içre şalınsañ a cānum āşınālarla
beni hecrüñle bülbül-veş ki güş ét bu nevālarla
ĥaķīķat baĥr-ı bī-pāyān olan ğavvāş-ı ‘uşşākān
hezārān dürr-i cevherden çıkarur bī-behālarla
3. firāķuñ āteşi sūzān olup sīnem ki micmer-veş
serümden dūd olur peydā ĥirām ét ĥāk-i pālarla
ĥazān bāğınuñ ‘işretin şaķın fevt étme gel bir dem
şehā dil-besteñe lütf ét şalınma nā-sezālarla
5. bu vaż‘-ı nā-be-cālardan olup ĥatır-şiken **Fehmī**
keremler eyleyüp ta‘mīr olur ancak vefālarla

181.

Fā ‘ilātün Fā ‘ilātün Fā ‘ilātün Fā ‘ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. müdde‘ī ol ĥaķa-i zülf-i mu‘anberden geçür
gūyiyā kelb-i mu‘allemdür ki çemberden geçür

182.

Fā ‘ilātün Fā ‘ilātün Fā ‘ilātün Fā ‘ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. serd ü serkeş bir raķīb-i bed-likāya uğraduķ
‘ışķ-ile ey serv-ķad yavuz belāya uğraduķ

180. H: 141a.

Başlıksız (**Ġazel-i Fehmī**).

181. H: 141a; Nev‘i-zāde ‘Aţāyī: *Dīvān*: 5. Ebyāt.

Ferd.

182. H: 141a.

Ferd.

183.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. meded mestāne-veş cānā esīr-i şerbet oldum ben
 zülāl-i la'ī-i nābuñdan mezāk-ı lezzet oldum ben
 senüñ ıasr-ı vişāl-āsāyişüñ yādımda muşmerdür
 'ulüvv-i cāha nisbetle mükerrem-rıf'at oldum ben
3. ne hikmetdür ki herkes yār ile zevk-i vañan eyler
 bize böyle tecellīdür ğarīb-i ğurbet oldum ben
 o şūhūñ mañbağ-ı hüsn ü lañfī pür-sehāvetdür
 anuñçün bu çerā-gehde keşirü'n-ni' met oldum ben
5. kemāl-i vaşl-ı germiyyet var-iken yār-ile şimdi
 degül hem-meclis-i ülfet cevāba hasret oldum ben
 dü-dīdem eşk-i rīzān **Fehmīyā** mecnūn-ı şahrā-rev
 melālüm bilmedün cānā mişāl-i vahşet oldum ben

184.

(Ahreb vezni) Mef'ülü Mefā 'ilün Mefā 'ilün Fā'
(Ahreb vezni) Mef'ülü Mefā 'ilü Mefā 'ilün Fā'
(Ahreb vezni) Mef'ülü Mefā 'ilün Mefā 'ilü Fe'ül
(Ahreb vezni) Mef'ülü Mefā 'ilün Mefā 'ilün Fā'.

1. güllerle idi leñāfeti ezhāruñ
 dürdi varağın bād-ı hazān gülzāruñ
3. asyāb-i bahārı vērde yağmaya zamān
 dükkānına beñzedi çemen 'aññāruñ

185.

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün
Remel ..-- / ..-- / ..-- / ..-

1. bülbulüñ dīdesi ol ruğları gül āldedür
 hār zağmı elem-āşüb-ı fīgān nāldedür
 dile şevk-āvere teşn' - āveredendür cānā
 şu'be-i mūy-miyān-bend-i kemer şāldedür
3. cürmün isnād-ile eyler mi ğirībān tañlīş
 nīk ü bed cümle hep ol zımmet-i fa'āldedür

183. H: 141a.
Ve Lehu [Fehmī].
 184. H: 141b.
Rübā'ī.
 185. H: 141b.
Ve Lehu [Fehmī].

- her ne kaçd eyler ise himmet-i merdān-iledür
şüphesiz murğ-ı dilüñ seyri cihān-bāldedür
5. haķ şināsān ne‘aceb derd-i ğamından inler
kevkeb-i şevķ ü şeref ‘izzet-i cūhhāldedür
- cümle altun işimüz olması āsān ammā
şeref ü ‘izz ü temāmī ki anuñ ķāldedür
7. necm-veş dīde-i **Fehmī** ola şeb-tā-be-seher
devlet ol hāk-i der-i hāzrete rū-māldedür

186.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. yār işi ey dil kolay ammā ğam-ı aġyār güç
vaşl-ı gül āsān velī şabr-ı cefā-yı hār güç
- bī-sebeb ğüftār-ı müşkil āşinālīķ mūmteni‘
böyle istiġnā şatan dildār-ile bāzār güç
3. bir oñulmaz yaradur ‘ışķ u maħabbet yarası
hāşılı şarılmayınca çāre yok tīmār güç
- ‘arz-ı hāle yok meded kūyına varmak hōdmuħāl
mest-i ‘ışķam şöyle kim ğüftār güç reftār güç
5. **Nev‘i**ā esrār-ı ‘ışķı şaklamak āsān degül
mey içüp keyfiyyetini etmemek izhār güç

187.

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün
Müctes.- / -.- / -.- / -.-

1. şaçuñ selāsili havfiyla ey şeh-i tannāz
resende şimdi terāzū-ile yürür cān-bāz

188.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. var ise ol dilber-i güm-geştesini yād eder
ķumrī-i dil tırma yūsufcuķ deyü feryād eder

186. H: 141b; Nev‘i: *Dīvān*: 42. G.

Ġazel-i Nev‘i.

3 3a ‘ışķ-ı: ‘ışķ u D.

4 4a varmak hōd: hōd varmak D.

187. H: 142a; Nev‘i-zāde ‘**Aṭāyī**: *Dīvān*: 27. Ebyāt.

Ferd.

1 büt: şeh H.

188. H: 142a; Nev‘i-zāde ‘**Aṭāyī**: *Dīvān*: 6. Ebyāt.

Ferd.

189.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

I

- 1 sensiz ārām edemem ārām-ı cānum el-vedā‘
mülk-i hüsnüñ şāhısın ey hūnī zālīm el-vedā‘
3. sevdigüm ‘ömrüm benüm devletlü cānum el-vedā‘
mülk-i hüsnüñ şāhısın ey hūnī zālīm el-vedā‘

II

1. körpesin nev-restesin ey cānumuñ cānānesi
kaşlaruñ müyınca vardır şem‘inüñ pervānesi
- 3.. şüpheşiz dām-ı kazādur ol perīnūñ hānesi
mülk-i hüsnüñ şāhısın ey hūnī zālīm el-vedā‘

III

1. **Maḥzīyā** kanlar döker bu dīde-i giryānumuz
gāret etdi mülk-i dilde‘işve hānümānumuz
3. ayrılık eyyāmı geldi kılca kaldı cānumuz
mülk-i hüsnüñ şāhısın ey hūnī zālīm el-vedā‘

190.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. mest-i ‘ışkuz şabrumuz yok sīnemüz çāk eylerüz
derd-i ‘ışk-ile dem-ā-dem çeşmi nemnāk eylerüz
görmek için [çihre-i] maḫşūdı çeşmi cān-ile
māsivādan kalbimüz āyīnesin pāk eylerüz
3. bir ‘aceb hālet verür keyfiyyet-i şahbā-yı ‘ışk
gāh hāki zer eder gāhī zeri hāk eylerüz
neş’e-yi cām-ı maḫabbet vērdi bir hālet bize
gözümüz yumup açınca seyr-i eflāk eylerüz
5. cām-ı ‘ışkı dest-i sākī-i ezelden içmişüz
Lütfīyā anuñ-içün güftarı bī-bāk eylerüz

189. H: 142a.
Gazel -i Maḥzī (musammat).

190. H: 142a.
Gazel-i Lütfī.

191.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. nigāhbānuz velī cānāneye aġyār olsağ da
girān gelmez o nağl-i serkeşe biz bār olsağ da
biz ol merd-efgen-i ħāl-i dil-i vefk-ı murabba'-veş
şu 'übet-kār-ı rāh-ı dehrde nāçār olsağ da
3. yine reşk-āverüz şahrā-rev-i 'uşşāk-ı lā-ķayda
müşārün-bi'l-benān mergübī-i-ğünkār olsağ da
le'īmān içre gerçi renciş-i evzā'-ı bāridden
şifā-bağşā-yı ħikmetdür ne dem bīmār olsağ da
5. te'ellüm eyleme **Fehmī** 'atā-kārān-ı 'ālemdür
anuñ bezminde ma'zūruz yine bed-kār olsağ da

192.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. ey perī sevdā-yı zülfüñle édelden iğtilāt
ķalmadı ķılca müselsel sözlerümde irtibāt

193.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. bir gülistān-ı melāḥatdür ki ol rūy-ı ḥarīf
gülsitān aña göre yüzin çiçek bozmuş ḥarīf

194.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. bu dār-i bī-beķādan Ḥağdan özge māsivādur hep
Ḥudādan ġayra meyl edenlerin işi hebādur hep
cihānuñ cümle-i māl ü menāl ü devlet ü cāhı
görürseñ zıll-ı zā'ıldür ķarār étmez hevādur hep
3. kimi a'māline mağrūr kimisi mālına mesrūr
kimi āşık kimi ma'şūk bu 'ālem mübtelādur hep

191. H: 142a.
Ve Lehu [Ġazel-i Fehmī].
192. H: 142b.
Ferd.
193. H: 142b.
Ferd.
194. H: 142b.
Ġazel-i Bağrī-i Ser-Bevvābān.

şafâ zann eyleyüp mâlı yığarsın fâ[ni] dünyâda
senüñ zevk ü şafâ ‘addetdügin derd ü ‘anâdur hep

5. gerek Dārā gerekse Cem gerekse Hüsrev ü Rüstem
eşiğünde Hudānuñ cümlesi kemter gedâdur hep
elestde bir gilin ta‘līm ederken Hâk belâ dedüm
bu şimdi çekdügüm **Bahrî** elemeler ol belâdur hep

195.

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün
Hezec --. / .--. / .--. / .--

1. hançer kemer-i yāra münāsib o bel ince
hançer kemerince kemeri ince belince
kaddini eder cāy-geh-i sa‘yde çevgān
gūy-ı emeli merd murād üzre çelince
3. dāmānı girībānı gibi oldı gülüñ çāk
bu bāğ-ı hazān-dīde-i pūr-hāra gelince
lā-būd varılur bāğçe-i kūyına yārūñ
pūyān u devān bād-ı şabā gibi yelince
5. oldı güher-i nazmı **Nazīm**üñ yine pūr-silk
sa‘y etdi velī mışkab-ı endīşe delince

196.

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün
Muzāri‘ --. / -. / .--. / -.

1. kūyında yārūñ eyleye her kim gedālğı
dünyā sarāyı içre eder pādīşālğı
göñlüm ziyāde tårdur ey ‘aql pendi қо
geñ yerde eylegil yürü var ketühüdālğı

197.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün
Remel --. / -. / .--. / -.

1. hatm-i cem‘-i mürselīnūñ faḥridür faqr u fenā
hatm odur kim bir ola yanında her şāh u gedā
devlet-i dünyā seni bir rütbeye muhtāc eder
dersi ‘aqluñdan alursañ bil saña olmaz delīl

195. H: 142b; **Nazīm**: *Dīvān*: 43.G.

Gazel-i Nazīm.

196. H: 143a; **Kıṭ‘a**.

197. H: 142b.

Ve Lehu [Bahrî].

3. dersini var haḳdan al kim ‘ilmüñ ola reh-nümā
‘izzet isterseñ yüri var bekle zillet ḳapusın
āteş-i esmā-ile ḳayna olınca kīmiyā
ḳābe ḳavseyñi ev ednāda iḳāmet eyleme
5. zāt-ı pāk envārına yan bul maḳām-ı müntehā
Bahriye ḥatmü’l- maḳāmāt oldı her şeyden ferāğ
zāhir ü bāṭın-da ḳalmadı illā Ḥudā illā Ḥudā

198.

Fā ‘ilātün Fā ‘ilātün Fā ‘ilātün Fā ‘ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. mehçe-i iḳbāl-i lāmi’ ‘ālī-i i’lān-niṣān
neyyir-i rūşen-nihād u vālī-i necm-i mekân
şaf-der-i rezm-i ma’ārif fāris-i server-revîş
şehriyār-ı rütbe-i i’lām-ı mülk-i kün-fekân
3. kāşif-i fenn-i netāyic cāmi’-i ‘unvān-ı nev
vāriş-i şevb-i belāğat tād-dār-ı rāğıbān
mālik-i kilik-i kemāl u vāşık-ı ḳadr-i refi’
ārif-i fāzıl lebīb-i behre-i ehl-i lisān
5. tābiş-i şems-i sa’ādet tīg-ı ḡavvāş-ı şavāb
vādī-i iḥsān-ı nā-mā’dūd Dārāb-ı beyān
tarz-ı şî re **Şafîyā** bir tarḥ-ı nev şalduḳ yine
her kim okursa bu şî ri āferīn olsun aña

199.

Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün

Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. şararmış za’fdan nergisleri ol verd-i ḥandānuñ
açılmış iki nesrini şanasın bir gülistānuñ

6 vezin bozuk.

198. H: 143a. Dīvān’da yok.

Gazel-i Şafî Müselsel G.

5 5b vādī-i: bādi-i D.

6 6a şalduḳ: saldum D.

6b her kim okursa bu şî ri āferīn olsun aña: okıyan bu şî rümi olsun muşārün bil-beyān D.

“Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonunda Mil Yz A9855’ numarada kayıtlı olan ve derleme tarihi bilinmeyen mecmû’ada “Gazel-i Musanna’-ı Cenāb-ı Sāfi Efendi” başlığıyla yer alan manzume.” Ahmed Topal: “Deneyisel Yoluyla Müselsel Gazel”: *Erzincan Ünivesitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (ERZSOSDE): C 2, S. 2, Erzincan 2017, s. 171-172.

199. H: 143b.

Ferd.

200.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. kim bilür ey yüzi gül-günüm yine ne āl eyledün
tā-be-key beñzüm şarardup cismümi nāl eyledün

201.

Mef'ülü Fā 'ilātü Mefā 'ilü Fā 'ilün

Muzāri ' --. / --. / --. / --.

1. şol rütbe nāz èder ki niyāzı unutturur
fürkat-güzine sūz u güdāzı unutturur
feyz-i ḥaḳīkat 'ışk-ı mecāzı unutturur
āşüfte-ṭavra şīb ü firāzı unutturur
3. yārūñ nigāh-ı nāzı 'aceb dil-şikār olur
şāhīn-i çeşmi pençe-i bāzı unutturur
sevdā-yı zülfi şeb-be-seher dil-nişīn-iken
efkār-i vaşl-ı dūr u dirāzı unutturur
5. mānend-i muṭrib eglenemem her maḳāmda
kūy-ı nigār rāh-ı Ḥicāzı unutturur
zāhid kitāb-ı ḥüsnine baḳ mū-be-mū hele
ḥaṭṭ-ı gubārı gülşen-i rāzı unutturur
7. āgāz-ı āteşin-nevā-yı dilüm **Necīb**
rāmiş-gerān-ı nağme-ṭirāzı unutturur

202.

Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilün

Remel ..- / ..- / ..- / ..-

1. nev-bahār oldı gönül seyr ü temāşāda gerek
yine sebz oldı cihān her kişi şahrāda gerek
şāl-i zer-beft-ile zerrīn açılup sünbül ü gül
yāsemen süsen ü şebnem gibi āzāde gerek
3. serv ayağ üzre ṭurup burdı benefşe gerden
dédiler bir lebi mül dilber-i ra'nā da gerek

200. H: 143b.

Ferd.

201. H: 143b; **Necīb**: *Dīvān*: 13. G.

Ġazel-i Necīb.

2 2a ḥaḳīkat: ḥaḳīkī D.

3 3b şāhīn: şehbāz D.

4 4b efkār: fīkr D.

6 6b ḥaṭṭ-ı gubārı: ḥaṭṭ-ı 'izārı D.

202. H: 143b.

Ġazel-i Bahrī.

cām-ı zemzem- ile sākī lebini nuql ederek
nağme vü sâz-ı cihân-süzî-de âmâde gerek

5. ne gerekdür dēdi **Baḥrī** bu behişt-āsāda
dēdiler ki ne gerek bāde gerek bāde gerek

203.

Fe ‘ilātün Fe ‘ilātün Fe ‘ilātün Fe ‘ilün
Remel --- / --- / --- / --

1. ruḥ-ı rengīne perīṣān ola zülf-i siyehün
şafḥa-i rū-yi ebir-pūş olur ol demde mehün
eger ‘uşşākına ebrūları pür-çīn olsa
yağdurur kaṭre-i bārān gibi tīri nighühün
3. kākülüh bū-yi dīl-āvīzine ‘ālem medhūş
mest ēder ‘anber-i sārāyī daḥi ḥāk-i rehün
kadd-i dīl-cūy-ı dīl-ārāya nazar-efgen olan
terk ēder seyrini şimşād u semen serv-i sehün
5. şormazam kând-lebühnden öpmezem gerdenühni
kişi a ‘lāsını etmek gerek-imiş güneühün
yemm-i ‘irfān-ı suḥan **Baḥrī** şināverlik edüp
ḥāk-i-pāyine nişār etdi güher pādīşehühün

204.

Fe ‘ilātün Mefā ‘ilün Fe ‘ilün
Ḥafīf --- / .- / --

1. ḥāl-i Mecnūnı gūş edüp ey dīl
pend-iken saña ‘ibret almazsın
olma dīvāne bekle yār eşigin
ḥidmet eyle yabanda kalmazsın

205.

Fe ‘ilātün Fe ‘ilātün Fe ‘ilātün Fe ‘ilün
Remel --- / --- / --- / --

1. ne güzel dīl-keş olur sünbül-i zülf-i siyehün
ne yaman gāret-i hūş etmededür çeşm-i terüh
sürme-i şehir-i Şifāhāna ne minnet şimdi
tütüyā dīde-i ‘uşşāka yeter ḥāk-i rehün

203. H: 143b.
Ve Lehu [Baḥrī].

204. H: 144a; Nev’i-zāde ‘Aṭāyī: Dīvān:49. kıt’a.
Kıt’a.

1 1b aña: saña D.

205. H: 144a.
Gazel-i Midādī.

3. adr olurdu Şeb u r zı dil-i asret-keŐ m  n
h le-veş Őarsam-idi m y-ı miy n n o meh  n
nazar eyle ad-i m mt z-ı ser-efr zına gel
b gb n ismini y d eyleme h   serv-i seh  n
5. y ri rind ne **Mid d ** Őora g r la'inden
dil-i z ra bu sitemle ned r  y  g neh  n

206.

Mef   l n Mef   l n Mef   l n Mef   l n
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. der na n vek-i m jg n-ı dild r u ramıŐ ge miŐ
yine deŐ-i cef ya ceyŐ-i t t r u ramıŐ ge miŐ
neden bu g n e-i dil  r-ı  amla oldu pejm rde
meger kim g lŐen-i k yına a y r u ramıŐ ge miŐ
3. g r  n b  are  aŐ k ol h m -perv zu n ardınca
fi  n u z r-ile mur -ı k leng-v r u ramıŐ ge miŐ
periŐ n eylemiş z lf-i siy h n ol peri-r yu n
nes m-i  h-ı  uŐŐ k-ı dil-efg r u ramıŐ ge miŐ
5. bey b n-ı fel ketde g rince ays-ı n -Ő dı
o v d iden dil-i Őeyd  da n -  r u ramıŐ ge miŐ
Nec b  seyr-i  n  ft deg n  reh-g z rında
s v r olup semend-i n za ol y r u ramıŐ ge miŐ

207.

F   l t n F   l t n F   l t n F   l n
Remel-.- / -.- / -.- / -.-

1. r ze-i elm sdur her  tresi i er  arak
d 'im elden oma y k t  m ferri d r Őar b
biri  til birisi c n-perver-iken s kiy 
bir mid r  alemde h   t z- b-ile la'-i m z b

206. H: 144a; **Nec b **: *Div n*: 33. G.
Ve Lehu.

1 1b yine deŐ-i cef ya: ver  'n-nehre g y  D.

2 2a *D v n*'da yok.

3 *D v n*'da yok.

6 6a  ft deg n :  ft deg n n D.

207. H: 144b; **Nev'i-z de  A  y **: *D v n*: 48.  t' .

 t' .

2 2a biri  til birisi c nperver-iken s kiy : rind olan idr k ider anı ne l z m tecr be D.

2b bir mid r  alemde h   t z- b-ile la'-i m z b: kimse t z- b i er mi var iken la'-i m z b D.

208.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. sirişküm kıan aķar her dem bahār añıldıķda
 sürür dīvāne-veş zencīr[ini] dil yār añıldıķda
 felek şanma görinen dūd-ı āhum oldı peyveste
 dökilür hūn eşkümden firāk-ı yār añıldıķda
3. verür dil şerhasından neş'eyi encüm-i eflāke
 nişān-ı şerha-ı dil seb'a-i seyyār añıldıķda
 ser-i zülf-i nigār-āsā perīşān eyledün diller
 meded kııl serzeniş étme begüm aģyār añıldıķda
5. gül ü mül nāle bülbül yār hem-dem olsa gülşende
 hūtur eder dile la'l-i leb ü ruhsār añıldıķda
 nazīr olmaz kelām-ı Rāsih-i mu'ciz-deme **Bahri**
 żarūrī ser-fürü eylerler eş'ār añıldıķda

209.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. ğurre-i ğarrā-yı ebrūsı yéter yārün baña
 saña şimdi ey meh-i rüze ırakdan merhabā
 reşk-i İskender degül mi devrün ey mäh-ı şiyām
 oldı bir mīl üzre yüz āyine-i 'ālem-nümā
3. la'l-i rahşān-ile bir naħl-ı muraşsa' şandılar
 her menārı şu'le-i kandīl edince pür-żiyā
 yā meger bir gird-bād alup hazān evrākını
 rakş eder şeb-tā-seher menzil-gehi evc-i hevā
5. görünür yer yer müşebbek olmağın aħkerleri
 her mināre destine bir micmer almış güyiyā
 nesne geçmez şimdi hīç ansız boğazdan hāşılı
 şahid-i 'ide kıatı müştāk yārān-ı şafā

208. H: 144b.
Ġazel-i Bahri Fermāyed.

1 vezin bozuk.

6 vezin bozuk.

209. H: 144b; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 2.G.

Ġazelliyāt-ı 'Aṭāyī

1 1b ırakdan: ırakdur D.

2 2b yüz: üzreniñ D.

5 5b almış: olmış D.

7. ey ‘Aṭāyī buse-i la‘lin temennā eyledüm
nāz-ile aǧzum.mühürlidür dēdi ol dilrübā

210.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. cismümi ḥāk eyledüm ḥāk üzre cevlanuñ görüp
sīnemi çāk eyledüm çāk-i girībānuñ görüp
sāye gibi kendümi yēden yere çaldum hemān
pertev-i mihr-i ruḥuñ serv-i ḥirāmānuñ görüp
3. mest-i ‘ışkum ihtiyārum kalmadı kan aǧladum
sākīyā sāǧarda ‘aks-i la‘l-i ḥandānuñ görüp
eyledün dem-beste ‘arz ēdüp ruḥuñ mir’ātını
dem-be-dem āh ētmez oldum luṭf u iḥsānuñ görüp
5. derd-i ‘ışk-ile ‘Aṭāyī şöyle olduñ ḥaste-ḥāl
hep taǧıtduğ kendimüz ḥāl-i perīşānuñ görüp

211.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün
Remel .-. / .-. / .-. / .-

1. ‘ayb-bīn olsa n’ola zūlmet-i cehl içre kalan
pertev-i-şem‘-i kemālātuma ēdüp ḥasedi
cāy-ı rüşende olan zūlmete baksa göremez
şem‘ olan yērūñ ırakdan görünür nīk ü bedi

212.

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. libās ētdi civāne ‘īd olunca ‘aşık-ı şeydā
velī tenhāda ḥayli kesdi biçdi gūş ēdüp a‘dā
saña elbette yumşar akçe yūzi ıssıdur ey dil
zer-i pūr-tābı gün gibi görüp ol şem‘-i bezm-ārā
3. tutuşdı ḥārdan ḥavlīsi çeşmūñ nār-ı āhumdan
degül etrāf-ı dīdemde tūran müjgān-ı ḥūn-pala

210. H: 145a; Nev’i-zāde ‘Aṭāyī: *Dīvān*: 13. G.
Ve Lehu.

4 4b ētmez ol dem: itmezem D.

5 5a ḥaste-ḥāl: ḥasta-dil D.

5b ḥāl-i: zūlf-i D.

211. H: 145a; Nev’i-zāde ‘Aṭāyī: *Dīvān*: 47. Kıt‘a.
Kıt‘a.

212. H: 145a; Nev’i-zāde ‘Aṭāyī: *Dīvān*: 6. G.
Ve Lehu.

3 3a āhumdan: āhumla D.

ķırı bir g sterişd r c m-ı Cem mir' t-i  skender
ruķın seyr eyle ' lem bundadur ey d de-i b n 

5. felek s ķ si  oş geld n d y  c m-ı bel  şundı
'A   y  bezm-i d ny ya gelince bu dil-i r sv 

213.

F 'il t n F 'il t n F 'il t n F 'il n

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. ey g n l derd-i der nu n sırrını dild re a 
s ne i şad-p re kıl şemş r-i ğamla y re a 
bezm-i meyde t b-ı m lden g l g l olsun r y-i y r
baķ ruķına ķařr-ı c nu n revzenin g lz ra a 
3. d rr-i dend nu la 'arz  t z lf-i p r-  n  ba a
cevher n şarr fa g ster n fe i 'a  ara a 
derdi def' olsun okuyup  stine efs n  f r
g l kit bın ey şab  gel b lb l-i b m ra a 
5. t r-i b r n eyled k e ey 'A   y  g l gibi
n vek-i dild ra ķarřu s ne-i şad-p re a 

214.

F 'il t n F 'il t n F 'il t n F 'il n

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. ş ve-i reft r na  yk nmez ey serv-i b lend
sa a nisbet kebg-ider bir ķan ayaklı derdmend
t tmasun  hum  zer kıl ķa ma ey vahş  ğaz l
 alk   alk  d d-ı s ne oldu bir m şğ n kemend
3.  bda a ker s y nd rd m deg l g z merd mi
 tmek-i  n  aste  eşm  nden sen n def' -i gezend
deldi ge di s zen-i dil-d z  amze  bağrumı
  t rumdan ge medi amm  o z lf-i bend bend
5. ey 'A   y  p r kılan fikr-i lebiyle g n l mi
meclis-i r   niy ne eylemiş bir ş şe ķand

213. H: 145a; Nev'i-z de 'A   y : *D v n*: 21. G.
'A   y  Ferm y d.

2 2a olsun: oldu D.

5 5a t r-i b r n eyled k e ey 'A   y  g l gibi: ey 'A   y  t r-i b r n eyledik e g l gibi D.

214. H: 145a.; Nev'i-z de 'A   y : *D v n*: 25. G.
Ve Lehu.

2 2a vahş  ğaz l: ey serv-i b lend D.

215.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. nüş ederken zehr-i kahrı dürd-i derd ü miḥneti
dil götürmez ḥāşılı rıtl-ı girān-ı minneti

216.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün

Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. dökilmiş berg-i ezhār-ı dıraḥta kıl naẓar cūda
bahār eyyāmı geçdi şimdi bāḡuñ yelkeni şuda

217.

Mef'ülü Fā 'ilātün Mef'ülü Fā 'ilātün

Muzāri ' --. / --. / --. / --.

1. bīmār gözlerüñden erişdi cāna āfet
şimden gerü efendi sen sağ u ben selāmet
mānend-i āb u āteş bī-şabr u bī-sükünem
çeşmümde āb-ı ḥasret göñlümde nār-ı fūrket
3. devr-i felek beni bir meh-pāreden ayırdı
ḳaddüm hilāle döndi dāl etti bār-ı miḥnet
dilber vedā' ederken n'ola ḥelālleşirse
zīrā bilür ḳomaz sağ 'uşşāḳı derd-i ḥasret
5. necm-i sirişk-i demdür olsa 'Aṭāyī zāhir
gitdi ṭolandı gözden ol āfitāb-ı ṭal'et

218.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. ābı çok çekdi çevürdi bāḡda ṭulāblar
var ise aralıḡa dil şoḳdılar mīz-āblar
pāyiñe şu ḳuymaḡa ey serv lāyık olmaya
taş-ı sīm olsa kefinde cūlaruñ gird-āblar

215. H: 145b; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 246. G./1.
Ferd.

216. H: 145b; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 201. G./1.
Ferd.

1 1b geçdi: geldi D.

217. H: 145b; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 15. G.
Ve Lehu.

2 2b çeşmümde: cismümde D.

3 3b dāl etti bār-ı miḥnet: düşdi dile ḥarāret D.

218. H: 145b; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 43. G.
Ve Lehu.

1 1a ābı ṭulāblar: anı dūlāblar D.

1b aralıḡa: araya D.

3. t̄ab-ı ‘ıřkuñ s̄inem üzre eski d̄ağı t̄azeler
genc-i ř̄ah-ı ‘ışk iün ḡüyā ki altun t̄ablar
koymasa şeb-nem peyāmın ḡuşına bād-ı řabā
‘andelībe yüz yumazlardı gül-i s̄ir-āblar
5. zevraķ-ı baħr-ı melāħatd̄ur ‘Aṭāyī ķařları
iki z̄ulfi r̄ismān-ile iki ķullāblar

219.

Fā ‘ilātün Fā ‘ilātün Fā ‘ilātün Fā ‘ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. s̄ofī-i zerrāķdan ř̄urīde-dil dermān umar
gör ne ġāfild̄ur bu kim řeyṭāndan īmān umar
ḥaṭ belürdi cān ümīd eyler belā vü derd̄üñi
mīz-bān aḥřāma ķarřu ḡuyiyā miħmān umar
3. d̄ağ-ı surḥum ġösterüp luṭfuñ recā ėtsem n’ola
bir ġedā kim řāha ġül ‘arz eyleye iḥsān umar
yār gelmezse ȳerine cānumuz gelmez bizüm
dil ümīd eyler zamān-ı vaşl-ı yāri cān umar
5. iḥtiyāri yok ser-i kūy-ı muġāna varmada
mest-i r̄üsvādur ‘Aṭāyī himmet-i p̄irān umar

220.

Fā ‘ilātün Fā ‘ilātün Fā ‘ilātün Fā ‘ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. bir ġüzel ġördük bugün ol deñlü dilber ġörmedük
bir miyānı var anuñ ‘ālemde ġözler ġörmedük

221.

Fā ‘ilātün Fā ‘ilātün Fā ‘ilātün Fā ‘ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. olmişam řeydāsı ġeri s̄ünb̄ülü sevdāsınuñ
ol ṭabīb-i cān mizācın bilmedi řeydāsınuñ

3 3a d̄ağı: daġum D.

219. H: 146a; Nev’i-zāde ‘Aṭāyī: *Dīvān*: 41. G.
Ve Lehu.

5 5b himmet-i p̄irān: himmet-i merdān D.

220. H: 146a.

Ferd.

221. H: 146a.

Ferd.

222.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. érmedi yāre sirişk-i çeşm-i bīnādan haber
gerçi sür'atle varur dērlerdi deryādan haber
gūş tutsaň 'ālem-i bālā peyāmın diñleseñ
zāhidā vërsem saña ol kıdd-i bālādan haber
3. bülbul-i şūrīdeye gül-berg-ile mektüb uçur
var ise ey bād-ı gülşen verd-i ra'nādan haber
bī-haberdür daħi dünyādan o tıfl-ı nev-resüm
diñlemez gelse eger 'uşşāk-ı şeydādan haber
5. bezm-i yārün vaşfını étmeñ 'Aṭāyīden su'āl
mümkin olur mı alınmaķ mest-i rüsvādan haber

223.

Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilün

Remel ..- / ..- / ..- / ..-

1. şanmañuz kim görünür āh edicek şu'le-i nār
dehenümden ederin dilbere 'arz-ı dīnār
rūyuñı seyr edicek gitdi dil-i zār elden
'ışķ elinden güzelim hāşılı kıldum bīzār
3. üzerine düşicek silsile-i zülf-i siyāh
oldı Zincīrlıkuyı çāh-ı zenaḥdān-ı nigār
olsa 'uşşāk n'ola tālīb-i kırtāsiyye
kesdürür aķçeyi kāğıddan o şūḥ-ı mekkār
5. ey 'Aṭāyī yine derd-i serimüz olmışdur
nice kez çekdüñ egerçi mey-i nāb-ile ḥumār

224.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün

Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. beni bīmār ederse gözlerüñ maḥmürdür dērler
şafā vërse lebüñ mest-i mey-i engürdür dērler

222. H: 146a; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 45. G.
Ve Lehu.

2 2b kıdd-i: serv-i D.

223. H: 146b; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 50. G.
Ve Lehu.

1 1b ederin: iderem D.

2 2a rūyuñı edicek: rūyuñ eyleyeli D.

5 5a serimüz: serümüz D.

224. H: 146b; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 54. G.
Ve Lehu.

- ne māhiyyetsin eyā çeşm-i ‘uşşāka görünmezsın
anuñ-çündür kimi perrī kimisi hūrdur dërler
3. temennā-yı vişāl eylerse ‘aşık aña incinme
efendi mest-i rüsvānuñ sözi ma ‘zūrdur dërler
fetīl-i dāğı yaksañ sīneñ üzre bāde şevkiyle
yağar hürşīde karşı penbeyi billūrdur dërler
5. erişem dërseñ ey dil yorgala sen de biraz terle
o yārūñ menzil-i vaşlı be-ğāyet dūrdur dërler
‘Aṭāyī gam degül halk-ı cihān gönlūñ yıkarlarsa
bī-ḥamdillāh hele erbāb-ı dil ma ‘mūrdur dërler

225.

Fe ‘ilātūn Fe ‘ilātūn Fe ‘ilātūn Fe ‘ilūn

Remel .--- / .--- / .--- / .-

1. şeb-i hicrān-ı nigāruñ dēme kim gündüzi yok
ey göñül bir kara gündür hele āğı yüzi yok

226.

Mefā ‘ilūn Mefā ‘ilūn Mefā ‘ilūn Mefā ‘ilūn

Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. cihānda başıma gün toğmadı bir mäh-pārem yok
ziyāde ṭālī ‘üm bed yıldızum düşkün sitārem yok

227.

Mefūlü Mefā ‘ilū Mefā ‘ilū Fe ‘ulūn

Remel --. / --. / --. / --

1. zer ḥarc eder ol kim ğarażı būs-ı lebidür
şeftālūsi ol ḳadd-i nihālūñ zehebīdür
iḥsānına her biri vērürdi dil ü cānı
‘aşıklarınını öldüren ammā ğāzebidür
3. bu şeş-der-i ‘ālemde dilā bir pula degmez
yārān-ile şunlar ki ḳonuşmaz çelebīdür
bilmem nice mest etdi beni bāde-i la ‘li
bir ḳatre ter ü tāze şarāb-ı ‘inebīdür

2 2a Dīvān’da yok.

225. H: 146b.

Beyit.

226. H: 146b.

Beyit.

227. H: 146b; Nev’i-zāde ‘Aṭāyī: Dīvān: 60. G.

Ve Lehu.

5. ol yāre eden hālūmi i 'lām 'Aṭāyī
āh-ı seherī sūz-i dil-i nīm-şebidür

228.

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün
Muzāri' --. / -.-. / .--. / -.-

1. bī-çāre dil ki bār-ı ğam-ı ebruvān çeker
bir pehlevān gibi şağa şola kemān çeker
gūyā çeküp gider gülini hārdan cūdā
'āşık kaçan raķībūñ elinden civān çeker
3. ol şeh-süvār ğayrıları çignedür dirīĝ
görseydi ben fütādeyi nā-geh 'inān çeker
şabr u karār tütüdi yanup dilde nār-ı 'ışık
hicrān şebinde şanma ki 'āşık duĝān çeker
5. sultān-ı milket-i suhenem dērse ger 'adū
anuñ 'Aṭāyī üstine tīĝ-ı zebān çeker

229.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
Remel -.-. / -.-. / -.-. / -.-

1. ğamze kāfir tırrası zünnār şeklin gösterür
çeşmi cādūdur saçından mār şeklin gösterür
rūy-ı yāri gösterür destinde tīĝ-ı āb-dār
cūydur gūyā gül-i gülzār şeklin gösterür
3. sīnemūñ her gūşesinde cılve-gerdür 'aks-i dōst
dāĝ-ı dil āyīnedür dildār şeklin gösterür
sīmyāgerdür felek bu köhne gülşende saña
yıl da bir kez naĥl-ı pür-ezhār şeklin gösterür
5. noĝta-i encüm 'Aṭāyī taht-ı eflākde
'āşık-ı bī-çāreye idbār şeklin gösterür

5 5a i 'lām: i 'lān D.

5b seheri: seher ü D.

228. H: 146b; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 63. G.
Ve Lehu.

1 1a ebruvān: erguvān D.

1b şola şağa: şağa şola D. *Dīvān*'daki şekli kullanıldı.

5 *Dīvān*'da yok.

229. H: 147a; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 69. G.
Ve Lehu.

1 1a tırrası: tırrası D.

230.

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün
Muzāri' --. / -. / .-. / -.-

1. zahm urdı sīneme yine biñ yèrde bir melek
kūṭb-ı murādum üstine devr eyledi felek

231.

Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün
Hezec .--- / .--- / .--

1. cemālūñ ka'besin ey yār gördük
şafā kesb eyledük dīdār gördük

232.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. sīnem üzre çāklerden āteş-i sūzān çıkar
hākdan gūyā ki yèr yèr lāle-i nu'mān çıkar
çeşm-i pūr-hūn rāz-ı 'ışkı hālka fāş ètdi deyü
kırpügüm çep-rāstlar urduçça andan kan çıkar
3. girmesün cānā 'adū efsāne ile koynuña
'āşık-ı şādık geçer ammā şakın yalan çıkar
küşt-gīr-i 'ışk-ı dilberle çıkışmaz kimse hīç
gerçi kim meydānına biñ Rüstem-i destān çıkar
5. nazmum āfākı tutar dèrdüñ sözüñ çıkamaz mı gör
ey 'Aṭāyī sen hele tertīb èdüp dīvān çıkar

233.

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün
Muzāri' --. / -. / .-. / -.-

1. za'f-ile yine hālķalanup oldı müşg-bār
dèrsem 'aceb mi çeşm-tere Hālķalu Bıñār
gör luṭfını ki ğamzesi kan ètdigin görüp
dāmānı-ile örtünür ol zül-f-i müşg-bār

230. H: 147a.

Ferd.

231. H: 147a.

Ferd.

232. H: 147a; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 71. G.

Ve Lehu.

3 3a cānā: cāna D.

233. H: 147b; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 68. G.

Ve Lehu.

1 *Dīvān*'da yok.

2 2a ètdigin: itdügin D.

2b zül-f-i: ğīsū-yı D.

3. şanur ki 'aksi düşdi aña tār-ı zülfinüñ
mir'āt-ı dilde görse o meh şekl-i inkisār
vaşf eyledüm rakıbe ser-i kūy-ı dilberi
gördüm ki öteden beri geldi o nā-be-kār
5. şu kuyma āteş-i meye ey pīr-i meykede
bana gerekmez ancılayın la'l-i ābdār
aldı 'Aṭāyī' aqlumızı ḥaṭṭ-ı 'ārızı
bī-hūş eder saçılşa kaçan āteşe gubār

234.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. ey ruḥ-ı dilber gönüller şayd eder ālün senün
şöyle nāzüksin ki gelmez vaşfa ef'ālün senün

235.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec .- / .- / .- / .-

1. dem-ā-dem başdığım taş u içüm pūr-derd akar yaşum
ṭabībüm yüzüme bakmaz katı yaşdukdadır başum

236.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. sīm-i eşküm gördüğince ḥandeler eyler nigār
yine bizden ḥarcanur ṭurmaz o şūḥ-ı şīvekār
gūyiyā dil-tıflınuñ başında etmek pāreler
zaḥm-ı sīnem üzre ḫurş-ı dāğumı çāk itse yār
3. ḥaṭ degül şāhīn-i zūlfı eyleyince zīr-bāl
peççedür kim beyza-i ğabğabdan oldı aşikār
ağzuma alsam yine yāḫūt-ı rūmmānī gibi
teşneyi sīr-āb eder cānā o la'l-i ābdār

3 3a 'aksi düşdi aña tār-ı zülfinün: saçlarından aña düşdi 'aks-i nār D.
3b mir'āt-ı dilde görse o meh şekl-i inkisār: görse o şūḥ āyine-i dilde inkisār D.

234. H: 147b.
Ferd.

235. H: 147b.
Ferd.

236. H: 147b; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 79. G.
Ve Lehu.

1 1a ḥandeler: ḥande ol D.
1b şūḥ-ı: güzelim D.

2 2a dil-tıflınuñ: tıfl-ı dilün D.

3 Bu beyit *Dīvān*'ın 80. G./3.B.'e aittir.

4 4a yine: eger D.
4b Teşneyi sīr-āb eder cānā: eyleye ben teşneyi sīr-āb D.

5. ey 'Aṭāyī' ākıbet kımaz alur cān nağdını
bāzī-i 'ıřķ oldu gūyā ol kıamer-ruħla kıumār

237.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. ol 'izār-ı pākde olmak neden ĥaṭṭ-ı ğubār
nev-civānum ābda naķş olmaz-iken ber-karār
geldi başdı ĥaṭṭ-ı ruħsāruñ o şaçma beñleri
dānelerden zāhir oldu 'ākıbet bir sebzezār
3. beñzedürdüm ruħda ĥaṭṭa zīr-i zülfüñde ruħa
sebze ğulden lāle sünbülde olaydı āřıkār
nüşha-i mihr ü maħabbetdür ki kıonmış āteře
gūyiyā ruħsār-ı āl üzre o ĥaṭṭ-ı müřg-bār
5. şaşha-ı ruħsārdan n'ola kıazıtısa ol perī
ey 'Aṭāyī neylesün yañlıřdur ol ĥaṭṭ-ı 'izār

238.

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün
Remel .-. / .-. / .-. / .-

1. nev-bahār oldu ğüzeller yine seyrāne çıkār
tonanup ğül gibi her biri ğülistāne çıkār
ĥūblar bādeye meyl eyledi nev-rüz erişüp
yine řoĥbet ğöresin 'āřık-ı nālāne çıkār
3. yaķalar çāki iner lāle-şıfat dāmāne
ğulğul-ı bezm-i řafā ğünbed-i ğerdāne çıkār
'ıřķuñ āvāreleri řevķ-ile mānend-i ĥabāb
baş ğöstermez-iken her biri meydāne çıkār
5. 'aklum aldı deyü 'uřřāk řikāyetler eder
ķorķarın bu dil-i řeydā daĥi dīvāne çıkār
bezm-i meyde dökilür sīm-i sirişk-i 'uřřāk
sen de ey dīde-i ğam-dīde ĥarīfāne çıkār
7. eyleseñ rāh-ı maħabbetde ne deñlü tek ü pū
ey 'Aṭāyī ötesi vādī-i hicrāne çıkār

237. H: 147b; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 80. G.
Ve Lehu.

2 2b 'ākıbet: gūyiyā D.

3 *Dīvān*'da yok.

238. H: 148a; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 86. G.
Ve Lehu.

1 1b ğül gibi her biri: her biri ğül gibi D.

239.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. her gece bir cāyı rüşen eylemekdür niyyetün
meh gibi hercāyisin bildük senün māhiyyetün
gün yüzün her kim ki gördi aldı anı hayretün
kimse ey māhum kemāhī bilmedi māhiyyetün

240.

Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilün

Remel .- / .- / .- / .-

1. nā-mülāyim güzelün seyrine kā'il degülüz
kara gözine kara kaşına mā'il degülüz
karşusunda boyun egsek n'ola çevgān mişāl
mīve-i naḥl-ı ser-efrāzına mā'il degülüz
3. ruḥuñı pertev-i ḥurşiddin a'lā bilürüz
ḥüsn-i bākī dilerüz ṭālib-i zā'il degülüz
maḥrem-i bezm-i fenāyuz dil ü cāndan geçdük
ḥarem-i şoḥbete muḥtāc-ı vesā'il degülüz
5. ey 'Aṭāyī nice fāş olmaya esrār-ı derün
dildeki şu'le-i dāğ-ı ğama ḥā'il degülüz

241.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün

Hezec .- / .- / .- / .-

1. şunar dilber baña cām-ı meyün keyfiyyetin bilmez
ṭabībüm ḥasteye şerbet vērür ḥāsiyyetin bilmez
çeker ağıāre gāhī pīş-keş pehlū-yı sīmīnin
dirīğ ol Yūsuf-ı Mısr-ı melāḥat kıymetin bilmez
3. te'accüb eylemeñ cevır etse dilber tıfl-ı nev-resdür
daḥi mihr-i vefānuñ ol perī māhiyyetin bilmez

239. H: 148a.

Kıṭ'a.

240. H: 148a; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 101. G.

Ve Lehu.

1 2a mişāl: gibiyüz D.

2b mā'i: nā'il D.

5 5b dāğ-ı: nār-ı D.

241. H: 148b; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 102. G.

Ve Lehu.

1 1a cām-ı meyün: cām-ı ğamı D.

3 3b mihr-i: mihr ü D.

3a nev-resdür: mihr ü nev-resid D.

bu meclis içre yārān birbirinden bī-ḥaberlerdür
lebūñ mesti ḥaṭuñ ser-geştesinūñ ḥayretin bilmez

5. ‘Aṭāyī şerbet-i dārū’ ş-şifā-yı luṭf u iḥsāmı
vèrenler ‘illetin şormaz alanlar ḥikmetin bilmez

242.

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün
Muzāri‘ --. / -.-. / .--. / -.-

1. vèrsün sükün nār-ı dil-i bī-ḫarārıma
toprak şaçup eliyle o dilber mezārıma

243.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün
Remel .-- / .-- / .-- / --

1. bağrumuñ başını gel tāzeleyüp eyle ḫarār
bir ser-i kārda ol sen daḥi ey tīr-i nigār

244.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. cān vèrüp oldum ğam-ı zülf ü zenaḥdāndan ḥalāş
deynini vèren olur zencīr ü zindāndan ḥalāş
ġarḫ olam gibi hevā-yı ‘ışk-ile göz yaşına
müşkil olur rüzigār olınca ‘ummāndan ḥalāş
3. dāğ-ı sīne māni‘ olmaz ğamze-i dil-düzına
gül siper tutsa olur mı tīr-i bārāndan ḥalāş
kim bilür şeyṭān ḫazāsıdur tokına nā-gehān
olmağa sa‘y eyle seng-i ṭa‘n-ı nādāndan ḥalāş
5. ey ‘Aṭāyī cāna geçdi ṭa‘n-ı düşmen cevri-dōst
ḥiç ne bundan emīn olduk ne ḥod andan ḥalāş

242. H: 148b.

Ferd.

243. H: 148b.

Ferd.

244. H: 148b; Nev’i-zāde ‘Aṭāyī: Dīvān: 114. G.

. Ve Lehu.

3 Dīvān’da yok.

245.

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün
Muzāri' --. / -. / .-. / .-. / -.-

1. hüsñüñ ziyāde etse n'ola müşg-bār haṭ
 vèrdi cemāle şöhreti cānā ğubār haṭ
 sultān-ı 'ışk tezkiresin vèrdi 'ākibet
 dirlik kıomadı bendeñe ey şehriyār haṭ
3. ol hüsñ-i haṭla kıṭ'a-i yāķūtdur lebüñ
 ya mihr-i la'ldür kim ède āşikār haṭ
 vèrse şifā lebüñ n'ola dil-ħaste-i ğama
 yazdı kadeḥ du'āsın aña ey nigār haṭ
5. mir'āt-ı cānı tutsa'aceb mi ğubār-ı ğam
 ğördüm 'Aṭāyī' arız-ı dilberde var haṭ

246.

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. o şūḥ-ı pür-cefā eyler dil-i zāra sitemden ħaz
 anuñ-çün gösterür dā'im benüm cānum elemnden ħaz
 èder şehd-i lebüñden ayru dil zenbūr-veş zārī
 dirīgā almaduķ ğitdi o yār-ı ğonçe-femden ħaz
3. cemālün seyr eden āyīne-i İskendere bakmaz
 şarāb-ı la'lüñi nüş eden ètmez cām-ı Cemden ħaz
 ğubār-ı ğamla ħayrān olup eyler ħāline ħande
 kişi hıç ède mi bu ħān-kāh-ı derd ü ğamdan ħaz
5. peyām-ı yār-ile dem-beste-iken şād olur göñlüm
 'Aṭāyī eylemez mi ğonçe bād-ı şubḥ-demden ħaz

245. H: 148b; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*:116. G.
Ve Lehu.

1 1b cānā: cāna D.

2 2a sultān-ı 'ışk tezkiresin vèrdi 'ākibet: āḥir çıkardı tezkiremüz virdi bī-ġunāh D.

246. H: 149a; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*:117. G.
Ve Lehu.

1 1b anuñ-çün: anuñla D.

3 3b Şarāb-ı la'lüñi nüş eden ètmez: lebüñ zevķin tıyanlar eylemezler D.

4 4b kişi hıç ède mi: kişi şanmañ ider D.

5 5a peyām-ı yār: peryām-ı vaşl D.

247.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. perī-rūlar müsahhar bezm-i ünsi bī-tekellüfdür
 o şeyh-i bī-riyā hālī degül şāhib-taşarrufdur

248.

Mefülü Mefā 'ilü Mefā 'ilü Fe 'ülün
Hezec --. / --. / --. / --.

- 1.. hatı geleli kendümi ibrāma düşürdüm
 o şüh ile bāzārımı aḥşama düşürdüm

249.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. çokdan eylerdük şafā-yı bezm-i şahbādan ferāğ
 mümkün olsa şöḥbet-i maḥbūb-ı zībādan ferāğ
 manşib-ı 'ālī hevāsından geçürdüm gönlümü
 ḥātıra gelmez velī ol ḳadd-i bālādan ferāğ
3. ağırı altun deger ḥaḳḳā ki ol Yūsuf-cemāl
 eylesem 'ışkıyla anuñ n'ola dünyādan ferāğ
 dām-ı zülf-i yāre düşdi şimdi kendin alamaz
 'ömri oldukça göñül étmez bu sevdādan ferāğ
5. 'ışk-ı dilberden 'Aṭāyī vāz gelmez gönlümüz
 bülbül-i şeydā eder mi verd-i ra'nādan ferāğ

250.

Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilün
Remel .-- / .-- / .-- / .-

1. dilberüñ ḡamzesi ḥünī gözi mestāne gerek
 kendi naḳşı güzel ü cünbişi merdāne gerek
 göz ucıyla gece meclisde nice nāz u niyāz
 iltifātı ḳulına ḥaşılı rindāne gerek

247. H: 149a.

Ferd.

248. H: 149a.

Ferd.

249. H: 149a; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 119. G.

Ve Lehu.

1 1a eylerdün: eylerdüm D.

2 2a geçürdüm: geçirdüm D.

250. H: 149a; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 128. G.

Ve Lehu.

2 *Dīvān*'da yok.

3. hāne-perverleri o hūr-ı cinān ise daı
yār dūnyāda hemān ūh u levendāne gerek
- bezm-i meyde gūzelūn em ‘-i cemālūn olanup
‘āı-ı sūhte-dil hıdmete pervāne gerek
5. āl-ile ‘alın alur dil vèren üftādelerūn
meyl èden yāre ‘Aāyī gibi dīvāne gerek

251.

Fā ‘ilātūn Fā ‘ilātūn Fā ‘ilātūn Fā ‘ilūn
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. ‘ıı-ı pākūndūr dil-i ‘uā-ı eydādan ara
rūhdur tenden ferahdur cām-ı ahbādan ara
- vaf-ı hūsnūndūr senūn erh-i cūnūnumdur benüm
ıa-ı pūr-ıe-i Mecnūn u Leylādan ara
3. hıdmet-i hāk-i derūn dīdār-ı pākūndūr senūn
pādiāhum ‘āıa dūnyā vū ‘ubādan ara
- dinlemez ekvā bilürsin ol eh-i ilīm-i nāz
yā nedür ayār-ile ey dil bu avādan ara
5. sīnedür ‘ālemde maūd ol nihāl-i tāzeden
ey ‘Aāyī unki berdür nahl-i bālādan ara

252.

Mefūlū Mefā ‘ilū Mefā ‘ilū Fe ‘ulūn
Hezec --. / --. / --. / --.

1. gūl ruhlarını öpmege vèrmez dèdilerdi
bi nāz-ile ol one-dehānum gūli vèrdi

253.

Mefā ‘ilūn Fe ‘ilātūn Mefā ‘ilūn Fe ‘ilūn
Müctes .-. / ..- / .-. / ..-

1. dehānı olduı ā’ib miyānı nā-peydā
ne buldu ayrılamazsın sen ey dil-i eydā

3 3a hāne-perverleri o: hāne-perver olıca D.
3b yār dūnyāda hemān ūh u: hi orinmez özūme yār: D.

4 Dīvān’da yok.

5 Dīvān’da yok.

251. H: 149b; Nev’i-zāde ‘Aāyī: *Dīvān*: 115. G.
Balıksız.

1 1b Dīvān’da yok.

3 3b ‘āıa: ‘ıına D.

5 Dīvān’da yok.

252. H: 149b.
Ferd.

253. H: 149b.
Ferd.

254.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. 'īd-i vaşl-ile dil-i ğam-gīnūmi şād eyleseñ
ey mu'allim luṭf ēdüp ol servi āzād eyleseñ
ka'be yapmakdur göñül yapmak bilürsin dōstum
ḥayra girseñ ḥāṭır-ı vīrānı ābād eyleseñ
3. gird-bād-āsā şafādan rakş ururdu ḥaşre dek
ḥāk-i cismi ger ser-i kūyuñda berbād eyleseñ
ağzı dadın vērseñ ağıyāra cevāb-ı telḥ-ile
pādişāh-ı mülk-i ḥüsn olduñ ne var dād eyleseñ
5. ey 'Aṭāyī evc-i istiğnādadur ol mest-i nāz
gūşına girmez eger biñ kerre feryād eyleseñ

255.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. var-ise dergāh-ı şāha dāda geldüñ ey göñül
cevr-i devri yād ēdüp feryāda geldüñ ey göñül
bār-ı minnetle şakın nā-dāna kılma ser-fürū
sen bu bāğa serv-veş āzāde geldüñ ey göñül
3. köhne şakfindan geçer yağdukça bārān-ı belā
añlatılmaz bir ḥarāb-ābāda geldüñ ey göñül
çekmeseñ şimdi n'ola rıṭl-ı girān-ı guşsayı
bezm-i dehre mest-i cām-ı bāde geldüñ ey göñül
5. ḳalb-i vīrān-ı 'Aṭāyī-veş gubār eksük degül
āh kim bir ḳaşr-ı bī-bünyāda geldüñ ey göñül

256.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. ḳāk ḳāk tīg-i ğam-ı bī-çāre olduñ ey göñül
dökme āb-ı eşküñi pür-yāre olduñ ey göñül

254. H: 149b; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 129 G.

1 1a ğam-gīnūmi: maḥzūnumı D.

3 3a ururdu: urup D.

4 4b ḥüsn oldun: behcetsin D.

255. H: 150a; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 137. G.

Ve Lehu.

3 3b añlatılmaz bir: yok ḥuzūrı bir D.

4 4a çekmeseñ şimdi: dehr n'ola D.

5 5b āh kim: pür-keder D.

256. H: 150a; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 139. G.

- nice bulduñ seng-dil hūbāna düşmüşken halās
ben şanurdum ki seni biñ pāre olduñ ey gönül
3. bī-ķarār êtdüñ beni hercāyilerle yār olup
sen dañi benden beter āvāre olduñ ey gönül
- çarḥ bir sille urınca gözlerüñden od çıkar
tutalum āhen ya seng-i hāre olduñ ey gönül
5. cām-ı ğamla ‘āķibet gördüñ ‘Aṭāyī oldu mest
sen de bu ğamdan varup bī-çāre olduñ ey gönül

257.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün
Remel --- / --- / --- / --

1. ḥaķ seni êtmiş-iken çeşme-yi iḥsān ü kerem
ne revādur ben olam teşne-i şahrā-yı elem

258.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün
Remel --- / --- / --- / --

1. çün bilürsin ki yaķar āteş-i ğam cān u teni
ne var ey kām-ı kerem sen de çerāğ eyle beni

259.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. dest-i sāķīden ki cām-ı pūr-şafā eksük degül
turfā gülbündür güli şayf u şitā eksük degül
- serde ‘ışķ olsa hevālanmakdadür zaḥm-ı derün
‘āşık-ı zāruñ başından bir hevā eksük degül
3. şaḥne-i bāzār-ı miḥnet eksügüm tutmaz benüm
sīnem üzre ķurş-ı dāğum dā’imā eksük degül
- ḥüsnüñe mağrūr olup sen arturursın ‘āşıkı
baña da çok sevdigüm bir meh-liķā eksük degül
5. ey ‘Aṭāyī muttaşıl gelmekde cāna derd ü ğam
ḥānemüzden hīç yārān-ı şafā eksük degül

Ve Lehu.
2 2a bulduñ: olduñ D.
257. H: 150a.
Müfred.
258. H: 150a.
Müfred.
259. H: 150a; Nev’i-zāde ‘Aṭāyī: *Dīvān*: 136. G.
Ve Lehu.

260.

Mefā 'ilün Fe 'ilātün / Mefā 'ilün Fe 'ilün
Müctes .-.- / ..-- / .-.- / ..-

1. vişāl için şunar ol yāre her fütāde ğazel
dürüg-ı maşlahat-āmīz olur arada ğazel
o gül-ruḥa yūri aḥvālī açıcak söyle
düşerse fırsat eger [oḡu] bir küşāde ğazel
3. 'izārı vaşfını yazdukda ḥaṭṭını yād ēt
o yār-ı ehl-i dile 'arza kılma sāde ğazel
şaḥuñ hevāsı-ile düşdi özge sevdāya
şu deñlü bağladılar yine ol hevāda ğazel
5. vērür qarār dil-i bī-sükūna ġāyetde
'Aṭāyī şī'ri gibi bir qarār-dāde ğazel

261.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. bāde-i bezm-i maḥabbetden olup mestāne dil
düşdi rāh-ı 'ışkda bir ḥüsrev-i ḥübāna dil
cezbe-i 'ışk-ile meyl édüp zebānın emdürür
dilirübā daḥi vērürmiş 'aşık-ı nālāna dil
3. gördiler dünyāya ḥüsn-ile ne ġavġā şalduġın
vêrdiler meh-pāreler ol ḥüsrev-i ḥübāna dil
cismümi pīrāhen-āsā ref' ēderdüm ortadan
olsa la 'l-i rūḥ-baḥşuñla eger cān cāna dil
5. ger zebānum mest édüp ġam cāmı şarmaşdurmasa
ey 'Aṭāyī öğredürdüm bülbul-i nālāna dil

262.

Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilün
Remel .-.- / ..-- / ..-- / ..-

1. keremüñle dil-i düşmen yakıcı serversin
bir kerem issi mürüvvetli dil-āver ersin

260. H: 150a; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: Dīvān:141. G.

Ve Lehu.

3 3a yazdukda: yazdukça D.

4 4a Dīvān'da yok.

261. H: 150b; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: Dīvān:142. G.

Ve Lehu.

2 2b Dīvān'da yok.

3 3a dünyāya ḥüsn-ile: ḥüsn ile dünyāya D.

4 4b baḥşuñla: baḥş ile D.

262. H: 150b.

Müfred.

263.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Remel --- / --- / --- / --

1. bakma nādān-ı keder-meşrebe kıl ehle nazar
ehl kim ola nevāzende-i kânün-ı beşer

264.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Remel --- / --- / --- / --

1. rüz-ı ‘îd êrdi yine oldı meh-i rûze temām
geceyi gündüze kıtup edelim ‘ayş-ı müdām
getür ey pîr-i muğān cām-ı şafā-encāmı
bize ansız nice gündür ki şafā oldı harām
3. merhabā eyleyelüm tolu içilsün yāre
ğurre-i ‘îd degül mi dil-i āvāreye cām
sākıyā nakd-i dili aña görümlük vèrelüm
vaḳti geldi alalum duḡter-i rezden yine kām
5. mülk-i nazm içre bu gün sikkeyi mermerde kızup
kıyalum şafḡa-i ‘ālemde ‘Aṭāyî bir nām

265.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Remel --- / --- / --- / --

1. her maḡāmı nice bir geşt ü güzār eyleyelüm
varalum menzil-i maḡşūda kıarār eyleyelüm
uralum tîr-i nazar cezbe kemendin atalum
düşürüp bir gözi āhūyı şikār eyleyelüm
3. derd-i ser vèrdi seḡer bāde-i hecr-i cānān
mey-i la‘liyle yine def‘-i ḡumār eyleyelüm
sākıyā şun kıadeḡi mest-i ser-endaz olalum
nām u neng adını yād étmege ‘ār eyleyelüm
5. ey ‘Aṭāyî varalum meykedeye ‘işret içün
mutṡrib-i bezm-ile bir kıavl-i kıarār eyleyelüm

263. H: 150b.

Ferd.

264. H: 150b; Nev’i-zāde ‘Aṭāyî: *Dīvān*: 144. G.

Ve Lehu.

1 1a oldı: irdi D. *Dīvān*’daki şekli kullanıldı.

5 5b bir : eyü D.

265. H: 151a; Nev’i-zāde ‘Aṭāyî: *Dīvān*: 148. G.

Ve Lehu.

2 2a uralum: varalum D.

5 5b kıavl-i kıarār: kıavl ü kıarār D.

266.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Remel --- / --- / --- / --

1. ğademin öpmek-içün qaddimüzi lām edelüm
el vère kim bile şāyed hele iqdām edelüm

şavm-ı hicrān nice bir dilberi da‘vet kılalum
gelüñüz cem‘ olalum bir yère bayram edelüm
3. yaqdı dil mülkini cān naqdini talan etdi
ğamzesi etdüğini ol şehe iqdām edelüm

yumşamaz sūz-i dili görüp o şem‘-i enver
çünki rām edemedük nice bir ibrām edelüm
5. her ne kim derse seg-i kūyınıñ öñünce kaçup
kendimüzden uluya ‘izzet ü ikrām edelüm

dāne yok şayd ola mı hīç o hümā-pervāzum
tutalum rişte-i cāndan aña biz dām edelüm
7. ey ‘Aṭāyī mey-i la‘liyle olup rüsvāyī
nice bir kendümüzi yok yere bed-nām edelüm

267.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Remel --- / --- / --- / --

1. ‘acabā ben ne günāh etdüm ola rüz-ı ezel
hācetüm böyle qazā etdi hudā ‘azze ve cell

268.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Remel --- / --- / --- / --

1. ol lebi gonçe çün arturdu dil-āzārlığı
tırma bülbül gibi kı l sen de dilā zārlığı

266. H: 151a; Nev‘i-zāde ‘Aṭāyī: *Dīvān*: 151. G.
 Ve Lehu.

1 1a qaddimüzi: qaddümizi D.
 1b vere kim: virelüm D.

3 Dīvān‘da yok.

4 Dīvān‘da yok.

5 5a kim derse öñünce: hāl ise öñince D.
 5b kendimüzden: kendümüzden D.

6 6b biz: bir D.

7 Dīvān‘da yok.

267. H: 151a.

Müfred.

268. H: 151a; Zātī: *Dīvān*: 1591/1.

Ferd.

269.

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Remel .--- / .--- / .--- / ..-

1. yāre tenhāda dēdüm eyle benüm dermānum
dile perhīz gerek dēdi ṭabīb-i cānum
uğrayup kūyına tā ki göricek ğamzesini
neye uğraduğın bildi dil-i nālānum
3. çāre yok vaşla dēme va' de kılop şād eyle
ḥayra aç ağızuñı ey pādīşeh-i ḥübānum
şerḥalu kıollarumı gerdenüñe şalmayıcak
öldürüp yok yere gel boynuña alma kıanum
5. bī-günāh-idi 'Aṭāyī kıuluñı redd ētdüñ
kimlerüñ hem-demisin şimdi benüm sultānum

270.

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. hevālar açılup şahrā gülistān olduğın görsem
kenār-ı cūda ol servüñ ḥırāmān olduğın görsem
göregelmez ṭabībüm ḥastesin bilmez ğam-ı ışkı
anuñ da mübtelā-yı derd-i hicrān olduğın görsem
3. görüp rüsvālīgum düşünām ēderse rāzıyuz ētsün
dehān-ı teng-i yārüñ tek nümāyān olduğın görsem
ḥicābı yār-ile mā-beynimüzden ref' edüp bā' de
miyānuñ kıucmağā fī'l-cümle imkān olduğın görsem
5. 'Aṭāyī şarılup pāyine olurdu bile vāşıl
eger cān murğınuñ kūyına perrān olduğın görsem

271.

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. ruḥ-ı tāb-āverüñle fıkır-i ğīsū-yı siyāh ētmem
dil-i āvāremi reh-vār-ı şām ü şubḥ-ğāh ētmem

269. H: 151b; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 146. G.
Ve Lehu.

3 3b ağızuñı: ağızını D.

4 4a şerḥalu: şerḥalı D.

4b boynuña: boynuñ D.

270. H: 151b; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 153. G.
Ve Lehu.

3 3b dehān-ı teng-i yārüñ tek nümāyān: dehān-ı dilberüñ tek gevher-efşān D.

5 5a bile: hele D.

271. H: 151b.

olur āzürde olmam şekve-sāz-ı miḥnet-i hicrān
şeb-i tārik-i ğamda sūz-ı 'ışkuñdan ben āh etmek

272.

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün
Remel .-- / .-- / .-- / .-

1. ağlayup bñsesin alup dil-i şeydā her dem
sīm-i eşkini şayar dilbere dirhem dirhem
kahramānı bakışıyla n'ola eylerse helāk
ġamzesinñ ġamıdur 'āşıkā tīg-ı ġamġam
3. rūyın öpdürse o dildār 'aceb 'ālem-idi
bñse-i la'lini luṭf eylese cān-ı 'ālem
dinlemez bñlbñl-i şūrīdelerñ feryādın
gñllerñ ġuşına kurşun mı akıtdı şeb-nem
5. 'anberīn ḥaṭṭına beñzemege mñşġīn-raġamın
ey 'Aṭāyī yine düşmiş ṭama'-ı ḥāme kalem

273.

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün
Remel Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. şoyup ten pōstın cāndan dilā 'uryān-ı 'ışk olsam
maḥabbet tekyegāhında bu ġün kurbān-ı 'ışk olsam
gñlistān olsa āḥir sīne gül gül tāze dāġıyla
ḥalīl-āsā ḥarīk-i āteş-i sūzān-ı 'ışk olsam
3. düşerdüm ḥaṇcer-i yār üstine şabrum gidüp ol-dem
kaçan bezm-i belāda mest-i-ser-gerdān-ı 'ışk olsam
zen-i devrān maḥabbet aḥkerin bende ède pinḥān
eger ḥākister-i nār-ı şerār-efşān-ı 'ışk olsam
5. 'Aṭāyī-veş yürürdi şehir-i ġamda sikke-i eşküm
maḥabbet mülketinde bende-i sultān-ı 'ışk olsam

Kıṭ'a.

272. H: 151b; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 152. G.
Ve Lehu.

5 5a 'anberīn ḥaṭṭına: ḥaṭ-ı cānāneye D.

273. H: 151b; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 157. G.
Ve Lehu.

3 3b kaçan: eger D.

4 *Dīvān*'da yok.

5 5b mülketinde: kişverinde D.

274.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. 'işret āyīnin görüp hırşīd-i 'ālem-sūzdan
şāma dek dönsün piyāle ibtidā-yı rūzdan
gūlsitān içre şabā gönlin büyütdi gonçenūñ
bir haber ergusrdi beñzer hüsrev-i nev-rūzdan
3. nev-bahār oldı çıkardı gül yeñi takvīmini
şekl-i uşurlāb-ı hırşīd-i cihān-efrūzdan
pür-şadā oldı neyistān bāğa āteş urdı gül
her taraf hālī degüldür şimdi sāz u sūzdan
5. ey 'Aṭāyī okıyup eş 'ār-ı hālet-baḥşını
tarz-ı şī 'r öğren yine üstād-ı sihr-āmūzdan

275.

Mefā 'ilün Fe 'ilātün Mefā 'ilün Fe 'ilün

Müctes -.- / -.- / -.- / -.-

1. açılma lāle gibi dilde dāğı gösterme
bu rūzigāra o rūşen-çerāğı gösterme
niğāh-ı 'ibret-i dil noḡta-yı süveydādur
o remz-i 'ālem-i mir'āta zāğı gösterme

276.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. kayd-ı dünyādur dil-i pür-ıztırābı inñleden
tār-ı beyt-i 'ankebütīdūr zübābı inñleden
'ışk-ı gül mi nāle-i dil-sūz-i bülbul mi 'aceb
bāğda giryān edüp dölāb-ı ābı inñleden
3. cism-i zerd ü kadd-i ḥam birle mişāl-i çeng ü nāy
hālet-i 'ışk ü hevādur şeyḥ ü şābı inñleden

274. H: 152a; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 167. G.

Ve Lehu.

3 3b şekl-i: ḥük-m-i D.

4 4a bāğa: meger D.

275. H: 152a.

Kıṭ'a.

276. H: 152a; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 168. G.

Ve Lehu.

1 1b 'ankebütīdūr: 'ankebütür D.

2 2a 'ışk-ı gül: 'ışk degül D.

5 5a gūyiyā: kūhsār

dūd-ı āhumdur benüm çeşm-i nücūmı ağladan
ra‘d-ı nālemdür dem-ā-dem nüh-kıbābı inleden

5. āhum eşitse ‘Aṭāyī nāle eyler gūyiyā
‘ışkumuñ te’şiridür seng ü turābı inleden

277.

Fe ‘ilātün Fe ‘ilātün Fe ‘ilātün Fe ‘ilün
Remel .--- / .--- / .--- / ..-

1. hāneme gelse hemān baħr gibi cūş ederin
karşu varup o dūr-i pāki der-āgūş ederin
keyf-i esrār gibi dilde ğamum olup sārī
künc-i miħnetde gelen hem-demi medhūş ederin
3. dēdim aġyāra varup hātırını hoş étme
o cefā-kār dēdi eyü varırın hoş ederin
ben ki sultān-ı ğamam meclisüm içre dilesem
tāc-ı zerrīn-i Cemi cāmuma ser-pūş ederin
5. günde biñ zehr içürür kahr-ile gerçi devrān
ey ‘Aṭāyī çekerin her ne ise nūş ederin

278.

Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. göñül ol şāh-ı heft-iķlīme şimdi mübtelā oldı
elüm pā-būsına érmez dēr-iken āşinā oldı
o şūħuñ cāna minnetdür yolında bezl-i cān ammā
rakībe ser-fürü étmek ‘aceb başa belā oldı

279.

Fe ‘ilātün Fe ‘ilātün Fe ‘ilātün Fe ‘ilün
Remel .--- / .--- / .--- / ..-

1. hūn-feşān zaħme dönüpdür yine çeşm-i giryān
dikse sūzenle ‘aceb mi nice yèrden müjgān
bakamaz çeşm-i remed-dīde bilür ‘arızına
‘arz eder yār baña zūlf-i siyāhın her ān

277. H: 152b; Nev’i-zāde ‘Aṭāyī: Dīvān: 170. G.
Ve Lehu.

1 1a hāneme gelse: yāri gördükçe D.

2 2a dilde ğamum: hayretüm D.

4 4b cāmeme: cāmuma D.

278. H: 152b.

Kit‘a.

279. H: 152b; Nev’i-zāde ‘Aṭāyī: Dīvān: 171. G.
Ve Lehu.

2 2a çeşm-i remed-dīde bilür ‘arızına: şem‘i cemāline remedden çeşmüm D.

3. şanma çenber harem-i kūyına bakmaya daḥi
revzen-i çeşmüme tutdurdı havāle cānān
zevraḡ-ı çeşm-i ter açup yine çenber yelken
kapanıyazdı yem-i eşk-i revānumda hemān
5. gözi baḡlu gezerin girmez ele dāmen-i yār
étđi gerdün beni bāzīçe-i etfāl-i zamān
tālī‘inde görünür hep yine şekl-i ḥumret
şu kadar nokta döker dīde-i ḥün-ābe-feşān
7. dem-be-dem bāde görür yār-ile meclisde raḡīb
ey ‘Aṭāyī görünürse demidür gözine ḡan

280.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. āh-ı‘āşıkdan şaḡın sür‘atle kaçma her zamān
şem‘-i ḥüsn-i ‘ālem-efrūzuñ söyünür nā-gehān
naḡl-i ḡaddüñ üzre ḡüyā yazılı bir sīb olur
ḡabḡab-ı sīmīnūñe geldükde ḡaṭṭ-ı dil-sitān
3. tırma ey dīde revān ét cūy-ı eşki pāyine
sāḡını seyr edelüm olsun biraz dāmen-keşān
her birin bir nāme-i ser-beste-i Leylī şanur
étse Mecnūn n’ola murḡa başı üzre āşiyān
5. ol ḡul oḡlı dilberüñ tavrında cem‘ étmiş Ḥudā
ḡadd-i serv ü seyr-i bād u şīve-i āb-ı revān
pīr olası bir civāndur tekye-i ‘ālemde kim
bir bölük abdāl olmış zümre-i Bektāşiyān
7. mey yerine dem-be-dem nūş étđüḡiy-çün ḡanı mı
gör o ḡüninüñ ‘Aṭāyī çeşm-i mestin tutdı ḡan

281.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. düşđi ḡöñlüm bir şaḡı sünbül melek sevdāsına
ruḡları āl eyledı uydum anuñ iḡvāsına

3 3a daḡı: deyi D.

7 7b demidür: yeridür D.

280. H: 153a; Nev‘i-zāde ‘Aṭāyī: *Dīvān*: 176. G.
Ve Lehu.

1 1a āh-ı‘āşıkdan: āh-ı‘ışkından D.

3 3a cūy-ı eşki: ḡün-i eşki D.

5 5b sevr ü seyr-i bād: sevr-i sīr-bād D.

281. H: 153a.

ağzı bir dürr hoşkasıdur lebleri la‘l-i müzāb
kimsenüñ ‘aqlı erişmez kâmet-i bālāsına

282.

Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. dilā ğam çekme çāh-ı ğabğab-ı cānānda qalmazsın
vērüp la‘line cān borcın kaçır zindānda qalmazsın
taħammül eyle bārān-ı belāya rāh-ı ‘ışk içre
varursın menzil-i maqşūduña yabanda qalmazsın
3. bu ‘uqde açılır elbette bir gün rüzigār-ile
dilā gird-āb-ı miñnetden çıkar ‘ummānda qalmazsın
qalursın şubħa dek bezm-i raķībi rüşen eylersin
niçün ey māh-ṭal‘at külbe-i aħzānda qalmazsın
5. dönersin görmedüğe bāde-i bezm-i ğamı bir gün
‘Aṭāyī sen de āħir gūşe-i hicrānda qalmazsın

283.

Fe ‘ilātün Fe ‘ilātün Fe ‘ilātün Fe ‘ilün
Remel .--- / .--- / .--- / ..-

1. derd-i tebden gehi sūzān olurun geh lertzān
étدی şayf-ile şitā ḥāk-i derūnumda kırān
muttaşıl dest-i ecel naḥl-ı vücūdum şarşar
murg-ı rūḥum ola tā evc-i fenāya perrān
3. mübtelā olalı tāb-ı elem-i muḥrikaya
şem‘-veş her ser-i mūdān ‘araķ olur rīzān
gūyiyā penbe-ile bağlar-idi ḥummāyı
tutsa engüşt-ile nabzum ol ṭabīb-i dil ü cān
5. beni öldürmege kaşd eyledi cellād-ı belā
ey ‘Aṭāyī n’ola ḥavf-ile olursam lertzān

Kıṭ‘a.

282. H: 153a; Nev‘i-zāde ‘Aṭāyī: *Dīvān*: 178. G.
Ve Lehu.

- 1 1b kaçır: çıkar D.
3 3a elbette: elbetde D.

283. H: 153a; Nev‘i-zāde ‘Aṭāyī: *Dīvān*: 174. G.
Ve Lehu.

- 1 1a olurun: olurun D.
1b şayf: dayf D.

284.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. gör şafâyı bağ pür-şit-i hezâr olsun hele
vaqtine şabr êt şalâ-yı sebzezâr olsun hele
eski taqvîme döne köhne kitâbı vâ'izüñ
yazılup haţî-1 çemen faşl-1 bahâr olsun hele
3. leşker-i sermâ eder mi şahn-1 gülşende karar
bayrak-1 gül-gün-1 lâle âşikâr olsun hele
sünbül-i gülzâr dūd-1 micmere ta'n eyleye
hâkler 'anber hevâlar müşg-bâr olsun hele
5. turmaduñ yolda 'Aṭāyî şād-kām olsun dēyü
katlan ey çābük-süvâr şive-kâr olsun hele

285.

Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilātün Fe 'ilün

Remel ..- / ..- / ..- / ..-

1. yine bu cāy-1 şafâ-baḥş gelüp seyrâne
şoyınup 'ışk-ile ey dil girelim meydâne
yèridür tekyelenüp olsa mücāvır yārân
var mı dünyâda bunuñ gibi misâfir-hâne
3. 'âlemüñ şāhidur ol rind-i gedâ-meşreb kim
gele yārân-ile 'işret kıla dervîşâne
lâle-i bāğ-1 fenâdur teni dervîşlerüñ
tîğ-1 'ışk-ile olup çāk boyanmış kane
5. ey 'Aṭāyî buradan biz dēdük âḥir yâ Hū
hâşılı 'ışk ederüz soñra gelen yārâne

284. H: 153a; Nev'i-zāde 'Aṭāyî: *Dīvân*: 192. G.
Ve Lehu.

2 2b yazılup haţî-1 çemen: rûz-1 nevrûz irişüp D.

4 4a eyleme: eyleye D.

285. H: 153b; Nev'i-zāde 'Aṭāyî: *Dīvân*: 196. G.
Ve Lehu.

1 1b -baḥş: baḥşa D.

3 3b yārân-ile 'işret kıla: 'işret kıla yārân ile D.

3b rind-i gedâ: 'ârif-i Cem D.

286.

(Ahreb vezni) Mef'ülü Mefā 'ilü Mefā 'ilü Fe 'ül

(Ahreb vezni) Mef'ülü Mefā 'ilün Mefā 'ilü Fe 'ül

(Ahreb vezni) Mef'ülü Mefā 'ilün Mefā 'ilü Fe 'ül

(Ahreb vezni) Mef'ülü Mefā 'ilün Mefā 'ilü Fe 'ül.

1. esrār-ı ğam-ı 'ışkı nihān söyleşelüm
hāl-i dil-i zārı bir zamān söyleşelüm
3. rāz-ı dile vākıf olmasun kimse şehā
ney gibi senüñle bī-zebān söyleşelüm

287.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. 'arz-ı reftār ét dèyü vèrdüm yolında naqd-i cān
hışm-ile aldı yürüyivèrdi o rûh-ı revān
bādeye ta 'zīm édüp təcın eline aldı Cem
şanma destinde tutar cām-ı şarāb-ı erguvān
3. perr ü bālī pister-i Leylī ola şāyed deyü
eyledi murğāna Mecnūn başı üzre āşiyān
ruhlarına yüzümi sürmiş kadar hazz eylerin
rüyı mir'ātında 'aksüm ola şol dem-ki 'ayān
5. tişe urmuş Kūh-ken başa ğam-ı Şīrīn-ile
ey 'Aṭāyī sen daḥi sa'y ét er ol baş yar hemān

288.

Mefā 'ilün Fe 'ilātün Mefā 'ilün Fe 'ilün

Müctes .-. / ..- / .-. / ..-

1. şikest olur ser-i 'uşşāk la'l-i yār üzre
nice sebū kırılur gāhi çeşme-sār üzre
nigār göñlüm alurken vişālīn ètdüm ümīd
o şāha hālūmi 'arz eyledüm şikār üzre

286. 153b.

Rübā 'ī.

287. H: 153b; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: Dīvān: 175. G.

Ve Lehu.

1 1b yürüyivèrdi: yürüyüvirdi D.

2 2a bādeye: meclise D.

4 4a ruhlarına, eylerin: ârız-ı yāre, eylerüm D.

4b rüy-ı mir'ātında 'aksüm ola şol dem-ki 'ayān: 'aks-ı rüyüm olsa mir'āt-i cemālinde 'ayān D.

288. H: 154a; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: Dīvān: 199. G.

Ve Lehu.

2 nigār göñlüm alırken vişālīn ètdüm ümīd: alınca murğ-ı dili vuşlatın recā itdüm D.

3. gelüp bu sîne-i mecrûha nağd-i cānum alur
sihām-ı ğamze-i dilber müdām kār üzre
el üzre tutar-iken bülbülü çemende çenār
nihāl-i kaddiñi tercîh eder çenār üzre
5. ‘Aṭāyî sîne-i çākümde cān kapuya bakar
ḥadeng-i ğamze-i cānāne intizār üzre

289.

(Ahreb vezni) Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ül
(Ahreb vezni) Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ül
(Ahreb vezni) Mef‘ülü Mefā‘ilün Mefā‘ilü Fe‘ül
(Ahreb vezni) Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ül.

1. dil-ḥasteyem āh êtdüm ise ‘afv eyle
küyüñi penāh êtdüm ise ‘afv eyle
3. mest-i mey-i ‘ışķam ey perî ‘ārızıñā
‘afv eyle nigāh êtdüm ise ‘afv eyle

290.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. yüzine sürsün yüzün ‘āşık helāk olsun ‘adū
da‘vi-i ‘ışķ eyleyen yār-ile olsun rû-be-rû
ḥasret-i la‘l-i nigār-ile ne kanlar yutduğın
söyledi cāmuñ egilüp gūşına bir bir sebū
3. baḥr-i eşķümde şināverlik eder var ise çerḥ
mihir ü meh şanma taķınmış yanına iki kedū
kendüñ ortaya atup ğavgāya şalma başuñı
zāhidā iḥyāya gelmez yār hāyı hūyı қо
5. cānda yer êtsem ‘Aṭāyî n’ola tîr-i dilbere
ṭamladur peykānı zaḥmum ağzına bir kaṭre su

291.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. bā‘iş olur çeşm-i bīmāruñ nice kan olmağa
cān vērür ‘āşıkıların yoluñda kurbān olmağa

4 4b kaddiñi: kaddüñi D.

289. 154a.
Rübā‘î.

290. H: 154a; Nev’i-zāde ‘Aṭāyî: Dīvān: 188. G.
Ve Lehu.

291. H: 154b; Nev’i-zāde ‘Aṭāyî: Dīvān: 200. G.

- vaḳtidür şem‘-i cemālũñ şevḳine pervāne-vār
cām-ı bāde başlasun meclisde gerdān olmağa
3. müşkil işdür sāde-rüy-iken şehā vuşlat saña
nüshadur gūyā ḥaṭuñ ol müşgil āsān olmağa
bezmümüzde nağmeler étse o yār-i hoş-şadā
ḳarşusunda bir bahāne olsa giryān olmağa
5. raḥm édüp ‘uşşāḳ-ı zāruñ ḥāline étmez vefā
ḳā‘il olmaz gibi ol kāfir müselmān olmağa
ḳande gitse seg raḳībi bir nefes ḳalmaz cüdā
ol ḳul oğlu meyl éder var ise seg-bān olmağa
7. bezm-i ‘ālemde ‘Aṭāyī gibi hergiz çāre yok
mest-i cām-ı ‘ışḳ olan yıllarla ḥandān olmağa

292.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. ey şabā cānān elinden bir ḥaber bilmez misin
v‘ey nesīm-i bād-ı cennet hīç eşer bilmez misin
gözlerüm yollarda ḳaldı eylerem āh u fiğān
āteş-i sūzānedür cānā naḳar bilmez misin

293.

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün
Hezec --, / --, / --, / --

1. gönderdi ḥaber bāğa lebūñ ḡonçe-i terle
şeb-nem n‘ola pür étse dehānını güherle
esrār-ı ḥaṭuñ fikr-i lebūñ dilde dem-ā-dem
beñzer şu ḡubāra ola ālūde şekerle
3. māh-ı nev-ile mihr degül çarḥ-ı sitem-kār
üstüme yürür şām u seher tīg u teberle
ey ḥaste ḡonñül ister iseñ derdūñe çāre
germ-ābe-i ‘ışḳında o yārūñ daḡi terle

Ve Lehu.

- 2 Dīvān‘da yok.
3 3a şehā vuşlat saña: irişmek vaşfunā D.
5 Dīvān‘da yok.
6 6a seg raḳībi bir nefes ḳalmaz cüda: bir dem ayrılmaz raḳīb-i seg-şıfat D.
6b oğlu: oğlu D.

292. H: 154b.

Ḳıṭ‘a.

293. H: 154b; Nev‘i-zāde ‘Aṭāyī: *Dīvān*:206. G.

Ve Lehu.

5. bir sîm-beden şehr-i melâhatde ‘Aṭāyî
tartılmadı ol Yūsuf-ı pākîze-güherle

294.

Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün Mefā ‘ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. gelüp bülbüllere sırr-ı dehānuñ keşf eder gönçe
kulağ tutsa n’ola gül vèrdi gā’ibden haber gönçe
okurlar mekteb-i gülşende dersi şafha-ı gülden
anuñ-çün bād-ile etfāl-veş başın şalar gönçe
3. elinde berg-i sebzi nāzükāne bād-bîz etmiş
gehî kesb-i hevā eyler yüzine geh tutar gönçe
resîde hûb-rûlardan geçüp nev-resteler sev kim
olur erzân açılmış gül tutulur mu‘teber gönçe
5. nesîm-i şubh-ile jâle tokındı gönline anuñ
başın şalup ‘aceb midür ‘Aṭāyî düşse ter gönçe

295.

Fā ‘ilātün Fā ‘ilātün Fā ‘ilātün Fā ‘ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. bir érilmèz dün idi vuşlat firākı olmasa
kim kaçardı ölmeden yâr iftirākı olmasa
biñ yaşardı érişen āb-ı hayāt-ı vuşlata
zehr-i cām-ı hecr ü derd-i iştîyākı olmasa
3. fûrkatûnde vuşlata cān vèrmez-idi ehl-i derd
ārzû-yı haşr u ümmîd-i telākî olmasa
hançer-i gam defter-i ‘ömre çeker rāy-ı resîd
va‘de-i naqd-i vişāl-i yâr bâkî olmasa
5. seyl-i eşk-ile ‘Aṭāyî def olurdı sūzumuz
lāle gibi dilde sevdā ihtirākı olmasa

294. H: 154b; Nev’i-zāde ‘Aṭāyî: *Dīvān*:209. G.
Ve Lehu.

4 4a hûb-rûlardan: mäh-rûlar D.
4b tutulur: tutulur D.

5 5a tokındı: tokınmış D.

295. H: 155a; Nev’i-zāde ‘Aṭāyî: *Dīvān*: 203. G.
Ve Lehu.

1 1a bir érilmèz dün-idi vuşlat: cān virürdük vaşl-ı cānāne D.

2 2b derd-i iştîyākı: derd ü iştîyākı D.

4 hançer-i gam defter-i ‘ömre çeker rāy-ı resîd: defter-i ‘ömre geçerdî hançer-i rāy-ı resîd D.

296.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. toķındı nār-ı hırşīdūñ meger kibrit-i pūr-sūzı
 çemende lālenūñ yandı çerāğ-ı meclis-efrūzı
 bahār oldı döşendi hırde-i pīrūze şahrāya
 bi-ħamdillāh yine gördük hele bu rüz-ı fīrūzı
3. şafāsından şığısmaz kendüye her gönçe gülşende
 şabā ergusdi beñzer müjde-i sultān-ı nevrūzı
 degöldür lāleler yer yer 'alevler eyledi zāhir
 şabā buldı çıkardı şimdi hep hāk içre meknūzı
5. derūn-i gönçe-veş efsurde diller oldı pūr-āteş
 hezāruñ gūş edüp her çekdigi āh-ı ciger-sūzı
 bahār eyyāmı gül faşlı kadeh devri şafā vaķtı
 zihī tāli' ki bu demde vişāl-i yār ola rūzı
7. 'Aṭāyī sözlerūñ ṭab' ehli altun hall-ile yazsun
 bu fennūñ hāk bu kim 'aşruñda sensin şimdi zer-dūzı
 yine bir nakş-ı dil-keşle cihāna şalduñ āvāze
 bu bāguñ ötmesün yabane her murğ-ı nev-āmūzı

297.

Mef'ülü Fā 'ilātü Mefā 'ilü Fā 'ilün
Muzāri' --. / -. / .--. / -.-

1. eyle niyāz o şem'e hīç aldanma nāzına
 yumşar bakup dilūñ yine sūz u güdāzına
 içmez geçerse zāhid eger cām-ı bādeyi
 aķtar şurāhi gibi güc-ile boğazına
3. şemşīrūñ-ile toğra dilerseñ başum dēse
 aldanmasun o yār 'adūnuñ piyāzına
 şōfīnūñ aldı 'aķlını ğamzeñ każā-ile
 tutsun anı efendi o geçmiş namāzına

296. H: 155a; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 225. G.
Ve Lehu.

2 2b bu rüz-ı: nev-rüz-ı D.

3 3a kendüye her: kend'özine D.

3b sultān-ı: teşrīf-i D.

5 5b çekdigi: çekdügi D.

297. H: 155a; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 212. G.

Ve Lehu.

2 2a aķtar şurāhi gibi güc-ile: aķıt sebū-yı mey gibi tutup D.

3 3a dēse: dirse D.

5. vaşf eyle ey ‘**Aṭāyī** ḥaṭ-ı rüy-ı dilberi
ehl-i şafā ğazellerini tā ki yazına

298.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. görseler n’ola bizümle ḥūblar peymāneler
resmdür hem-dem kılurlar genc-ile vīrāneler
açma kākül bendini ser-geşte kılma dilleri
cem‘ kıl zülfün perişān olmasun vīrāneler

299.

(Ahrem vezni) Mef‘ülün Fā‘ilün Mefā‘ilün Fā‘
(Ahreb vezni) Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilün Fā‘
(Ahreb vezni) Mef‘ülü Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fā‘
(Ahreb vezni) Mef‘ülü Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fā‘

1. ‘ışk êtdükde dili kitāb-ı āmāl
ḥarf-ı ğam-ile êtdi anı māl-ā-māl
3. dībāce-i rüy-ı za‘ferān-rengümde
gösterdi nice berā‘at-ı istihlāl

300.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. devr-i güldür mevsim-i geşt ü güzār oldu yine
cūy-veş dīvāne göñlüm bī-ķarār oldu yine
yelken açdı şāḥlar yaprağ açan eyyāmıdur
yürisün zevraķ muvāfiķ rūzgār oldu yine
3. sūnbülün zūlfinde gördi çeşm-i bülbul naķşını
bülbulün çeşmine ‘ālem teng ü tār oldu yine
zīr-i dāmānında pinhān-idi kūhsāruñ meger
bezm-i gülde şem‘-i lāle şu‘le-dār oldu yine
5. ğonçe evrākı mişāl-i ḥāṭır-ı erbāb-ı dil
cem‘ olup bir iki günlük tār u mār oldu yine

5 5b ğazellerini, yazına: ğazellerüñi, yazana D.

298. H: 155a.

Ḳıṭ‘a.

299. H: 155b.

Rübā‘ī.

300. H: 155b; Nev‘i-zāde ‘**Aṭāyī**: *Dīvān*: 208. G.

Ve Lehu.

2 2b yürisün: yürisin D.

dilde bir sevdā zuhūr etti 'Aṭāyī lāleveş
eski dāğum tazelendi nev-bahār oldu yine

301.

Mef'ūlū Mefā'īlū Mefā'īlū Fe'ūlūn
Hezec --. / .--. / .--. / .--

1. meyl etmez-iken dil o sehī-kāmet erişdi
gūlzār-ı ğamuñ ğonçesine āfet erişdi
cānānı çeküp sīnesine haste-i 'ışkı
cānı yērine geldi hemān şıhhat erişdi
3. gelsün berü meydāna yine bāde-i gūlgūn
eyyām-ı bahār oldu dem-i 'işret erişdi
yāri göricek n'ola 'adū ağız egerse
tek tırmadı aña o perī-şüret erişdi
5. kırtardı 'Aṭāyī bizi ser-pençe-i ğamdan
keyfiyyet-i meyle hele bir hālet erişdi

302.

Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. n'ola meyl eylese tıfl-ı dil-i 'uşşāk-ı şeydāsı
o yārūñ bir 'akīde-hātem ancak la'l-i zībāsı
nice çāk eylesün dilber ki tāb-ı nār-ı sīnemden
eriyüp āb olur destinde şemşīr-i mücellāsı
3. n'olurdu duhter-i rez bezmi teşrīf eylese bir kez
'aceb sākī ayağının dökülür miydi hınnāsı
ğaraž cān nağdini harc etmek-idi rāh-ı 'ışkuñda
haṭuñ gelmede 'uşşākuñ temām oldu temennāsı
5. inanma iki gözünse eger ey 'aşık-ı giryān
olupdur kārı hep hūbān-ı şehruñ nukre-peydāsı
eşigūñ itlerine tu'me olsa cismi öldükde
'Aṭāyīnūñ hemān dārū'n-ni'am olurdı me'vāsı

301. 156a; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 227. G.
Ve Lehu.

3 3a oldu: oldu D.

4 ağız egerse: 'adū ser-pençe-i ğamdan D.

302. H: 156a; Nev'i-zāde 'Aṭāyī: *Dīvān*: 230. G.
Ve Lehu.

2 Dīvān'da yok.

4 4b gelmede: geldükde D.

303.

Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilātün Fā 'ilün

Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. tîr-i zulmüñ cānuma ey şāh-ı bî-dād işledi
étđi bir mazlûmı nā-peydā 'aceb ād işledi
kaşr-ı 'ışkuñ ben için ta'mîr étđüm bî- kuşûr
hüsrevā taş işini ser-cümle Ferhād işledi

304.

Mef'ülü Mefā 'ilü Mefā 'ilü Fe 'ülün

Hezec --. / .--. / .--. / .--

1. çeşmüñ yüridür hükmini 'uşşāk arasında
şehlerdür oturmuşlar iki tāk arasında
bezmünde şehā nuķle iki sîm-ţabakdur
ay-ile güneş çarh-ı nüh-atbāk arasında
3. cān u dil için incinüp ol yār demiş kim
kaldum bu iki 'āşık-ı müştāk arasında
var ise der-i dilberi arar ki yakup şem'
āhum tolanur her gece āfāk arasında
5. yārāne 'Aţāyî nice tuhfe ğazelüm var
şimdi bunu buldum hele evrāk arasında

305.

Mef'ülü Mefā 'ilü Mefā 'ilü Fe 'ülün

Hezec --. / .--. / .--. / .--

1. geh mihr ü vefā gāh cefā vü sitem eyle
rahm eyle dil-i 'āşık-ı zāre kerem eyle
hün-ı dili mey bezm-i ğama kellem ayağ ét
bir büseye vèrdüñ saña vardum kadem eyle
3. aġyārı şatup al yanuña bendeñi cānā
gel bezm-i şarāb eyleyelüm def'-i ğam eyle
yan başsa ger ol Yūsuf-ı gül-çihreye aġyār
mānend-i terāzū kefini pür-direm eyle

303. H: 156a; *Zātî Dīvān*:1594 G./1.,2.

Kıt'a.

304. H: 156a; *Nev'i-zāde 'Aţāyî: Dīvān*: 215. G.

Ve Lehu.

1 *Dīvān*'da yok.

5 5a tuhfe: turfa D.

305. H: 156a; *Nev'i-zāde 'Aţāyî: Dīvān*: 216. G.

Ve Lehu.

5. hāl ü haṭı cevriñi ḥesāb eylemek-içün
Dāğ-ile eliflerle ‘Aṭāyī raqam eyle

306.

Mef‘ūlū Fā‘ilātū Mefā‘ilūn Fā‘ilūn
Muzāri’ --. / -.-. / .--. / -.-

1. ḥaṭṭuñ erişdi bende-i fermānuñam daḥi
zūlfuñ mişāli bī-ser ü sāmānuñam daḥi
yanuñca sāye-veş şalınur nice rū-siyāh
ben ḥāksār serv-i ḥırāmānuñam daḥi
3. cāndan egerçi tīg-ı ğamuñ kaldı nā-ümīd
ümmīd-vār-ı va‘de-i iḥsānuñam daḥi
bezm-i vişālūne kaçan ěrem ‘aceb senūñ
ben ḥōd mülāzım-ı seg-i der-bānuñam daḥi
5. gelmez ḥaṭuñla baña ‘Aṭāyī-şifat ferāğ
āşūfte-hāl-i zūlf-i perīşānuñam daḥi

307.

Fe‘ilātūn Fe‘ilātūn Fe‘ilātūn Fe‘ilūn
Remel --- / --- / --- / ..-

1. seni bu ḥüsn-ile nāgeh gören Allāh dēdi
nice ğarrā güzel olmış bu Memi Şāh dēdi
göricek kāmētūñi ṭurdu ayağ üzre çenār
elini başa koyup yarıcuñ Allāh dedi

308.

Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilūn
Remel -.- / -.- / -.- / -.-

1. nūş ěderken zehr-i qahr-ı dūrd-i derd ü miḥneti
dil götürmez ḥāşılı rıṭl-ı girān-ı minneti
her sebük-ser qadr-ile ěrgürdi başın göklere
ṭālī‘i gör rif‘ate ser-māye oldı ḥiffeti
3. bir şakīli yār ědersin ey felek alup elin
sür‘at-ile devr ědüp bārī götürseñ şıqḫleti

5 5b dāğıyla: dāğ u D.

306. H: 156b; Nev‘i-zāde ‘Aṭāyī: *Dīvān*: 233. G.
Ve Lehu.

307. H: 156b; Zātī: *Dīvān*: 1649. G./ 1,2.
Kıṭ‘a.

308. H: 156b; Nev‘i-zāde ‘Aṭāyī: *Dīvān*: 246. G.
Ve Lehu.

1 1a derd ü miḥneti: devr-i miḥneti D.

y rleŖ r y rinde ŖarŖılduk a haŖm-ı n -be-k r
zelzeleyle oldu m sta kem es s-ı devleti

5. s gar-ı ‘ayŖ u Ŗaf -ile bu de nl  eglen r
ba a geld k e ned r devr-i zam nu  s r‘ati
bir gir n-c n anda da Ŗıklet v r r c na gel p
eylese  tenh  per -r y n-ile c n Ŗo beti
7. derd-i ser v rdi ‘A    ye  um r-ı hecr-i y r
Ŗimdi g rse  g rmed ge d ndi c m-ı vuŖlati

309.

Fe‘il t n Fe‘il t n Fe‘il t n Fe‘il n
Remel .-- / .-- / .-- / .-

1. bezme geld k e t t p t luya c n numuzı
ol bah neyle biraz oyalaruz c numuzı
Ŗ m-ı  amda dil-i p r-  num olur dem-beste
l le-veŖ g rmese ol mihr-i d ra    numuzı
3. r h-ı ‘ıŖ  i re bize bedri adur  teŖ-i  h
t tmasa   r-ı ta‘all k n‘ola d m numuzı
c n niŖ r  tmege‘ahd etmiŖ-id k bezm nde
seng-i cevru  Ŗıdı peym ne-i peym numuzı
5. n‘ola yaŖ d kse ‘A     gibi hecr nde g z m
n r-ı s z n-ı fir ku  k rudur  anumuzı

310.

Fe‘il t n Fe‘il t n Fe‘il t n Fe‘il n
Remel .-- / .-- / .-- / .-

1. ol Ŗeker-leb ki  dinmiŖ ‘asel   il‘atini
 rz lar deli g  l m lebin   Ŗerbetini
tebden ol teng-deh n ger i Ŗeker-reng olmiŖ
bulmadum ger i Ŗekerde s zin   lezzetini

309. H: 157a; Nev‘i-z de ‘A    : *D v n*: 234. G.
Ve Lehu.

1 1a t luya: t liya D.

2 *D v n*‘da yok.

3 r h-ı ‘ıŖ  i re: r h-ı ‘ıŖ  nda D.

5 5b k rudur: k rudur D.

310. H: 157a.

 ı ‘a.

311.

Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün Mefā 'ilün
Hezec .--- / .--- / .--- / .---

1. cihāna lerze vèrdi şimdi bīm-i qahr-i sultānı
‘aceb mi almasa kimse eline cām-ı raḥşānı
devetabanı-sāğar nūş eden rindān-ı meyḥāne
deve gördük mi dèyüp her biri qaldurdı tabanı
3. şikest oldı leb-i deryāda şimdi zevraḥ-ı şahbā
n’ola ayak kıra da qorsa şehrūñ mey-perestānı
alurlar yine başı örtülü rez duḥterin rindān
vèrür pīr-i muğān ser-pūş ile cām-ı dıraḥşānı
5. şurāḥī zīr-i dāmānuñda gelsün meclise sāḳī
meded bād-ı żarārdan şaḳla ol şem ‘-i fūrūzānı
6. dönüp bārid kelāmı şahnenūñ bād-ı zemistāna
qırıldı cām-ı billūr oldı rīzān la ‘l-i rümmānī
7. aḳup gitdi ‘Aṭāyī çeşme-i hūrşid-i mey ḥāke
hilāl oldı sipihr-i ‘ayş u nūşuñ māh-ı tābānı

311. H: 155a; Nev’i-zāde ‘Aṭāyī: *Dīvān*:222. G.
Ve Lehu.

3 3a şahbā; şahrā D.

SONUÇ

Süleymaniye Kütüphanesi Hamidiye Kitaplığı 1186'da Kayıtlı Mecmû'a-i Eş'âr geniş şair ve yüzyıl yelpazesine sahip renkli bir eserdir. Ünvan sayfasında yer alan ser-levha tezhîbi, zer mürekkeple cetvellenen ta'lik hattıyla, üstten ayrık şemseli cildiyle, oldukça özenilerek oluşturulmuş bir yazma mecmua olarak görülmektedir. Cönk şeklinde tasarlanmış, şiir seçkilerinden oluşan antoloji niteliğindeki bu Mecmua, derkenar ve haşiyelerden arındırılmış temiz sayfaları, kurt yeniği ya da ortamların çeşitli yıpratıcılıklarından özenle korunmuş haliyle, zamanımıza kadar gelebilmeyi başarmış kıymetli bir eserdir.

Mecmua'nın 120b-157a varak bölümün muhtevâsı incelendiğinde biçim olarak gazel başta olmak üzere murabba', tahmîs, kasîde gibi şiir örneklerinin yanı sıra varakta iki gazel ortası cetvel boşlukları ise ferd, müfred, kıt'a, rübâ'î şiirlerinin seçkin örnekleriyle doldurulmuştur.

Mecmua'nın bu bölümünde 16 ve 17 yüzyılda yaşamış şairlerin seçkin şiir örneklerinin geniş yer tuttuğu söylenebilir. 15 ve 18. yüzyıl şairlerinin şiirleri ise Mecmua'da daha az yer bulmaktadır. Mecmua'nın bu bölümünde 67 gazel 3 ebyât, 3 kıt'a, 2 Ferd (G.b.) ile en çok şiiri bulunan Nevi-zâde 'Atâyî'yi aynı zamanda en çok nüsha farklılıkları tespit edilen şairdir. Müstensih çeşitli şairlerin gazel beyitlerinden ferd ve kıta oluşturmuştur, bu şairlerden biri de Nevi-zâde 'Atâyî'yidir.

62 şairin şiirinin yer aldığı Mecmua'da akıcı kolay anlaşılır şiirler çoğunlukta olmasının yanı sıra uzun Farsça terkiplerle dilin anlaşılabilir kılındığı şiirler az sayıda olsa da yer almaktadır. Bu tarz şiirlere örnek olarak Fehmi, Riyâzî ve Bahrî adlı şairlerin şiirleri gösterilebilir.

Klasik Edebiyat şairleri zaman zaman gelenek içinde yeni şiir biçimleri deneme yoluna gitmişlerdir. Müstensih bu örneklerden birini Mecmua'sına alarak dönemin yenilikçi şiir örneklerini yakinen takip eden bir şiir meraklısı olduğunu gözler önüne sermiştir. Bu örneklerden biri dönemi için deneysel şiir örneği sayılabilecek Sâfi'nin müselsel gazelidir.

Mecmua'da olup şairlerin dîvânlarında tespit edilemeyen şiirler: Tab'i: 113. nazîre, 120., 154., 163.gazeller, Kâmî: 145. 158. gazeller, Şeyhülislâm İshâk: 95. gazel, Nahîfi: 124. gazel, Mâlî: 125. gazel, Kânî: 159. nazîre, Yahyâ 53. gazel (Gazelin üslubu

ve redifî açısından Taşlıcalı'ya ait olması daha muhtemel çünkü şairin aynı vezin ve üslupta başka şiiri de dîvânında bulunmaktadır.) Rûhî: 114. Nazîre ve Veysî'nin ise 135. sırada yer alan murabbasıdır.

Mecmu'da şiirleri bulunan şairlerin dîvânlarına mümkün olduğunca ulaşılarak nüsha farklılıkları dipnotta belirtilip varsa vezin bozuklukları giderilerek doğruya yakın bir metin ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Mecmua'da adı pek duyulmamış şairler ve şiirlerin yer alması ve kendi özelinde döneminin şiir zevkini yansıtmaları açısından edebiyat tarihine önemli katkılar sunduğu düşünülen mecmua çalışmalarından sadece bir örnek olan bu çalışma günümüzde Klasik Türk şiirinin daha iyi değerlendirilmesine olanak sağlayacak zincirin halkalarından sadece biridir.

KAYNAKLAR

- AÇIKGÖZ, Cenk: “Nahîfî Dîvân’ında Bulunmayan Beş Gazeli”: *Ordu Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*: March 2017, 7.C., 1. S., 1-8 s.
- AÇIKGÖZ, Cenk: *Mecmû’a-i eş’âr (Hamidiye 1186) 50b-120a Varaklarının Tenkitli Metni (İnceleme-Metin)*: İstanbul 2012, XVI+226 s. Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- AGARI, Şerife, “Tasavvufî Metinleri İhtiva Eden Bir Mecmua Üzerine” *Hikmet Akademik Edebiyat Dergisi (Journal of academic literature)*: 4 Aralık 2028, Prof. Dr. Ali Nihad Tarlan Sayısı, 594-613 s.
- AHMED PAŞA: *Dîvân*: [Hazırlayan] Ali Nihad TARLAN: *Ahmed Paşa Dîvânı*: İstanbul 1966, XXI+406 s., Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları: 3726.
- ‘ÂLÎ: *Dîvân*: Hazırlayan: İ. Hakkı AKSOYAK: *Dîvânlar I. Dîvân, II.Vârîdâtü’l-Enîka, III.Lâyihâtü’l-Hakika, IV. Dîvân*: Ankara 2018, Kültür Eserleri Dizisi: 579.
- AŞKÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Süreyya UZUN: *Üsküdarlı Aşkî Dîvânı Tenkitli Metin, Nesre Çeviri 16.yy. Osmanlı Hayatının Dîvândaki Yansımaları*: İstanbul-2011, XIII+1170 s. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dil ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Yüksek Lisans Tezi.
- BÂKÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Sabahattin KÜÇÜK: *Bâkî Dîvânı*: Ankara 1994, XVII+475 s., Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 601.
- BEHİŞTÎ, *Dîvân*: [Hazırlayan]: Yaşar AYDEMİR: *Dîvânlar Dizisi Behiştî Dîvânı, Behiştî Hayatı, Şahsiyeti, Eserleri ve Dîvânının Tenkidli Metni*: Ankara 2000, XIV+768 s. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları: 3298, Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi: 1197, Dîvânlar Dizisi: 8.
- ÇAYLAK, Özkan: *Mecmû’a-i eş’âr (Hamidiye 1186) 1b-50a Varaklarının Tenkitli*: İstanbul 2010, XIX+188s. Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- DERZÎ-ZÂDE ‘ULVÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan] Büşra ÇELİK, Muzaffer KILIÇ: *Derzi-Zâde ‘Ulvî Dîvân*: İstanbul 2018, 845 s., DBY yayınları.

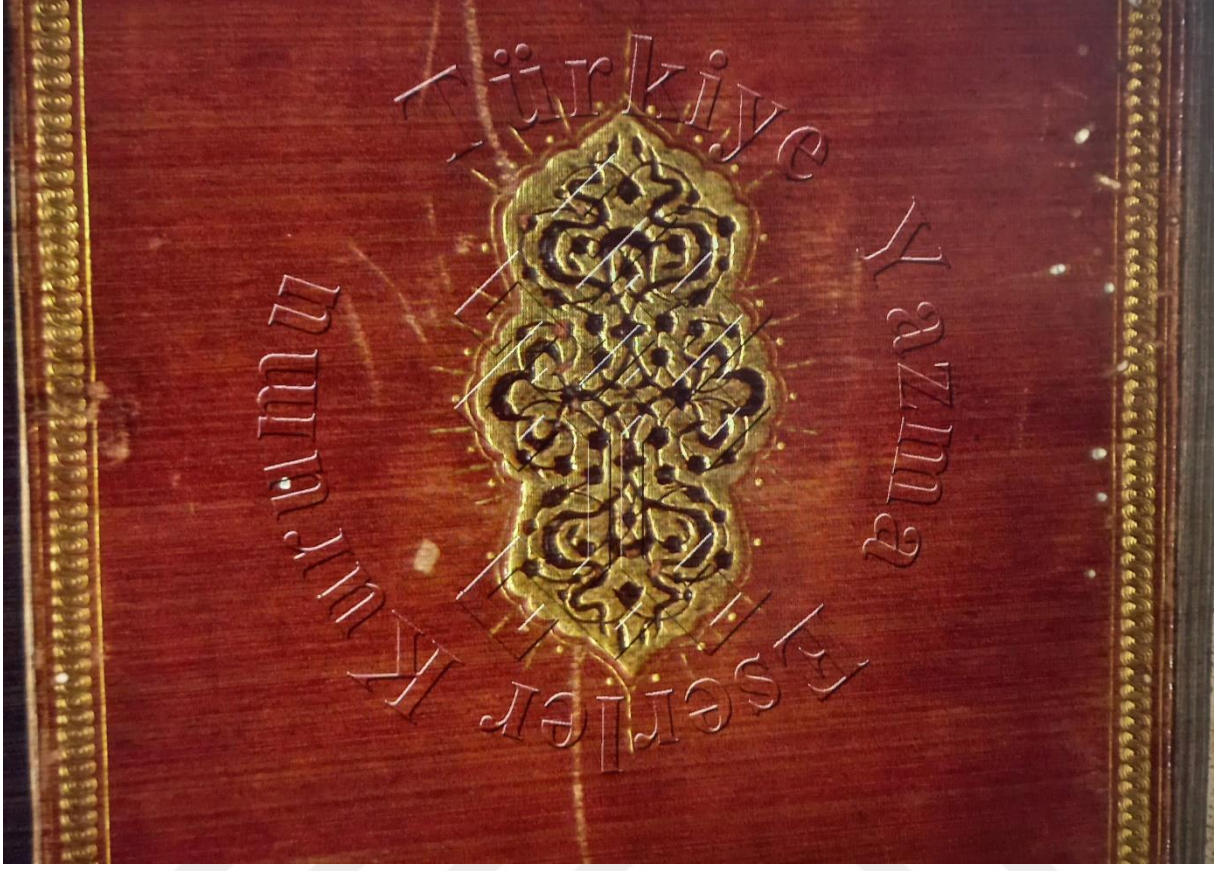
- DİYARBAKIRLI MÂLÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Hasan AKGÜL: *Diyarbakırlı Mâlî Dîvânı (İnceleme-Metin)*: Malatya-2013, I-X+357 s. İnönü Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- FAŞİH: *Dîvân*: Hazırlayan: Mustafa ÇIPAN: *Dîvânlar Dizisi Faşih Dîvânı, İnceleme Tenkidli Metin*: İstanbul 2003, 635+[13] s., Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları: 3550 Bilim ve Kültür Eserleri: 1248.
- FİĞÂNÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Abdülkadir KARAHAN: *Kanuni Sultan Süleyman Çağı Şairlerinden Figânî ve Dîvânçesi*: İstanbul 1966, 18+XXX+214+29 s., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları: 1181.
- GIYNAS, Kamil Ali: “Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası”: *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2011, 25. S., 245-260 s.
- HAİKÂNÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Abdülkerim GÜLHAN: *Hâkânî Mehmed Bey Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni*: Ankara-1996, XV+714 s. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalı Doktora Tezi.
- HELÂKÎ: *Dîvân*: Hazırlayan]: Mehmet ÇAVUŞOĞLU: *Helâkî Dîvânı Tenkitli Basım*: İstanbul 1882, 207 s., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları: 2979.
- KARAMANLI NİZÂMÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Halûk İPEKTEN: *Karamanlı Nizâmî Hayatı, Edebi Kişiliği ve Dîvânı*: Ankara 1974, VI+291 s., Atatürk Üniversitesi Yayınları no: 208 Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 44 Araştırma Serisi No: 35.
- KARAMANLI ŞABŪHÎ: [Hazırlayan]: Esra BAL: *Karamanlı Sabûhî Dîvânı (inceleme, Tenkitli Metin ve dil içi çeviri)*: İstanbul 2019, XII+393 s. İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- KUT, Günay, “Mecmua” *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler / isimler/ Eserler/ Terimler*: (8c.) İstanbul 1986, VI.,170-173 s, Dergah Yayınları.
- LEVEND, Agah Sırrı, *Türk Edebiyatı Tarihi*: Ankara 1988, 1. C., XXIV+666 s. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları VII.
- MANTIKÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Bilge KAYA: *XVII. Yüzyıl Dîvân Şairi Mantikî Ahmet Efendi ve Dîvânçesi*: Ankara Eylül-1991, VII+237 s. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

- MECMU' A-İ EŞ' ÂR: [Hazırlayan]: Sezgin ŞİRİN: *Süleymaniye Kütüphanesi Fatih Kitaplığı 3849 Numarada Kayıtlı Mecmû'a-i eş'âr'ın 80a-120a Yapraklarının Tenkitli Metni*: İstanbul 2008, XI+94 s. Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- MEDHÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Nezihe SEYHAN: *Medhî Dîvânı (İnceleme-Transkripsiyonlu Metni)*: İstanbul-2000, VII+635 s. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Doktora Tezi.
- MUHİBBÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Coşkun AK: *Muhibbî Dîvânı*: Ankara 1987, 875 s., Kültür Bakanlığı 100 Temel Eser Dizisi.
- NAHİFÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: A. İrfan APAY: *Nahîfî Süleyman Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkitli Metni)*: (2 c) Konya-1992, 1 C, VII+733 s. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Doktora Tezi.
- NAHİFÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: A. İrfan APAY: *Nahîfî Süleyman Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkitli Metni)*: (2 c) Konya-1992, 2 C, VII+733 s. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Doktora Tezi.
- NAZÎM: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Mustafa Sefa ÇAKIR: *Yahyâ Nazîm Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin)*: Sivas-Temmuz 2018, IX+1383 s. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Doktora Tezi.
- NECİB: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Veysel KARA: *Suyolcuzâde Mehmed Necîb'in Hayatı, Edebî, Kişiliği ve Dîvân'ı (İncelem ve Transkripsiyon)*: Afyonkarahisar-Nisan-2021, XIX+366 s. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- NEF'Î: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Metin AKKUŞ: *Nef'î Dîvânı*: Ankara 2018, 300 s. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü Yayınları: 3571, Kültür Eserleri Dizisi:569.
- NEV'Î: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Mertol TULUM, M. Ali TANYERİ: *Nev'î Dîvânı*: İstanbul 1977, XVI+ 607s., Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları: 2160.

- RAĦMÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Mustafa ERDOĞAN: *Bursalı Rahmî Dîvânı*: Ankara-2017, 304 s. T.C. Kültür Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü Ana Yayın Numarası: 3363, Kültür Eserleri Dizisi-503.
- REHÂYÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Fatih YERDEMİR: *Rehâyî Dîvânı İnceleme-Metin-Dizin*: Ankara-2007, V+[1]+201 s. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- ŞAFVETÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Bilal GÜZEL: *Şafvetî Mehmet Çelebi Dîvânçesi*: Ankara 2018, 96 s. T.C. Kültür Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü: ISBN: 978-975-17-4041-0: Ana Yayın Numarası: 3590: Kültür Eserleri Dizisi- 584.
- ŞEN, Yasin: “16. Yüzyıl Şairlerinden Karamanlı Sabûhî ve Bazı Gazelleri”: Ordu-17-19 Mayıs 2017, Ordu Üniversitesi I.Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Öğrenci Sempozyumu Bildirisinin Genişletilmiş Halidir: 149-174 s.
- ŞEYHÜLİSLÂM. İSHÂK: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Muhammed Nur DOĞAN: *Şeyhülislâm İshâk Efendi Hayatı Eserleri ve Dîvânının Edisyon Kritiği*: İstanbul 1997, 472 s. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınevi.
- TOPAL, Ahmed: “Deneyisel Yoluyla Müselsel Gazel”: *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (ERZSOSDE): 10. C., Erzincan 2017, 2. S., 165-178. s.
- ‘UBEYDÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Ömer ARSLAN: *‘Ubeydî Dîvânı (Metin ve İnceleme)*: İstanbul-2013, XIX+763 s. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- ÜSKÜPLÜ İSHÂK ÇELEBÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan] Murat KEKLİK: *Üsküplü İshâk Çelebi Dîvânı [Metin-Çevir-Açıklamalar-Dizin]*: Bişkek 2014, XIII+803 s. Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkoloji Anabilim Dalı Doktora Tezi.
- VEYSÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Zehra TOSKA: *Veysî Dîvânı (Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği)*: İstanbul 1985, 233 s. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- YILDIZ, Ayşe: “Mecmû’a” Ve “‘Mecmû’a-i Eş’âr” Kavramlarının Zübdetü’l-Eş’âr ve Zeyillerindeki Kullanımları Üzerine”: *bilig*, yaz-2018, 86.S., 69-181s.
- ZÂTÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan] Ali Nihat TARLAN: *Zâtî Dîvânı (Edisyon Kritik ve Transkripsiyon Gazeller Kısım)*: İstanbul 1967, I. C. XXXII+496 s., II. C. 509s., III C. 527s. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 3369.

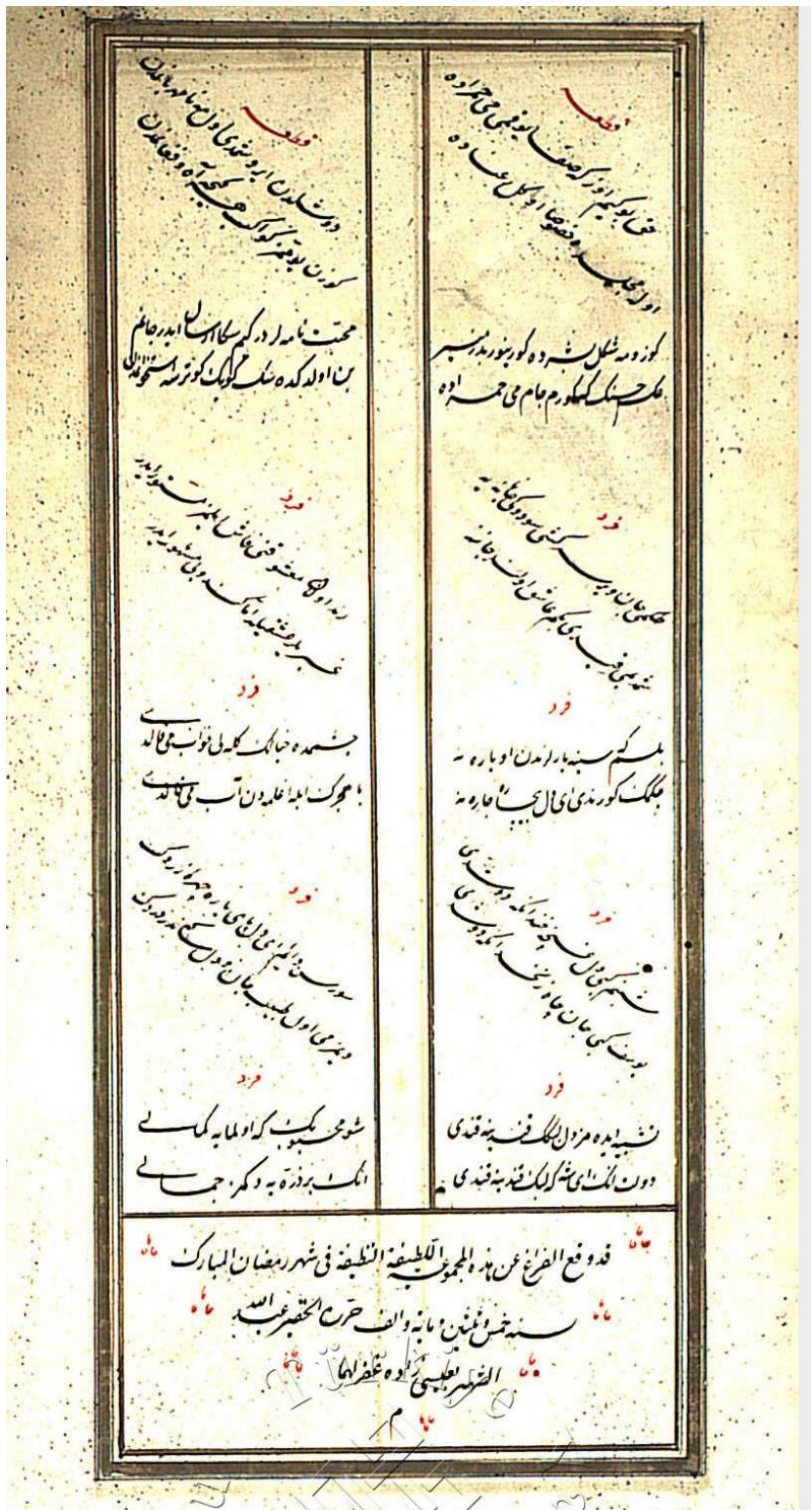
EKLER

Resim 1

Resim 3

Resim 4